

HYPO ALPE-ADRIA-BANK A.D. PODGORICA

**FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI NA DAN
31. DECEMBRA 2012. GODINE**

SADRŽAJ

	Strana
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1 - 2
BILANS USPJEHA	3
BILANS STANJA	4
IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU	5
IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA	6
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE	7 - 75
ANALIZE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE	76 - 85
IZVJEŠTAJ U SKRAĆENOM OBLIKU	86 - 91

**IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA
AKCIONARIMA HYPO ALPE-ADRIA-BANK A.D, PODGORICA****Izveštaj na finansijske izvještaje**

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Hypo Alpe-Adria-Bank A.D., Podgorica (u daljem tekstu: „Banka”), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2012. godine, bilans uspjeha, izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja se završila na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i ostalih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremu i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore i propisima Centralne Banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim da omoguće pripremu finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed prevare ili greške.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, na osnovu revizije koju smo izvršili. Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih normi i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija obuhvata sprovođenje procedura u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima u finansijskim izvještajima. Izbor revizorskih procedura zavisi od procjene revizora pri čemu se uzima u obzir i ocjena rizika da li finansijski izvještaji sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare ili greške. Vršeci procjenu takvog rizika, revizor razmatra i interne kontrole bitne za pripremu i objektivno prikazivanje finansijskih izvještaja pravnog lica, u cilju kreiranja odgovarajućih revizorskih procedura u skladu sa okolnostima, ali ne i u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Banke. Revizija takođe uključuje ocjenu opravdanosti primjene odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući da obezbijede osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji prikazuju objektivno i istinito finansijsko stanje Banke na dan 31. decembra 2012. godine i rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završila na taj dan, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore i propisima Centralne Banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Izvještaj o drugim pravnim i regulatornim zahtjevima

U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore i propisima Centralne Banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, rukovodstvo Banke je priprenilo analize uz finansijske izvještaje. Informacije prikazane u analizama uz finansijske izvještaje ne čine sastavni dio finansijskih izvještaja Banke. Ove informacije su odgovornost rukovodstva Banke. Ove informacije su pravilno izvedene iz osnovnih finansijskih izvještaja koji su pripremljeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu i propisima Centralne Banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, koji su prikazani na stranama 3 - 6 i zasnovani su na računovodstvenoj evidenciji Banke.

Podgorica, 30. april 2013. godine

Ernst & Young Montenegro d.o.o.
Podgorica, Crna Gora

Stephen Fish
Partner

Danijela Dimovski
Ovlašćeni revizor

BILANS USPJEHA
U PERIODU OD 1. JANUARA DO 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)

<i>(u 000 EUR)</i>	Napomene	2012.	2011.
Prihodi od kamata	2.5, 5a	17.945	20.946
Rashodi kamata	2.5, 5b	(9.394)	(13.205)
Neto prihodi od kamata		8.551	7.741
Troškovi za gubitke po stavkama aktive	2.9, 6	(2.667)	(30.215)
Neto prihodi/(rashodi)		5.884	(22.474)
Prihodi od naknada	2.5, 7a	2.814	4.652
Rashodi od naknada	2.5, 7b	(638)	(877)
Neto prihodi od naknada		2.176	3.775
NETO PRIHODI/(RASHODI) OD KAMATA I NAKNADA		8.060	(18.699)
Ostali prihodi, neto	8	436	284
Opšti troškovi	9	(15.742)	(11.696)
NETO RASHODI PRIJE VANREDNIH STAVKI		(7.246)	(30.111)
Ostali vanredni prihodi, neto	10	9.598	37.710
DOBITAK PRIJE OPOREZIVANJA		2.352	7.599
Porezi i doprinosi iz dobitka	2.7, 11	-	-
NETO DOBITAK		2.352	7.599

Napomene na stranama od 7 do 75 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Potpisano u ime Hypo Alpe-Adria-Bank A.D., Podgorica:

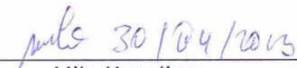
 Zoran Vojnović Glavni izvršni direktor	 Christoph Schoen Izvršni direktor za finansije	 Mila Kasalica Rukovodilac odjeljenja računovodstva i izvještavanja
--	--	--

BILANS STANJA
NA DAN 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)

(u 000 EUR)	Napomene	Stanje na dan 31. decembra	
		2012. godine	2011. godine
AKTIVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	12	44.893	26.922
Aktiva za trgovinu i raspoloživa za prodaju, izuzev akcija		84	79
Kreditni i poslovi lizinga	13	184.120	200.844
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelosti	12	2.065	1.372
Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	14a	1.905	2.787
Stečena aktiva	14b	11.231	32.702
Ostala aktiva	16	2.463	5.030
Ukupna aktiva		246.761	269.736
PASIVA			
Obaveze			
Depoziti	17	110.329	89.766
Obaveze po osnovu kastodi poslova	17	-	95
Obaveze po uzetim kreditima i pozajmicama	18	71.492	117.615
Ostale obaveze	19	6.867	6.507
Rezerve za kreditne gubitke po vanbilansnim izloženostima	20	119	151
Subordinirani dugovi	21	18.000	18.000
Ukupne obaveze		206.807	232.134
Kapital			
Akcijski kapital	22	117.000	117.000
Gubitak		(77.046)	(79.398)
Ukupan kapital		39.954	37.602
Ukupno pasiva		246.761	269.736
VANBILANSNA EVIDENCIJA	23	443.427	864.118

Napomene na stranama od 7 do 75 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Potpisano u ime Hypo Alpe-Adria-Bank A.D., Podgorica:

 Zoran Vojnović Glavni izvršni direktor	 Christoph Schoen Izvršni direktor za finansije	 Mila Kasalica Rukovodilac odjeljenja računovodstva i izvještavanja
--	--	--

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU
 U PERIODU OD 1. JANUARA DO 31. DECEMBRA 2012. GODINE
 (svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)

(u 000 EUR)	Aksijski kapital	Neraspoređena dobit/(Akumulirani gubitak)	Ukupno
Stanje na dan 1. januar 2011. godine	117.000	(86.997)	30.003
Dobitak tekuće godine	-	7.599	7.599
Stanje na dan 31. decembar 2011. godine	117.000	(79.398)	37.602
Dobitak tekuće godine	-	2.352	2.352
Stanje na dan 31. decembar 2012. godine	117.000	(77.046)	39.954

Napomene na stranama od 74 do 75 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

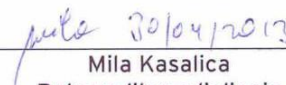
Potpisano u ime Hypo Alpe-Adria-Bank A.D., Podgorica:

Zoran Vojnović
 Glavni izvršni direktor

Christoph Schoen
 Izvršni direktor za finansije

Mila Kasalica
 Rukovodilac odjeljenja računovodstva i izvještavanja

IZVJEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE
 U PERIODU OD 1. JANUARA DO 31. DECEMBRA 2012. GODINE
 (svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)

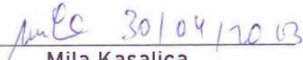
(u 000 EUR)	Godina završena 31. decembra	
	2012.	2011.
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi po osnovu kamata i naknada	21.111	29.361
Odlivi po osnovu kamata i naknada	(9.680)	(13.820)
Ostali prilivi iz poslovanja	29.697	3.987
Odlivi po osnovu zarada zaposlenih i troškova za dobavljače	(11.883)	(9.832)
Neto prilivi gotovine prije promjena poslovne aktive i pasive	29.245	9.696
Promjena poslovne aktive i obaveza		
Plasmani komitentima	16.759	151.256
Državni zapisi	(700)	(1.358)
Ostala aktiva	-	16
Povećanja depozita komitenata	18.815	19.098
Obaveze po kastodi poslovlmima	-	(176)
Ostale obaveze	-	589
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	34.874	169.425
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Nabavka zemljišta, opreme i nematerijalnih ulaganja	(133)	(13.163)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(133)	(13.163)
TOKOVI GOTOVINE IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI		
Prilivi/(odlivi) po osnovu kratkoročnih kredita	(24.900)	26.909
Odlivi po osnovu dugoročnih kredita	(21.223)	(218.713)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	(46.123)	(191.804)
Efekat kursnih razlika	108	518
Neto povećanje/(smanjenje) gotovine i gotovinskih ekvivalenata	17.971	(25.328)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda	26.922	52.250
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	48.893	26.922

Napomene na stranama od 7 do 75 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Potpisano u ime Hypo Alpe-Adria-Bank A.D., Podgorica:

 Zoran Vojnović
 Glavni izvršni direktor

 Christoph Schoen
 Izvršni direktor za finansije

 Mila Kasalica
 Rukovodilac odjeljenja
 računovodstva i izvještavanja

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE

Hypo Alpe-Adria-Bank A.D., Podgorica (u daljem tekstu "Banka") osnovana je 6. decembra 2005. godine od strane Hypo Alpe-Adria-Bank International AG (sa 99% učešća u vlasništvu Banke) i Hypo Alpe-Adria-Leasing d.o.o. Podgorica kao akcionarsko društvo na neodređeno vrijeme, radi obavljanja bankarskih poslova.

Centralna banka Crne Gore je 29. decembra 2005. godine izdala odobrenje za rad Banke Rješenjem br. 0101-377/17-6. U skladu sa Zakonom o privrednim društvima, Banka je dana 21. februara 2006. godine upisana u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici pod registracionim brojem 4-0215615/001.

Aktivnost Banke uključuje kreditne, depozitne i garancijske poslove, kao i poslove unutrašnjeg platnog prometa i poslove platnog prometa sa inostranstvom, depo poslove, usluge čuvanja u sefovima, izdavanje, obradu i evidentiranje platnih instrumenata (uključujući kreditne kartice, putne i bankarske čekove).

Sjedište Banke je u Podgorici, Bulevar Svetog Petra Cetinjskog br. 143.

Na dan 31. decembra 2012. godine Banku čini Centrala sa sjedištem u Podgorici i ekspoziture u Podgorici, Herceg Novom, Ulcinju, Bijelom Polju, Nikšiću, Baru, Pljevljima, Kotoru i Budvi.

Na dan 31. decembra 2012. godine Banka ima 224 zaposlena radnika (31. decembra 2011. godine: 241 zaposleni).

Banka je članica Hypo Group Alpe Adria, sa Hypo Alpe-Adria Bank International AG, Klagenfurt, Austrija kao matičnom bankom. Većinski vlasnik Hypo Alpe-Adria-Bank International AG do 30. decembra 2009. godine bila je Bayerische Landesbank (BayernLB) sa 67.08% vlasništva, a time i krajnji vlasnik Banke. Dana 30. decembra 2009. godine, vlasništvo nad Hypo Group Alpe Adria je preuzela Republika Austrija.

Ovi finansijski izvještaji za 2012. godinu su odobreni od strane Uprave Banke dana 30. aprila 2012. godine.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

2. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primijenjene za sastavljanje ovih utvrđenih finansijskih izvještaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su dosljedno primijenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

2.1. Osnova za sastavljanje finansijskih izvještaja

Finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa računovodstvenim propisima i drugim propisima Republike Crne Gore, koji regulišu poslovanje banaka, od kojih su najznačajniji:

Zakon o Centralnoj banci Crne Gore (Sl. list CG 40/10; 46/10; 06/13),

Zakon o bankama (Sl. list CG 17/08, 44/10; 40/11),

Odluka o minimalnim standardima upravljanja kreditnim rizikom banaka (Sl. List CG 60/08 i 41/09),

Odluka o kontnom okviru za banke (Sl.list CG 68/08),

Odluka o privremenim mjerama za upravljanje kreditnim rizikom u bankama (Sl.list CG 64/09, 87/09, 66/10 i 70/10),

Zakon o računovodstvu i reviziji (Sl. list RCG 69/05 i Sl.list CG 80/08 i 32/11).

Banka je sastavila ove finansijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore, koji zahtijeva da finansijski izvještaji budu pripremljeni u skladu sa svim Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI), kao i računovodstvenom regulativom Centralne banke Crne Gore.

Imajući u vidu razlike između međunarodne i regulative poslovanja banaka u Crnoj Gori, ovi finansijski izvještaji odstupaju od MSFI okvira u sljedećem:

- Banka obračunava iznos ispravki vrijednosti finansijskih instrumenta u skladu sa relevantnim propisima Centralne banke Crne Gore (Napomena 2.9). Navedena računovodstvena politika može usloviti značajne razlike u odnosu na vrednovanje ispravki vrijednosti i rezervisanja za procijenjenu nenaplativost finansijskih instrumenata na osnovu diskontovanja očekivanih budućih novčanih tokova, primjenom originalne efektivne kamatne stope u trenutku odobravanja, u skladu sa zahtjevima MRS 39 "Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje";
- Banka obračunava rezervisanje na stavke rizične vanbilansne aktive, nezavisno od postojanja indikatora obezvrjeđenja (Napomena 2.9);

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

2. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.1. Osnova za sastavljanje finansijskih izvještaja (nastavak)

- Bilans stanja i Bilans uspjeha nisu u potpunosti u skladu sa zahtjevima MRS 1, "Prezentacija finansijskih izvještaja", obzirom da je prezentacija prilagođena važećem kontnom okviru u Crnoj Gori, uključujući sljedeća odstupanja:
 - Zemljište, građevinski objekti i oprema nad kojima je Banka stekla vlasništvo u procesu namirenja potraživanja Banke po osnovu kredita prikazani su u okviru pozicije "Stečena aktiva" (Napomena 2.11, kao i 14 a i 14 b),
 - Ulaganje u kapital drugih pravnih lica je prikazano u okviru Bilansa stanja kao posebna pozicija (Napomena 15),
 - Obračunata kamata i dospjela kamata su prikazani u okviru pozicija "Ostala aktiva" (Napomena 16) i "Ostale obaveze" (Napomena 19) u skladu sa važećim kontnim okvirom CBCG,
 - Razgraničene naknade po odobrenim kreditima su prikazane u okviru pozicije "Ostale obaveze" (Napomena 19),
 - Nematerijalna ulaganja su prikazana u okviru pozicije "Ostala aktiva" (Napomena 16),
 - Odložena poreska sredstva i obaveze su prikazani u okviru pozicija "Ostala aktiva" (Napomena 16) i "Ostale obaveze" (Napomena 19),
 - Rezerve za buduće obaveze i troškove za otpremnine kod odlaska zaposlenih u penziju prikazane su u okviru pozicije "Ostale obaveze" (Napomena 19),
 - Prihodi i rashodi od naknada za odobrenje kredita su prikazani u okviru pozicija Prihodi i rashodi od naknada (Napomene 2.5 i 7a i 7 b) u skladu sa važećim kontnim okvirom.
- Finansijski instrumenti plasirani od strane banke, kao i ulaganja u kapital drugih pravnih lica su vrednovani u iznosima neotplaćenih potraživanja umanjnih za procijenjenu ispravku vrijednosti. Navedena politika odstupa od zahtjeva MRS 39 "Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje";
- U Crnoj Gori ne postoji vremenski ustaljeno, dovoljno tržišno iskustvo, kao ni stabilnost finansijskih serija podataka i održiva likvidnost kod prometa finansijskim instrumentima, a zvanične tržišne informacije su limitirano raspoložive, stoga poštenu (fer) vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u uslovima nepostojanja stabilnog aktivnog tržišta, kako to zahtjevaju MRS 32 "Finansijski instrumenti: Prikazivanje" i MRS 39 "Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje" (Napomena 3.2);
- U skladu sa Odlukom o izvještajima koje banke dostavljaju Centralnoj banci Crne Gore (Sl.list CG 68/08, 15/09 i 41/09) pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumijevaju se gotovina i sredstva na računima kod Centralne banke Crne Gore i drugih banaka. Navedena računovodstvena politika odstupa od MRS 7 "Izveštaj o tokovima gotovine", u skladu sa kojim se pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumijevaju gotovina u blagajni, depoziti po viđenju, kao i kratkoročna, visoko likvidna ulaganja koja se mogu brzo konvertovati u poznate iznose gotovine, uz beznačajan rizik od promjene vrijednosti;
- Napomene uz finansijske izvještaje sastavljene su u formatu koji nije u potpunosti u skladu sa zahtjevima MRS 1 - "Prikazivanje finansijskih izvještaja";

Zbog efekata koje gore navedena obrazloženja mogu imati na realnost i objektivnost finansijskih izvještaja Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine, finansijski izvještaji Banke za 2012. godinu se ne mogu tretirati kao finansijski izvještaji u potpunosti sastavljeni u saglasnosti sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

2. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.1. Osnova za sastavljanje finansijskih izvještaja (nastavak)

Sastavljanje finansijskih izvještaja u skladu sa MSFI zahtijeva primjenu izvjesnih ključnih računovodstvenih procjena. Ono, takođe, zahtijeva da rukovodstvo koristi svoje prosuđivanje u primjeni računovodstvenih politika Banke. Oblasti koje zahtijevaju prosuđivanje većeg stepena ili veće složenosti, odnosno oblasti u kojima pretpostavke i procjene imaju materijalni značaj za finansijske izvještaje objelodanjeni su u Napomeni 3. Funkcionalna valuta i valuta prikazivanja je EUR.

Na kraju 2012. godine Centralna banka Crna Gore je pripremila dopunu Kontnog plana banaka, uz dopune i unaprjeđenja okvira praćenja kreditnog rizika, a u skladu sa zahtjevima MRS 39 "Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje", kao i MRS 32 "Finansijski instrumenti: Prikazivanje". Datum početka implementacije nove regulative je 1. januar 2013. godine.

2.2. Uporedni podaci

Ukoliko je potrebno, Banka reklasifikuje uporedne podatke, kako bi se postigla konzistentnost sa podacima iz finansijskih izvještaja za tekuću godinu.

2.3. Promjene računovodstvenih politika i objelodanjivanja

U toku 2012. godine, Banka nije vršila promjene računovodstvenih politika i objelodanjivanja. Usvojene računovodstvene politike Banke su konzistentne sa politikama iz prethodnih godina.

2.4. Koncept nastavka poslovanja

Finansijski izvještaji Banke za 2012. godinu sastavljeni su u skladu sa konceptom nastavka poslovanja koji podrazumijeva da će Banka nastaviti da posluje u neograničenom periodu u predvidivoj budućnosti.

Dosadašnje poslovanje Banke je najvećim dijelom finansirano iz kredita Hypo Alpe-Adria-Bank International AG. U određenom obimu poslovanje Banke se finansira i iz kredita drugih međunarodnih i lokalnih bankarskih i finansijskih institucija, ali samo u veličini kreditnih aranžmana vezanih za ovu vrstu obaveza. Takođe, Banka raspolaže lokalno prikupljenom depozitnom osnovom, koja je tokom 2012. godine kontinuirano jačala što predstavlja pozitivan trend u odnosu na relativno visoku zavisnost od matične institucije u oblasti finansiranja do 2011. godine.

Uprava Banke smatra da su izvori finansiranja koji su dostupni Banci i njen poslovni plan za period od 2013. do 2017. godine, ali i dalje, u cjelosti u saglasnosti sa konceptom nastavka poslovanja, koji podrazumijeva da će Banka nastaviti da posluje u neograničenom periodu u predvidivoj budućnosti.

Sposobnost Banke da nastavi da posluje u skladu sa konceptom nastavka poslovanja zavisi od kontinuiranog nastavka finansiranja i podrške od njenog akcionara Hypo Alpe-Adria-Bank International AG, Klagenfurt, Austrija (Matična kompanija), po trenutno dogovorenim finansijskim uslovima. U vezi sa ovim, matična kompanija je potvrdila, u Pismu o podršci, da će, koliko god je to u njenoj moći, obezbijediti finansiranje Banke u cilju podrške poslovanju. Podrška se ogleda u saglasnosti da se ne zahtijeva otplata inter-kompanijskih kredita koje je matična kompanija odobrila Banci u periodu od najmanje 12 mjeseci od dana ovih finansijskih izvještaja, izuzev za kredite čiji je rok dospijea inicijalno ugovoren u tom periodu. Dodatno, povlačenje kapitala je strogo regulisano važećim propisima Crne Gore, pa Hypo Alpe-Adria-Bank International AG, kao pretežni vlasnik Banke, ne može povući svoj kapital uložen u Banku, niti može prijevremeno naplatiti već odobrene kreditne linije i time ugroziti likvidnost Banke, niti su takve namjere izražene od strane matične kompanije (Napomena: prijevremena naplata je moguća samo uz saglasnost obje ugovorne strane).

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

2. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.4. Koncept nastavka poslovanja (nastavak)

Poslovanje u Crnoj Gori

Polovinom 2012. godine, s ciljem jačanja budućeg poslovnog razvoja i snaženja koncepta nastavka poslovanja, od strane matične kompanije se odobrava Plan restrukturiranja Banke (u daljem tekstu: Plan), koji treba da postepeno obezbijedi u sljedećem petogodišnjem planu ukupno prihodno snaženje Banke. Mjere Plana su se fokusirale na:

- poboljšanje neto kamatne pozicije,
- jačanje likvidnosti i ostalog finansiranja,
- restrukturiranje izvora finansiranja (zamjena subordiniranog duga refinansirajućom linijom s ciljem postizanja uštede na kamatno troškovnoj strani) i
- restrukturiranje operativnih troškova.

Najrelevantniji segment Plana se odnosio na vezu sa aktivnostima iz prethodnog perioda. U periodu od 2010. do 2012. godine Banka je sprovela, u pet iteracija, značajno smanjenje kreditnog portfolija kroz prodaju skupova bilansnih i vanbilansnih potraživanja, koji su obezbijedjeni nekretninama, pravnom licu Hypo Alpe-Adria-Development d.o.o., čiji bi zadatak bio da u budućem periodu obezbijedi dalju naplatu ustupljenih potraživanja kroz preuzimanje sredstava obezbjedjenja i njihovu prodaju (u daljem tekstu "koncept Hypo Development"). Na navedeni način, kreditni rizik Banke se značajno umanjio, transferisao na drugo pravno lice unutar Grupe i postigao efekat zaštite kapitala Banke, dok su kreditni rizik i potrebe za kapitalom na nivou Grupe ostale nepromijenjene. Koncept Hypo Development je u više navrata razmatran na sjednicama Odbora direktora Banke. Na kraju 2012. godine realizovana je peta tranša prenosa potraživanja u ukupnom iznosu od EUR 31.193 hiljada. Prethodno, u toku 2011. godine, realizovane su ukupno tri tranše prenosa potraživanja Hypo Developmentu (u toku 2010. godine realizovana je prva tranša u bruto iznosu od EUR 25.087 hiljada) u ukupnom iznosu od EUR 219.510 hiljada.

Realizacijom navedenog koncepta smanjenja kreditnog rizika Banke, trajno se rješava pitanje izloženosti kreditnom riziku od problematičnih potraživanja. Transferna cijena po kojoj su nekvalitetni krediti ustupani Hypo Development-u u 2012. godini odgovarala je neto knjigovodstvenoj vrijednosti kredita obračunatih od strane Banke u skladu sa MRS.

Drugi značajni segment Plana je prodaja stečene aktive, nepokretnosti stečenih naplatom potraživanja u dobnji iz perioda od 2009. do 2011. godine, u ukupnom iznosu od EUR 21.671 hiljada pravnom licu Hypo Development d.o.o., čiji bi zadatak bio da u budućem periodu obezbijedi dalju naplatu prodajom preuzetih nepokretnosti ili organizacijom prihodnih novčanih tokova uz sheme rentiranja, a u skladu sa osnovom djelatnosti ovog povezanog lica unutar Grupe. Važno je napomenuti da limit ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva od 40% sopstvenih sredstava nije bio ugrožen niti je planirano od strane menadžmenta Banke da u bilo kojem trenutku bude ugrožen.

Ovim djelovima Plana je komplementaran segment povraćaja subordiniranog duga u iznosu od EUR 18.000 hiljada, koji se realizovao nakon saglasnosti Centralne banke Crne Gore, u drugoj polovini januara 2013. godine.

Kapitalna osnova na kraju izvještajnog perioda jasno je potvrđivala indikator solventnosti (28,22% na dan 31. decembra 2012. godine), koji se povraćajem subordiniranog duga nije značajno pogoršavao.

Nakon usvajanja Plana, Banka je procijenila buduću obim poslovanja i utvrdila indikacije obezvrjeđenja nematerijalnih ulaganja i ulaganja u poslovnu mrežu banke kao i nepovoljne elemente u ugovorima o dugoročnom zakupu poslovnih prostora. Takođe, Banka je počela sprovođenje plana umanjivanja broja zaposlenih i obezbeđenja otpremnina u skladu sa granskim kolektivnim ugovorom i iskazala rezervisanja po ovom osnovu u skladu sa MRS 37 "Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina".

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

2. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.4. Koncept nastavka poslovanja (nastavak)

Važni događaji na nivou Hypo Alpe Adria Grupe

Hypo Alpe-Adria-Bank International AG (Hypo Alpe Adria Grupa: matična kompanija i njena ukupna zavisna pravna lica) je u cjelosti u vlasništvu države Austrije od 30. decembra 2009. godine. Srednjoročni cilj je da se Hypo Alpe Adria Grupa restrukturira i da se prodaju one zavisne jedinice koje se mogu prodati, kao i da se povrati što više moguće sredstava poreskih obveznika. Preferirana opcija je prodaja mreže banaka u Jugoistočnoj Evropi, uz smanjenje aktivnosti menadžment kompanije (matične kompanije) u Klagenfurtu.

U cilju ponovne privatizacije poslovnih jedinica koje se mogu prodati, u 2011. godini je izvršen prenos nekvalitetnih plasmana na posebne entitete u Sloveniji, Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori dok je tokom 2012. godine to urađeno i u Hrvatskoj, Austriji i Italiji.

Dana 12. maja 2009. godine Evropska komisija je otpočela zajedničku istragu Bayerische Landsbank (BayernLB), ranijeg vlasnika Hypo Alpe Adria Grupe, i Hypo Alpe Adria Bank International AG. Ovim postupkom se trenutno vrši detaljna provera državne pomoći primljene u periodu od 2008. do 2012. godine. Istraga Evropske komisije još uvijek traje i sada se nalazi u završnoj fazi; okončanje istrage se očekuje u 2013. godini. Ne mogu se isključiti značajni uticaji na aktivnosti čitave grupe koji zavise od odluke da se da konačno odobrenje i od ograničenja koja mogu biti povezana sa tom odlukom. Prilikom procjene kontinuiteta poslovanja Hypo Alpe Adria Grupe, Izvršni odbor grupe je pošao od istih pretpostavki na kojim se zasniva i plan restrukturiranja Grupe, pri čemu i dalje postoji neizvjesnost u vezi budućih ekonomskih rezultata, uzrokovana nestabilnošću na ekonomskim i finansijskim tržištima.

U junu 2010. godine Hypo Alpe Adria Grupa se obavezala da, zajedno sa državom Austrijom, uradi analizu poslovanja u prošlosti u okviru "Postprodajnog istraživanja poslovanja" (Post Acquisition Due Diligence). Ovo je u 2012. godini unijeto i u Statut Hypo Alpe Adria Grupe. U cilju koordinacije aktivnosti na analizi poslovanja u prošlom periodu, kao i za podršku naporima Hypo Alpe Adria Grupe, imenovan je spoljni savjetnik - ovlašćeni koordinator ("authorised coordinator"). Ovlašćeni koordinator pomaže u prenosu aktivnosti sa tzv. "CSI Hypo" funkcije na samu Hypo Alpe Adria Grupu (Sektor forenzičkog istraživanja), u dogovoru sa Izvršnim odborom i Nadzornim odborom Hypo Alpe Adria Grupe. Sektor forenzičkog istraživanja, koji direktno odgovara za svoje aktivnosti Izvršnom odboru i usko saraduje sa ovlašćenim koordinatorom, rukovodi analizom poslovanja Hypo Alpe Adria Grupe u prošlosti na teritoriji Austrije i u inostranstvu.

U kontekstu prve Procjene ukupnih rizika (Joint Risk Assessment & Decision - JRAD) iz 2011. godine, regulatorni organi su postavili zahtjev da Hypo Alpe Adria Grupa dostigne minimalni ratio adekvatnosti kapitala od 12,04% i da obezbijedi pokriće razlike između očekivanih gubitaka po osnovu kreditnog rizika i ukupnih rezervisanja za kreditni rizik nakon 31. decembra 2012. godine. U 2012. godine Hypo Alpe Adria Grupa je postigla dogovor sa postojećim akcionarima, koji je odobren od strane Evropske komisije, o dokapitalizaciji Hypo Alpe-Adria-Bank AG u iznosu od EUR 1.5 milijardi, koja se sastoji od uvećanja kapitala od strane države Austrije (EUR 500 miliona), kao i nove emisije subordiniranih obveznica garantovanih od strane države (EUR 1 milijarda). Zbog ovoga Hypo Alpe Adria Grupa na dan 31. decembra 2012. godine ima konsolidovani ratio adekvatnosti kapitala od 13%, što je 1% više od zahtijevanog nivoa.

U toku 2012. godine regulatorni organi su ponovo vršili procenu ukupnih rizika i za njih neophodnog kapitala na osnovu podataka poslovanja iz aprila 2012. godine i utvrdili da je potrebni pokazatelj adekvatnosti kapitala Hypo Alpe Adria Grupe najmanje 12,4%. Prateća odluka je donijeta krajem januara 2013. Godine, prema kojoj Hypo Alpe Adria Grupa ima rok za realizaciju novih zahtjeva do 31. decembra 2013. godine.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

2. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.4. Koncept nastavka poslovanja (nastavak)

Postupak Evropske komisije o državnoj pomoći Hypo Alpe Adria Grupi

Sporazum o garanciji koji je zaključen krajem decembra 2010. godine sa državom Austrije ("Guarantee Agreement") je uslovno odobren od strane Evropske komisije i ova odluka je objavljena početkom 2012. godine. Odobrenje je dato uz uslov dobijanja saglasnosti Komisije na plan restrukturiranja Grupe na osnovu državne pomoći pružene u vidu prinudne nacionalizacije 2009. godine. Sporazum važi do 30. juna 2013. godine.

Dopune plana restrukturiranja su razmatrane na sastanku u Briselu u novembru 2012. godine. U skladu sa postignutim dogovorom dopunjen plan restrukturiranja je prezentovan akcionarima u februaru 2013. godine radi podnošenja Evropskoj komisiji.

Hypo Alpe Adria Grupa je precizirala svoju strategiju, kao odgovor na dužničku krizu država Eurozone i njene efekte na finansijski sektor EU, pogoršanje ekonomskih uslova poslovanja u Evropi, a posebno u ključnim regionima Hypo Alpe Adria Grupe u Jugoistočnoj Evropi, i na zaključke regulatornih tela u JRAD procesu da postoji potreba za dodatnim jačanjem kapitala Grupe. Ovo je podrazumijevalo prilagođavanje planskih aktivnosti tako da se uzmu u obzir lošije privredne prognoze, kao i, među ostalim mjerama, odluku da zavisna društva moraju biti samoodrživa u finansiranju kroz jačanje lokalne depozitne osnove od 2012. godine pa nadalje. Kao mjera za pokriće potreba za dodatnim kapitalom, emitovane su državno-garantovane obveznice (EUR 1 milijarda) i uvećan je kapital (EUR 500 miliona) tokom decembra 2012. godine. Ovo je rezultat postavljanja većih minimalnih kapitalnih zahtjeva od strane FMA u okviru JRAD1, o čemu je Evropska komisija formalno obaviještena 3. decembra 2012. godine, a za šta je dala preliminarno odobrenje 5. decembra 2012. godine. U odluci o odobrenju, Evropska komisija je potvrdila ograničenja mjera državne pomoći na nužni minimum i adekvatnost predviđene naknade, nezavisne od profita, za izdavanje garancije odnosno uslova emisije novih akcija u okviru dokapitalizacije. Državna garancija za emitovane subordinisane obveznice će takođe biti u skladu sa pravilima za državnu pomoć, ako se, kako je predloženo, naknada za garanciju veže za ostvareni profit Hypo Alpe Adria Grupe.

Slijedeći utvrđene mjere adekvatnosti kapitala, Evropska komisija je, preliminarnim odobrenjem od 5. decembra 2012. godine, postavila uslove ("Behavioural Measures") koji su stupili na snagu 1. januara 2013. godine. Uslovi se, prije svega, odnose na upravljanje novim poslovnim aktivnostima Hypo Alpe Adria Grupe i predstavljaju listu kriterijuma koji treba da obezbijede naplatu novih plasmana. Ovim se utvrđuju, između ostalog, specifični nivoi boniteta, racia pokrića (kolateralizacija) i rokovi dospelosti, reguliše se odobravanje kredita u stranoj valuti i podizanje nivoa samofinansiranja kroz poboljšanje racia depoziti-prema-kreditima tokom određenog perioda. Izvršni odbor Hypo Alpe Adria Grupe, na osnovu konsultacija sa Evropskom komisijom, zadržao je povjerenika za praćenje (Monitoring Trustee), koji je odgovoran za praćenje prethodno navedenih zahtjeva i koji organizuje neodložnu implementaciju "Behavioural Measures" u Hypo Alpe-Adria-Bank International i pogođenim zavisnim društvima kao i obavezno izvještavanje o postignutim rezultatima. Prije donošenja finalne odluke, Evropska komisija planira da uskladi "Behavioural Measures" sa situacijom na tržištu, što može dovesti do promjena u implementaciji preporučenih mjera.

Kao dodatnu mjeru, a na osnovu konsultacija sa Evropskom komisijom, Hypo Alpe Adria Grupa je u 2012. godini izvršila otkup različitih instrumenata hibridnog i dodatnog kapitala, koje su emitovale Hypo Alpe-Adria-Bank International AG kao i austrijska banka grupe Hypo Alpe-Adria-Bank AG, po cijenama značajno diskontovanim u odnosu na nominalne vrijednosti ili ih poništila bez nadoknade; ovo su važni koraci u jačanju kapitalnih resursa i uključivanju povjerilaca po osnovu hibridnog i dodatnog kapitala u raspodjelu opterećenja.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

2. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.4. Koncept nastavka poslovanja (nastavak)

Pregovori sa Evropskom komisijom u vezi državne pomoći su u završnoj fazi i Evropska komisija očekuje završetak svoje analize u 2013. godini. U načelu institucije zvaničnog Brisela su zadovoljne strateškim pravcem Hypo Alpe Adria Grupe nakon završetka restrukturiranja. Značajni poremećaji, u neočekivanim razmjerama, na finansijskim tržištima uopšte, a posebno u regionu Jugoistočne Evrope uslovljavaju sve uključene strane da se fokusiraju na moguće izmjene perioda implementacije i definisanih krajnjih rokova kao i na predviđene prihode od ponovne privatizacije tri dijela grupe, u Austriji, Italiji i Jugoistočnoj Evropi, za koje je raspisan tender. Moguća scenaria i njihovi ishodi su formalno prezentovani Evropskoj komisiji i o njima se kontinuirano diskutuje u uskoj saradnji sa predstavnicima vlasnika. Sve strane su iskazale svoju spremnost da se postupak privede kraju i da se sprovedu dogovorene akcije tokom 2013. godine. Međutim, u toku pripreme ovih finansijskih izvještaja, nije moguće pouzdano proceniti kada će se završiti postupak Evropske komisije o državnoj pomoći niti da li će Evropska komisija prihvatiti plan restrukturiranja Hypo Alpe Adria Grupe. Hypo Alpe Adria Grupa je, kao predmet tog postupka, iskazala punu spremnost da u cjelosti saraduje sa Evropskom komisijom.

Menadžment Banke vjeruje da aktivnosti vezane za restrukturiranje matične banke neće imati negativan uticaj na poslovanje Banke u Crnoj Gori.

2.5. Priznavanje prihoda i rashoda po osnovu kamata i naknada

Prihodi i rashodi po osnovu kamata, uključujući zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda uz primjenu efektivne kamatne stope koja se utvrđuje u trenutku početnog priznavanja finansijskog sredstva/obaveze.

Metod efektivne kamatne stope je metod kojim se računaju troškovi otplate finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza, kao i troškovi dodjeljivanja prihoda ili rashoda od kamata u određenom periodu. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontuje procijenjena buduća plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vijek finansijskog instrumenta ili, kada je to prikladno, u kraćem vremenskom periodu na neto knjigovodstvenu vrijednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza. Kada se računa efektivna kamatna stopa, Banka procjenjuje tokove gotovine uzimajući u obzir sve ugovorene uslove finansijskog instrumenta, ali ne uzima u obzir buduće kreditne gubitke. Kalkulacija uključuje sve naknade i iznose plaćene ili primljene između dvije ugovorne strane koje su sastavni dio efektivne kamatne stope, troškove transakcija i sve druge premije ili diskonte. Kamate se priznaju na vremenskoj osnovi tako da visina kamate zavisi od protoka vremena.

Banka ostvaruje prihode i rashode kamate iz poslovanja sa Centralnom bankom, domaćim i stranim bankama i pravnim i fizičkim licima.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

2. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.5. Priznavanje prihoda i rashoda po osnovu kamata i naknada (nastavak)

U skladu sa Odlukom CBCG o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama, Banka suspenduje obračun kamate na stavke aktive klasifikovane u kategoriju »nekvalitetna aktiva« - kategorije C, D i E - dalji obračun primjenom ugovorene kamatne stope knjiži u vanbilansnoj evidenciji, na pozicijama propisanim Odlukom o kontnom okviru za banke. U skladu sa odredbama navedene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom, za određene kredite iz ovih kategorija, kamata se ne suspenduje, ukoliko su potraživanja obezbijedena kvalitetnim sredstvom obezbjeđenja i nalaze se u procesu naplate.

Prihodi po osnovu naknada za bankarske usluge i rashodi po osnovu naknada i provizija se utvrđuju u trenutku dospjeća za naplatu, odnosno kada su ostvareni.

Prihodi po osnovu naknada za odobravanje kredita se razgraničavaju u skladu sa zahtjevima MRS 18 "Prihodi" i MRS 39 "Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje", i priznaju se u bilansu stanja na strani pasive, u skladu sa Odlukom CBCG o kontnom okviru za banke.

Prihodi i rashodi od naknada uključuju i naknade za garancije i akreditive koje je Banka izdala u korist klijenata, naknade za usluge obavljanja platnog prometa u zemlji i sa inostranstvom, naknade za posredničke i druge usluge koje Banka pruža. Rashode od naknada čine i rashodi naknada za uzete kredite, naknada za usluge obavljanja platnog prometa u zemlji i sa inostranstvom, naknada za usluge CBCG i drugih banaka.

2.6. Preračunavanje deviznih iznosa

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promjene.

Monetarna sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna monetarnih pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti, knjiže se u korist ili na teret bilansa uspjeha, kao dobiti ili gubici po osnovu kursnih razlika.

Nemonetrane stavke odmjerene po istorijskom trošku u stranoj valuti, preračunate su u EUR po važećem kursu strane valute na dan transakcije.

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u EUR na dan 31. decembra 2012. i 2011. godine bili su:

	<u>31. decembar</u> <u>2012.</u>	<u>31. decembar</u> <u>2011.</u>
USD	0,7586	0,7729
CHF	0,8278	0,8226
GBP	1,2241	1,1972

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

2. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.7. Porezi i doprinosi

Porez na dobit

Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica Član 28. ("Sl. list RCG", br. 65/01, 12/02, 80/04, "Sl. list Crne Gore" 40/08, 86/09, 73/10 i 40/11). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice.

Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Banke iskazane u bilansu uspjeha, uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica (članovi 8. i 9. za usklađivanje prihoda i članovi od 10. do 20. za usklađivanje rashoda).

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjeње poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnovice potraživanja i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koji ne zavise od rezultata poslovanja Banke uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim republičkim i lokalnim poreskim propisima. Obaveze za ove poreze su iskazane na poziciji Obaveze za poreze u ostaloj pasivi, a u okviru Napomene 19.

2.8. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U izvještaju o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se podrazumijevaju gotovina, sredstva kod Centralne banke Crne Gore i drugih banaka.

Struktura gotovine i gotovinskih ekvivalenata prikazana je u Napomeni 12.

Obavezna rezerva

Odlukom Centralne banke Crne Gore o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke propisana je obaveza banaka da vrše izdvajanje obavezne rezerve na račun kod Centralne banke. Odlukom Centralne banke Crne Gore (Sl.list Crne Gore 35/11) obavezna rezerva se obračunava primjenom stope od:

- 9,5% - na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana;
- 8,5% - na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

2. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.8. Gotovina i gotovinski ekvivalenti (nastavak)

Obavezna rezerva (nastavak)

Na depozite ugovorene sa ročnošću preko jedne godine, odnosno 365 dana, koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja tih depozita u roku kraćem od jedne godine, odnosno u roku kraćem od 365 dana, primjenjuje se stopa od 9,5%.

Obračunatu obaveznu rezervu banka izdvaja na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune Centralne banke u inostranstvu. Obavezna rezerva se izdvaja u EUR.

Banka može do 25% obavezne rezerve držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora.

Banka može da koristi 50% sredstava obavezne rezerve za održavanje dnevne likvidnosti. U toku 2012. godine Banka nije koristila ovaj oblik finansiranja dnevne likvidnosti tokom ni jednog dana poslovanja.

Na 25% izdvojenih sredstava obavezne rezerve Centralna banka plaća banci kamatu obračunatu po stopi od 1% na godišnjem nivou.

2.9. Finansijski instrumenti

Banka klasifikuje svoja finansijska sredstva u kategorije zajmova i potraživanja, hartija od vrijednosti koje se drže do dospeljeća i finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju. Klasifikacija zavisi od svrhe za koju su finansijska sredstva pribavljena i karakteristika finansijskih sredstava. Rukovodstvo vrši klasifikaciju finansijskih plasmana u momentu inicijalnog priznavanja.

Finansijske obaveze se klasifikuju u kategoriju krediti i pozajmice i vode se po metodi amortizovanog troška.

Zajmovi i potraživanja

Zajmovi i potraživanja predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja, koja se ne kotiraju ni na jednom aktivnom tržištu. Uključuju se u kratkoročnu aktivu, osim ukoliko su im roкови dospeljeća duži od 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja. U tom slučaju se klasifikuju kao dugoročna sredstva. U bilansu stanja Banke zajmovi i potraživanja su iskazani na pozicijama "Kredit i poslovi lizinga" i "Ostala aktiva".

Mjerenje po amortizovanom trošku

Kredit i pozajmice se inicijalno priznaju po fer vrijednosti na dan plaćanja. Kredit i pozajmice se priznaju kada se sredstva prenesu korisniku.

Kredit i su iskazani u bilansu stanja u visini odobrenog plasmana, umanjenog za otplaćene glavnice i ispravku vrijednosti, koja se obračunava na osnovu kriterijuma koje je propisala Centralna banka u Odluci o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama. Rashodi umanjenja vrijednosti kredita se priznaju u bilansu uspjeha na poziciji Troškovi za gubitke po bilansnim i vanbilansnim plasmanima.

Prestanak priznavanja

Finansijska sredstva prestaju da se priznaju po isteku prava na novčani priliv od finansijskog sredstva ili ako je to pravo prenjeto i Banka je u suštini prenijela sve rizike i koristi od vlasništva nad sredstvima.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

2. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.9. Finansijski instrumenti (nastavak)

Zajmovi i potraživanja (nastavak)

Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava

U skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama ("Sl. list CG", br. 60/08 i br. 41/09)) i Odluke Centralne banke Crne Gore o privremenim mjerama za upravljanje kreditnim rizikom u bankama ("Sl. list CG", br. 64/09, 87/09, 66/10 i 70/10) utvrđeni su: minimalni kriterijumi i način klasifikacije stavki aktive i vanbilansa po osnovu kojih je Banka izložena kreditnom riziku, način obračuna i suspendovanja nenaplaćene kamate, način utvrđivanja minimalnih rezervacija za pokriće potencijalnih gubitaka koji proizilaze iz izloženosti Banke kreditnom riziku.

Aktivu Banke izloženu kreditnom riziku, u smislu ove Odluke čine krediti, pozajmice, kamate, naknade, depoziti kod banaka i avansi i sve druge stavke bilansne aktive kod kojih je Banka izložena kreditnom riziku, kao i izdate garancije, ostala jemstva, otvoreni akreditivi i odobreni još neiskorišćeni krediti, kao i druge vanbilansne stavke koje predstavljaju potencijalne obaveze Banke.

Na osnovu navedene Odluke, krediti i druga aktiva izložena kreditnom riziku klasifikuju se u sljedeće kategorije:

- 1) grupa A - "dobra aktiva", klasifikuje stavke aktive za koje se procjenjuje da će u skladu sa ugovorom biti u cjelosti naplaćene;
- 2) grupa B - "aktiva sa posebnom napomenom"- sa podgrupama B1 i B2, klasifikuje stavke aktive za koje postoji niska vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, a ove stavke aktive zahtijevaju posebnu pažnju banke jer bi potencijalni rizik, ukoliko ne bi bio adekvatno praćen, mogao da dovede do slabijih perspektiva u pogledu naplate po osnovu tih stavki aktive;
- 3) grupa C - "substandardna aktiva"- sa podgrupama C1, C2, C3 i C4, klasifikuje stavke aktive za koje postoji visoka vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, zbog jasno utvrđenih slabosti koje ugrožavaju naplatu po osnovu ovih stavki aktive;
- 4) grupa D - "sumnjiva aktiva" klasifikuje stavke aktive za koje je naplata u cjelosti, imajući u vidu kreditnu sposobnost dužnika, vrijednost i mogućnost realizacije kolaterala, malo vjerovatna;
- 5) grupa E - "gubitak", klasifikuje stavke aktive koje će biti u potpunosti nenaplative, ili će biti naplative u neznatnom iznosu.

U skladu sa izmjenama i dopunama navedenih odluka o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama, Banka je primijenila sljedeće procenete i dane kašnjenja po kategorijama klasifikacije i profila rizičnosti:

Kategorija rizika	Na dan 31. decembra 2012. godine		Na dan 31. decembra 2011. godine	
	% rezervisanja	Dani kašnjenja	% rezervisanja	Dani kašnjenja
A	-	<30	-	<30
B1	3	31-90	3	31-90
C1	15	91-150	15	91-150
C2	30	151-210	30	151-210
C3	50	211-270	50	211-270
D	75	271-365	75	271-365
E	100	>365	100	>365

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

2. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.9. Finansijski instrumenti (nastavak)

Zajmovi i potraživanja (nastavak)

Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava (nastavak)

U skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore suspenduje se obračunata nenaplaćena kamata i ne vrši dalji obračun kamate na nekvalitetnu aktivu, izuzev ukoliko je nekvalitetna aktiva obezbijeđena kvalitetnim sredstvima obezbjeđenja i nalazi se u procesu naplate, uz očekivanje da će se povraćaj aktive ostvariti u razumnom vremenskom roku koji u principu nije duži od tri mjeseca. Ukoliko Banka obustavi obračun kamate na nekvalitetnu aktivu, dužna je da dalji obračun kamate po istom osnovu vodi u vanbilansnim evidencijama i da u postupku klasifikacije, obračunatu kamatu klasifikuje u kategoriju E.

Odlukom je takođe predviđeno da se rizična aktiva klasifikovana u kategoriju E otpiše iz bilansne aktive i evidentira u vanbilansnoj evidenciji kao "otpisani krediti".

Shodno odredbama navedene Odluke, rezerva za gubitke po stavkama aktive obračunava se na osnovu knjigovodstvene vrijednosti uz prethodno oduzimanje odbitnih stavki sredstava obezbjeđenja po osnovu:

- novčanog depozita i
- neopozivih garancija Vlade Crne Gore, zemalja ili centralnih banaka zemalja OECD-a, banaka sa rejtingom boljim od BBB+, utvrđenim od rejting agencije Standard & Poor's, odnosno ekvivalentnim rejtingom drugih međunarodno priznatih rejting agencija i pravnih lica čije poslovanje kontroliše Centralna banka Crne Gore.

Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju

Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju obuhvataju instrumente kapitala drugih pravnih lica i dužničke hartije od vrijednosti.

Nakon inicijalnog priznavanja, hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju evidentiraju se po fer vrijednosti. Nerealizovani dobitci i gubici po osnovu hartija raspoloživih za prodaju evidentiraju se u okviru nerealizovanih dobitaka i gubitaka u okviru kapitala, dok se hartija od vrijednosti ne proda, naplati ili na drugi način realizuje, ili dok ta hartija od vrijednosti nije obezvrijeđena. Kada se hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju otuđe ili kada im se umanja vrijednost, kumulirane korekcije fer vrijednosti priznate u okviru kapitala evidentiraju se u bilansu uspjeha.

Prihodi od kamata na dužničke hartije od vrijednosti se obračunavaju i pripisuju mjesečno.

Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća

Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća su finansijska sredstva sa fiksnim plaćanjima ili plaćanjima koja mogu da se utvrde i sa fiksnim dospjećem, za koje Banka ima pozitivnu namjeru i sposobnosti da ih drži do dospjeća.

Nakon inicijalnog priznavanja, hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća evidentiraju se po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metoda efektivne kamatne stope, umanjenoj za ispravke vrijednosti, odnosno gubitak po osnovu obezvrijeđenja. Amortizovana vrijednost obračunava se uzimajući u obzir sve diskonte ili premije pri kupovini u toku perioda dospjeća.

Prihodi po osnovu obračunatih kamata na ove instrumente se obračunavaju metodom efektivne kamatne stope i iskazuju u okviru prihoda od kamata i ostalih prihoda.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

2. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.10. Fiksna aktiva i nematerijalna ulaganja

Osnovna sredstva i nematerijalna ulaganja su iskazana po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za ispravku vrijednosti i obezvrjeđenje. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti. Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, u zavisnosti od toga šta je primjenljivo, samo kada postoji vjerovatnoća da će Banka u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrijednost može pouzdano utvrditi. Knjigovodstvena vrijednost zamijenjenog sredstva se iskknjižava. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspjeha perioda u kome su nastali.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja, primjenom sljedećih godišnjih stopa, s ciljem da se osnovna sredstva odnosno nematerijalna ulaganja u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja:

Kompjuterska oprema	20%
Namještaj i druga oprema	10%
Nematerijalna ulaganja	7% - 20%

Obračun amortizacije osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja počinje kada se sredstva stave u upotrebu.

Rezidualna vrijednost i korisni vijek upotrebe sredstva se revidiraju, i po potrebi koriguju, na datum svakog bilansa stanja. Knjigovodstvena vrijednost sredstva svodi se odmah na njegovu nadoknadivu vrijednost ukoliko je knjigovodstvena vrijednost veća od njegove procijenjene nadoknadive vrijednosti. Dobici i gubici po osnovu otuđenja sredstva utvrđuju se kao razlika između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti i iskazuju se u bilansu uspjeha u okviru "Ostalih prihoda/ (rashoda)".

Nematerijalna ulaganja obuhvataju prava korišćenja licenci i softvera. U skladu sa važećim kontnim okvirom za banke, nematerijalna ulaganja se vode u okviru pozicije bilansa stanja "Ostala aktiva".

Umanjenje vrijednosti

Za sredstva koja podliježu amortizaciji testiranje na umanjenje njihove vrijednosti vrši se kada događaji ili izmijenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrijednost možda neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost je vrijednost veća od fer vrijednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i vrijednosti u upotrebi. Za svrhu procjene umanjenja vrijednosti, sredstva se grupišu na najnižim nivoima na kojima mogu da se utvrde odvojeni prepoznatljivi novčani tokovi (jedinice koje generišu gotovinu).

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

2. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.11. Stečena aktiva

Zemljište, građevinski objekti i oprema nad kojima je Banka stekla vlasništvo u procesu namirenja potraživanja Banke po osnovu kredita iskazuju se na poziciji "Stečena aktiva".

Stečena aktiva je iskazana po nižoj od nabavne vrijednosti koja uključuje nabavnu cijenu i poreske dažbine koje se mogu pripisati sticanju sredstava i procijenjene tržišne vrijednosti.

Razlika između iznosa potraživanja i vrijednosti stečene aktive knjižena je na teret bilansa uspjeha u okviru stavke Troškovi za gubitke (Napomena 6).

2.12. Obaveze po kreditima

Obaveze po kreditima se inicijalno priznaju po fer vrijednosti priliva, bez nastalih transakcionih troškova. U narednim periodima obaveze po kreditima se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti. Sve razlike između ostvarenog priliva (umanjenog za transakcione troškove) i iznosa otplata, priznaju se u bilansu uspjeha u periodu korišćenja kredita primjenom metode efektivne kamatne stope.

Naknade plaćene pri pribavljanju kredita priznaju se kao transakcioni troškovi do iznosa za koji je vjerovatno da će dio ili cio kredit biti povučen. U tom slučaju, naknada se razgraničava do konačnog povlačenja kredita.

Banka ima obaveze po osnovu kratkoročnih i dugoročnih kredita. Dugoročni krediti predstavljaju kredite koji su uzeti na period duži od godinu.

2.13. Obaveze prema zaposlenima

Primanja zaposlenih

Kratkoročne naknade zaposlenima uključuju zarade i naknade zarada, kao i doprinose za socijalno osiguranje. Kratkoročne naknade zaposlenima priznaju se kao rashod u periodu u kome su nastale.

Banka i njeni zaposleni su u zakonskoj obavezi da vrše plaćanja u skladu sa definisanim planovima doprinosa Fondu PIO Crne Gore. Banka nije u obavezi da zaposlenima isplaćuje naknade koje predstavljaju obavezu Fonda. Porezi i doprinosi koji se odnose na definisane planove naknada po osnovu zarada, evidentiraju se kao rashod perioda na koji se odnose.

Otpremnine i jubilarne nagrade

Otpremnine se isplaćuju pri raskidu radnog odnosa od strane Banke prije datuma redovnog penzionisanja, ili kada zaposleni prihvati sporazumni raskid radnog odnosa u zamjenu za otpremninu. Banka priznaje otpremninu pri raskidu radnog odnosa kada je evidentno obavezno da: ili raskine radni odnos sa zaposlenim u skladu sa detaljnim zvaničnim planom, bez mogućnosti odustajanja; ili da obezbijedi otpremninu za prestanak radnog odnosa u cilju smanjenja broja zaposlenih. Banka je na kraju 2012. godine, a u skladu sa Planom rezervisala za otpremnine prema zaposlenima EUR 242 hiljada (Napomena 2.4).

Banka je u zakonskoj obavezi da isplati naknadu zaposlenima prilikom odlaska u penziju. Naknada se isplaćuje u visini šest prosječnih zarada kod poslodavca.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

2. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.13. Obaveze prema zaposlenima (nastavak)

Otpremnine i jubilarne nagrade (nastavak)

Otpremnine koje dospijevaju u razdoblju dužem od 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja svode se na sadašnju vrijednost. Procjena i obračun ovih rezervisanja vrši se interno. Rukovodstvo smatra da rezultati obračuna prezentovanog u izvještajima Banke materijalno značajno ne odstupaju od eventualnih rezultata aktuarskog obračuna.

U skladu sa Granskim kolektivnim ugovorom, povodom radnog jubileja Banke i zaposlenog, kao i za posebno angažovanje i rezultate rada, zaposlenom se mogu dodjeljivati nagrade. Radnim jubilejom zaposlenog smatra se njegov rad kod istog poslodavca u trajanju od 10, 20 i 30 godina. Odluku o vrsti i visini nagrade zaposlenom za posebno angažovanje i rezultate rada donosi Banka. Jubilarne nagrade nijesu definisane internim politikama Banke.

2.14. Lizing

Finansijski lizing

Davaoci lizinga priznaju sredstva pod finansijskim lizingom u svojim bilansima stanja i prezentuju ih kao potraživanje u iznosu jednakom neto investiranju u lizing. Davalac lizinga prenosi skoro sve rizike i koristi svojstvene pravnom vlasništvu, pa se potraživanje po osnovu lizinga tretiraju kao isplata glavnice i prihod od finansiranja.

Kod davaoca lizinga, finansijski prihod se alocira na period trajanja lizinga.

Kod korisnika lizinga, minimalna plaćanja se dijele na finansijski trošak i smanjenje neizmirene obaveze za lizing. Amortizacija sredstva se uključuje u bilans uspjeha korisnika lizinga.

Banka se bavi poslovima finansijskog lizinga (Napomena 13).

Operativni lizing

Operativni lizing se zasniva na ugovoru o zakupu na rok kraći od ekonomskog vijeka trajanja sredstva. Investicioni rizik snosi davalac lizinga (amortizacija, osiguranje, održavanje).

Kod korisnika lizinga, plaćanja po osnovu lizinga (isključujući troškove usluga kao što su osiguranje i održavanje) se priznaju ravnomjerno u bilansu uspjeha kao rashod.

Banka uzima u operativni zakup pojedine nekretnine i automobile (Napomena 9).

2.15 Kapital

Osnovni kapital

Obične akcije se klasifikuju kao kapital.

Nominalna vrijednost akcije predstavlja proizvod nominalne cijene pojedinačne akcije i ukupnog broja akcija.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)****2. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)****2.15 Kapital (nastavak)****Zarada po akciji***Osnovna zarada/(gubitak) po akciji*

Akcije Banke su akcije koje su listirane na berzi. Banka izračunava i objavljuje zarade/(gubitke) po akciji u skladu sa MRS 33 "Zarada po akciji".

Osnovna zarada/(gubitak) po akciji izračunava se dijeljenjem zarade/(gubitka) koji pada na teret akcionara Banke sa ponderisanim prosječnim brojem redovnih akcija za period (Napomena 22).

	Period završen 31.decembra	
	2012.	2011.
Dobitak/gubitak Banke (hilj.EUR)	2.352	7.599
Ponderisani broj akcija	117.000	117.000
Osnovni dobitak/gubitak po akciji (EUR)	20,10	64,95

Banka nema druge potencijalno umanjujuće obične akcije kao što su konvertibilni dug i opcije na akcije.

2.16. Preuzete i potencijalne obaveze po vanbilansnim stavkama

Kao dio redovnog poslovanja Banka je preuzela ugovorene i potencijalne obaveze po vanbilansnim stavkama kao što su: garancije, obaveze za kreditiranjem i akreditive. Ovi finansijski instrumenti se evidentiraju u bilansu, ako i kada postanu plativi.

Rezervisanja za moguće gubitke po preuzetim i potencijalnim obavezama se formiraju na osnovu procjene mogućih gubitaka, u skladu sa kriterijumima utvrdjenim u odlukama CBCG o minimalnim standardima upravljanja kreditnim rizikom (Napomena 2.9).

2.17. Transakcije sa povezanim licima

Prema definiciji MRS 24 "Objelodanjivanja povezanih strana" povezane strane su strane koje predstavljaju:

- društva koja direktno ili indirektno putem jednog ili više posrednika kontrolišu izvještajno društvo ili su pod njegovom kontrolom, odnosno koja izvještajno društvo kontrolišu zajedno s drugim subjektima,
- pridružena društva u kojima Banka ima značajan uticaj, a koja nisu ni povezano lice, niti zajedničko ulaganje investitora,
- fizičke osobe koje direktno ili indirektno imaju pravo glasa u Banci koje im omogućava značajan uticaj na Banku, kao i bilo koji drugi subjekt za koji se očekuje da će uticati ili biti pod uticajem povezane osobe u poslovanju sa Bankom,
- rukovodioci na ključnim položajima, odnosno osobe koje imaju ovlašćenja i odgovornosti za planiranje, usmjeravanje i kontrolisanje aktivnosti Banke, uključujući direktore i ključno rukovodstvo.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

2. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.17. Transakcije sa povezanim licima (nastavak)

Prilikom posmatranja svake moguće transakcije sa povezanom stranom pažnja je usmjerena na suštinu ekonomskih odnosa, a ne samo na pravni oblik.

Na osnovu odredbi Zakona o bankama (Sl. list Crne Gore" 17/08, 44/10 i 40/11), član 3 Pojmovnik, lica povezana sa bankom su:

- članovi organa banke, akcionari, zaposleni u banci, kao i članovi njihove uže porodice (bračni drug i djeca),
- pravno lice u kojem lice koje ima kvalifikovano učešće u banci takođe ima kvalifikovano učešće,
- pravno lice u kojem jedno od lica iz al. 1 i 2 ove tačke ima značajan uticaj ili je lice iz alineje 1 ove tačke direktor ili član odbora direktora ili drugog odgovarajućeg organa tog pravnog lica,
- lice koje ima učešće u kapitalu ili glasačkim pravima od najmanje 50% u pravnom licu koje ima kvalifikovano učešće u banci.

2.18. Izvještavanje o segmentima

O poslovnim segmentima Banka izvještava na način koji je konzistentan sa internim finansijskim izvještavanjem za potrebe glavnih donosilaca poslovnih odluka: Odbora direktora i Uprave Banke.

Banka prati poslovanje po segmentima Retail (stanovništvo i mala i srednja preduzeća), Corporate (privreda), Public (javni sektor), Treasury (sektor banaka), Investment Banking (investiciono bankarstvo) i Non-interest bearing and Other (Ostalo, uključujući i nekamatnosne poslove).

Na početku 2012. godine Banka je reorganizaciono odlučila da segment Lizing-a se ravnomjerno, a u skladu sa namjenom i djelatnošću klijenta, uključi u pripadajuće ostale segmente, što znači da Lizing nije više pojedinačno sagledavan segment u Banci.

2.19. Reklasifikacija

U toku 2012. godine Banka nije u finansijskim izveštajima reklasifikovala ili uskladjivala sa prikazom u finansijskim izveštajima za tekuću godinu bilo koju poziciju finansijskih izvještaja.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUĐIVANJA

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja i najvećim dijelom se odnose na: procjene iznosa rezervisanja po kreditima i kamatama i vanbilansne stavke. Ipak, stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena.

Banka vrši procjene i pretpostavke o efektima koje će vrijednosti sredstava i obaveza, iskazanih u finansijskim izvještajima, imati u narednoj finansijskoj godini. Procjene i prosuđivanja se kontinuirano vrednuju i zasnivaju na istorijskom iskustvu i drugim relevantnim faktorima.

3.1 Rezervisanja za gubitke po stavkama aktive i vanbilansne aktive

Banka na mjesečnom nivou vrši analizu kreditnog portfolija u cilju procjene obezvrjeđivanja potraživanja, te vrši klasifikaciju stavki aktive i vanbilansa po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku u odgovarajuće klasifikacione grupe. Klasifikacione grupe pokazuju stepen izloženosti kreditnom riziku (veza: Napomena 2.9). U tom procesu, Banka prosuđuje da li postoje pouzdani dokazi koji pokazuju mjerljivo smanjenje u procijenjenim budućim novčanim tokovima od kreditnog portfolija na pojedinačnom nivou izloženosti. Procijenjeni iznos obezvrjeđivanja vrijednosti stavki aktive i vanbilansa se priznaje u bilansu uspjeha Banke. Kriterijumi za klasifikaciju uključuju procjenu kreditne sposobnosti dužnika, urednost dužnika u izmirivanju obaveza, procjenu kvaliteta kolaterala i procjenu drugih relevantnih faktora (veza: Napomena 4.5). Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, ali stvarni rezultati mogu odstupati od procjena.

Rukovodstvo koristi stope rezervisanja utvrđene od strane Centralne banke Crne Gore za sva sredstva sa karakteristikama kreditnog rizika (identičnim grupama rezervisanja utvrđenim od strane Centralne banke Crne Gore). Metodologija i pretpostavke koje se koriste za procjenu iznosa rezervisanja u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore objelodanjeni su u Napomeni 2.9, kao i detaljnije u Napomeni 4.4.

Finansijski izvještaji Banke su prikazani po metodu prvobitne nabavne vrijednosti, uključujući korekcije i rezervisanja u cilju svodenja pozicija sredstava na realnu vrijednost.

Poslovna politika Banke je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive ili pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije, kao i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti.

Ipak, treba istaći da ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje kredita i ostale finansijske aktive ili pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi. Po mišljenju rukovodstva Banke, iznosi u finansijskim izvještajima odražavaju realnu vrijednost koja je, u datim okolnostima, najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA

4.1. Uvod

Koncept i principi upravljanja rizikom

U Banci koncept upravljanja rizikom obuhvata tri ključne komponente:

- komponenta kontrole rizika koju čine identifikacija, analiza, mjerenje, monitoring i izvještavanje na portfolio nivou,
- komponenta limitiranja rizika i
- izvršna komponenta upravljanja u smislu usmjeravanja i vršenja akcija u cilju preuzimanja, izbjegavanja, smanjivanja, transfera ili transformacije rizika.

Sljedeći principi su osnova za ukupno upravljanje rizicima:

1. princip: Odgovornost Odbora direktora Banke za Strategiju rizika Banke

Odbor direktora Banke definiše sveukupnu poslovnu strategiju. Bazirano na rizicima svojstvenim usvojenoj poslovnoj strategiji, Odbor direktora uz podršku Izvršnog direktora nadležnog za rizike i Odjeljenja kontrole rizika definiše Strategiju upravljanja rizicima. Ovim dokumentom se postavljaju koncepti preuzimanja definisanih rizika i način limitiranja izloženosti.

2. princip: Jasna definicija organizacione strukture i procesa upravljanja rizicima

Organizaciona struktura u procesu upravljanja rizikom u Banci je jasno definisana i ustanovljena na način koji pokriva sve kategorije rizika kojima Banka upravlja. Sve uloge i odgovornosti u procesu upravljanja rizikom su definisane, usaglašene i dokumentovane.

3. princip: Odvajanje odgovornosti

U svrhu izbjegavanja konflikta interesa, izvršeno je jasno odvajanje funkcija u sve tri komponente procesa upravljanja rizikom na svim nivoima organizacije. Tri glavne komponente upravljanja rizikom su:

- upravljanje u smislu usmjeravanja i vršenja akcija, koje uključuje sve tržišne organizacione jedinice
- limitiranje rizika i
- kontrola rizika.

4. princip: Rizični kapital je glavni parametar u upravljanju

Rizični kapital služi kao mjerna jedinica za ekvivalentne izloženosti riziku u različitim oblastima poslovanja. Rizični kapital predstavlja osnovu za upravljanje rizikom sa adekvatnom strukturom limita. Dodatno, uz upravljanje koje proizilazi iz (ekonomskog) koncepta rizičnog kapitala, Banka treba da ispuni regulatorne zahtjeve solventnosti (minimalni standardi kapitala ustanovljeni od strane Centralne banke Crne Gore), a u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala.

5. princip: Standardi na nivou Hypo Grupe za mjerenje i procjenu rizika

Za mjerenje i procjenu rizika usvojeni su standardi na nivou Grupe. Svi identifikovani rizici na nivou Grupe se mjere korišćenjem metoda koje su odobrene od strane Sektora kontrole rizika i i/ili Izvršnog odbora za rizik na nivou Grupe. Sektori kontrole rizika (kreditni i tržišni) na nivou Grupe su odgovorni za razvoj i unapređenje metoda, modela i procedura i obezbjeđuju preporuke za njihovu implementaciju u Hypo Grupi.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Uvod (nastavak)

Koncept i principi upravljanja rizikom (nastavak)

6. princip: Adekvatan sistem limita

Ograničenja izloženosti data od strane Centralne banke Crne Gore su uključena u sistem limita Banke. Takođe, usvojeni su i limiti važeći na nivou Grupe za upravljanje izloženošću i upotrebu kapitala. Ovi limiti su predloženi od strane Sektora kontrole rizika i odobreni od strane Izvršnog odbora za rizik na nivou Grupe. U slučaju prekoračenja postavljenih limita, odmah se preduzimaju akcije na smanjenju rizika od strane odgovornih organizacionih jedinica i komiteta u Banci.

7. princip: Blagovremeno i dosljedno praćenje rizika

Svi identifikovani rizici se blagovremeno i dosljedno prate. Mjerljivi rizici se mjere primjenom kvantitativnih metoda, dok se nemjerljivi rizici analiziraju kvalitativno. Kvantitativne metode uključuju praćenje unaprijed utvrđenih limita, gdje je moguće kvantifikovati izloženost pojedinoj vrsti rizika. Kvalitativno se prati izloženost operativnom riziku do trenutka prikupljanja kritične mase podataka za njegovo kvantitativno praćenje. Odredjene kvalitativne ocjene se primjenjuju i kod mjerenja izloženosti riziku zemlje.

8. princip: Blagovremeno i dosljedno izvještavanje i obavještavanje o rizicima

Svestran i efikasan interni sistem izvještavanja o rizicima je neophodan za postizanje blagovremene i sadržajne kontrole postojećih rizika u poslovnim aktivnostima Banke. Interni izvještaji o riziku se formiraju u predefinisanim vremenskim intervalima (npr. izvještaji Odboru direktora banke, Odboru za upravljanje aktivom i pasivom) i po potrebi. Eksterna izvještavanja o riziku su u skladu sa tekućim zahtjevima Centralne banke Crne Gore i Sektorima kontrole rizika Grupe, koji uspostavljaju i minimalne standarde izvještajnih instrumenata i procesa.

9. princip: Jasna i sveobuhvatna dokumentacija

Sve relevantne metode, procedure, organizacione i operativne strukture i procesi su dokumentovani na jasan i blagovremen način, da bi se obezbijedila transparentnost i preciznost.

10. princip: Usaglašenost sa zahtjevima Centralne banke Crne Gore

Upravljanje rizicima u Banci je u saglasnosti sa tekućim zakonskim i podzakonskim aktima Centralne banke Crne Gore. Zahtjevi regulatornog tijela ustanovljavaju minimum standarda instrumenata i procesa u upravljanju rizicima u Banci.

Rizici i kategorije rizika

Banka razlikuje sljedeće kategorije rizika:

Tržišni rizik je definisan kao vjerovatnoća ostvarivanja gubitka usljed promjena u tržišnim cijenama ili parametrima koji utiču na formiranje cijena. Pogađa kako bilansne, tako i vanbilansne stavke. U najvećoj mjeri se manifestuje kao rizik promjene kamatne stope, devizni rizik, kao i rizik promjene cijena finansijskih instrumenata.

Rizik likvidnosti se primarno definiše kao rizik likvidnosti sredstava. Sastoji se od rizika dospjeća (rizik da Banka neće uvijek imati sposobnost da izmiri dospjele obaveze) i rizika refinansiranja (rizik da Banka neće uvijek imati sposobnost da se potpuno ili djelimično refinansira ili samo uz nepovoljnije uslove od očekivanih). S druge strane, rizik tržišne likvidnosti podrazumijeva moguću nesposobnost Banke da izvrši velike transakcije po tržišnoj cijeni i u zadanom vremenu.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Uvod (nastavak)

Rizici i kategorije rizika (nastavak)

Kreditni rizik je definisan kao vjerovatnoća potpunog ili djelimičnog gubitka usljed neizvršavanja ugovorenih obaveza uzrokovanih slabljenjem kreditne sposobnosti druge strane. Ova definicija uključuje i rizik druge strane, emitenta i plasmana. Rizik zemlje je specijalni oblik rizika druge strane i pojavljuje se u formi rizika transfera (nemogućnost ili nehtjenje zemlje da izvrši transfer novca) i kao političko-ekonomski rizik (nepovoljni uticaji političko-ekonomske situacije zemlje na kreditnu sposobnost klijenta). Banka posmatra ovaj rizik podvrstom kreditnog rizika, koji se dokumentuje i prati zasebno.

Operativni rizik u Banci se definiše kao rizik pojave gubitka usljed nepravilnog ili neodgovarajućeg ponašanja i aktivnosti zaposlenih, neadekvatnosti i/ili grešaka u procesima i organizaciji, neadekvatnosti i/ili grešaka u sistemima i infrastrukturi ili usljed eksternih faktora i uticaja.

Rizik uskladjenosti u Banci se definiše kao rizik izlaganja pravnim ili regulatornim sankcijama, nastanku značajnih finansijskih gubitaka ili gubitka reputacije koje Banka može pretrpjeti kao rezultat neuskladjenosti sa zakonima, pravilima, propisima i standardima bankarskog poslovanja.

Ostali rizici obuhvataju strateški, reputacioni, poslovni i rizik kapitala kojima je Banka izložena. Kao najvažniji izdvajaju se rizik reputacije (rizik da će negativni publicitet, bez obzira na istinitost tvrdnji, uzrokovati smanjenje klijentske baze, povećanje troškova ili smanjenje prihoda) i poslovni rizik (vjerovatnoća gubitaka po osnovu neočekivanih promjena u poslovnom obimu i/ili maržama).

4.2. Upravljanje kapitalom

Banka kontinuirano upravlja kapitalom, koji predstavlja širi koncept od pozicije kapitala u bilansu stanja, sa ciljem da:

- Obezbijedi usaglašenost sa zahtjevima vezanim za kapital, koji su definisani od strane Centralne banke Crne Gore, a u okviru Odluke o adekvatnosti kapitala,
- Obezbijedi adekvatan nivo kapitala po principu "nastavka poslovanja",
- Održi kapital na nivou koji će omogućiti budući razvoj poslovanja.

Adekvatnost kapitala, kao i korišćenje kapitala Banke, prati se mjesečno od strane rukovodstva Banke, dok se regulatorno izvještava na kvartalnom nivou.

Centralna banka Crne Gore je Zakonom o bankama definisala sljedeće limite za kapital:

- Minimalni novčani iznos kapitala od EUR 5 miliona (član 8 Zakona),
- Koeficijent solventnosti kapitala od 10% sopstvenih sredstava banke (članovi 69-71 Zakona).

U skladu sa CBCG Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka (Sl.list CG 60/08; 41/09; 55/12) sopstvena sredstva Banke se sastoje od osnovnog kapitala, dopunskog kapitala I i dopunskog kapitala II.

Zbir osnovnih elemenata sopstvenih sredstava, umanjen za zbir odbitnih stavki, predstavlja osnovni kapital Banke.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Osnovni elementi sopstvenih sredstava Banke su:

- 1) uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- 2) naplaćene emisione premije;
- 3) rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve);
- 4) neraspoređena dobit iz prethodnih godina;
- 5) dobit u tekućoj godini za koju je skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital;
- 6) kapitalna dobit ostvarena kupovinom i prodajom sopstvenih akcija.

Odbitne stavke pri izračunavanju osnovnog kapitala Banke su:

- 1) gubitak iz prethodnih godina;
- 2) gubitak iz tekuće godine;
- 3) kapitalni gubitak ostvaren na osnovu sticanja i prodaje sopstvenih akcija;
- 4) nematerijalna imovina u obliku goodwilla, licenci, patenata, zaštitnih znakova i koncesija;
- 5) nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- 6) manje obračunate rezervacije za potencijalne gubitke, utvrđene u postupku kontrole.

Zbir dopunskih elemenata sopstvenih sredstava, umanjen za zbir odbitnih stavki, predstavlja dopunski kapital I.

Dopunski elementi sopstvenih sredstava Banke koji se uključuju u dopunski kapital I su:

- 1) nominalni iznos povlašćenih kumulativnih akcija;
- 2) iznos opštih rezervi, a najviše do 1.25% ukupne rizikom ponderisane aktive;
- 3) subordinisani dug, za koji su ispunjeni uslovi iz Odluke CBCG o adekvatnosti kapitala;
- 4) hibridni instrumenti, za koje su ispunjeni uslovi iz Odluke CBCG o adekvatnosti kapitala;
- 5) revalorizacione rezerve.

Odbitne stavke pri izračunavanju dopunskog kapitala I su:

- 1) stečene sopstvene povlašćene kumulativne akcije;
- 2) potraživanja i potencijalne obaveze obezbijedeni hibridnim instrumentima ili subordinisanim dugom banke do iznosa u kojem su ti instrumenti uključeni u dopunski kapital I.

Iznos subordinisanog duga za koji su ispunjeni propisani uslovi iz CBCG Odluke o adekvatnosti kapitala predstavlja dopunski kapital II Banke.

U vezi obračuna rizikom ponderisane aktive i vanbilansnih stavki za potrebe kapitala za kreditni rizik, rizična bilansna i vanbilansna aktiva se utvrđuju u skladu sa propisanim ponderima rizičnosti za sve tipove aktive, a na osnovu CBCG Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka.

Za izračunavanje potreba za kapitalom za operativni rizik Banka koristi jednostavni metod.

Banka izračunava potrebni kapital za tržišne rizike u skladu sa regulativom CBCG. Potrebni kapital za tržišne rizike predstavlja zbir potrebnog kapitala za :

- 1) pozicijski rizik, koji obuhvata cjenovni rizik i rizik kamatne stope;
- 2) devizni rizik, i
- 3) rizik poravnanja i rizik druge ugovorne strane.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Osim kreditnog, tržišnog, operativnog i rizika zemlje, Banka mjeri, prati i limitira rizik kamatne stope iz bankarske knjige i rizik likvidnosti. Preuzimanje, mjerenje, praćenje, limitiranje, kontrola i korektivne akcije su propisane sljedećim dokumentima: Politika upravljanja rizikom likvidnosti, Plan upravljanja likvidnošću u kriznim situacijama, Poslovnik rada Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom, Politika upravljanja tržišnim rizikom, odgovarajuće procedure i radna uputstva u pojedinačnim sektorima i odjeljenjima.

Banka je identifikovala i rizik uskladenosti, koji se prati na način kako je definisano u sljedećim dokumentima: Politika koja uređuje kontrolu uskladenosti poslovanja, Politika o konfliktu interesa, Politika o poklonima, Plan kontrole uskladenosti.

U Banci je tokom 2012. godine implementiran proces interne procjene adekvatnosti kapitala, kojim se u prvom redu utvrđuje rizični profil Banke, raspoloživi interni kapital za pokriće potreba za kapitalom, kao i visina internog kapitala potrebnog za pokriće materijalnih rizika za koje je primjenjiv kvantitativni ili kvalitativni pristup izračuna. Osim rizika tzv. prvog stuba koji su uzeti u obzir prilikom regulatornog obračuna potrebnog kapitala, ovim procesom se procjenjuju i kamatni rizik iz bankarske knjige, rizik koncentracije, kao i ostali rizici.

Obračun internog kapitala je baziran na osnovnim elementima sopstvenih sredstava koji se umanjuju za gubitke tekuće i prethodnih godina, kao i za iznos nematerijalne imovine, a uvećava se za nerasporedjenu dobit tekuće i prethodnih godina, revalorizacione rezerve, kursne razlike i hibridni kapital.

Definisana su četiri metoda za obračun potrebnog internog kapitala za pokriće rizika:

- Regulatorni metod (jednostavni ili standardni),
- Ostali kvantitativni metodi koji predstavljaju dobru bankarsku praksu (VaR modeli, scenario analize, itd),
- Ostali kvalitativni metodi (tj. ekspertski stavovi zaposlenih i menadžmenta), i
- Rizik se ne mjeri iznosom potrebnog internog kapitala (bez obzira na materijalnost ne može biti izražen kao zahtjev za kapitalom).

Metodologija obračuna potrebnog kapitala je određena za sve materijalne tipove rizika:

- Tržišni rizik - ostali kvantitativni metodi (VaR);
- Kreditni rizik - ostali kvantitativni metodi sa specijalnim ograničenjem da ako tako izračunati zahtjev za kapitalom bude manji od iznosa po standardnom regulatornom metodu, priznaje se ovaj drugi. Banka primjenjuje jednofaktorski model aktive u okviru konteksta Basel II odredbi. Za mjerenje zahtjeva za internim kapitalom po osnovu rizika zemlje koristi se IRB formula za preduzeća, banke i zemlje u skladu sa austrijskim odredbama solventnosti banaka. Primijenjeni parametri su izvedeni iz eksternih rejtinga zemalja;
- Operativni rizik - jednostavni metod propisan regulativom Centralne banke Crne Gore;
- Rizik likvidnosti - materijalni rizik koji se ne kvantifikuje zahtjevom za pokriće internim kapitalom;
- Rizik objekta - standardizovani pristup propisan regulativom Centralne banke Crne Gore;
- Ostali rizici (strateški, reputacioni, poslovni, rizik kapitala) - Banka alokira 5% od minimalnog regulatornog zahtjeva za kapitalom u istom izvještajnom periodu.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Upravljanje kapitalom (nastavak)

U sljedećoj tabeli je prikazana struktura sopstvenih sredstava Banke na dan 31. decembar 2012. godine (sa uporednim podacima 2011. godine) , kao i koeficijent adekvatnosti kapitala za godinu izvještavanja:

	2012.	2011.
Osnovni elementi sopstvenih sredstava		
Uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije	117.000	117.000
Dobit u tekućoj godini za koju je skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital	-	-
Ukupno osnovni elementi sopstvenih sredstava	117.000	117.000
Odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala		
Gubitak iz prethodnih godina	77.046	79.398
Gubitak iz tekuće godine		
Nematerijalna imovina (goodwill, licence, patenti, zaštitni znakovi, koncesije)	262	1.352
Ukupno odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala	77.308	80.750
Osnovni kapital (osnovni elementi sopstvenih sredstava minus odbitne stavke)	39.692	36.250
Dopunski elementi sopstvenih sredstava		
Subordinisani dug	11.400	15.000
Ukupno dopunski elementi sopstvenih sredstava	11.400	15.000
Dopunski kapital I koji se uključuje u sopstvena sredstva	11.400	15.000
Dopunski kapital I + dopunski kapital II koji se uključuju u sopstvena sredstva	11.400	15.000
Sopstvena sredstva (osnovni kapital+dopunski kapital I koji se uključuje u sopstvena sredstva + dopunski kapital II koji se uključuje u sopstvena sredstva)	51.092	51.250
Sopstvena sredstva banke (sopstvena sredstva - ukupne odbitne stavke sopstvenih sredstava)	51.092	51.250
Rizična aktiva		
Bilansna aktiva	141.493	192.427
Vanbilansna aktiva	9.487	14.407
Ukupno rizična aktiva	150.980	206.834
Potreban kapital za ostale rizike	3.010	3.924
Adekvatnost kapitala	28,22%	20,83%

Na kraju 2012. godine Banka je ostvarila neto dobit u vrijednosti od EUR 2.352 hiljada koji se uključuju u odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala, a sljedeći odredbe Zakona o privrednim društvima (član 62, dio koji uređuje finansijsko poslovanje akcionarskih društava).

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Na osnovu Plana (veza: Napomena 2.4) u pet tranši, a u skladu sa konceptom Hypo Development u sklopu aktivnosti za cjelishodnim upravljanjem adekvatnošću kapitala, Banka je izvršila ustupanje potraživanja Hypo Alpe-Adria Development d.o.o. Ovim prenosom potraživanja izvršenom iz više tranši u periodu od 2010. do 2012. godine, ostvareno je smanjenje rizikom ponderisane aktive, uz dodatni pozitivni efekat na sopstvena sredstva Banke, u smislu eliminisanja potrebe za potencijalnim budućim rezervisanjima za kreditne gubitke za izloženosti ustupljenih potraživanja. Transferna cijena prodaje u 2012. godini je određena na osnovu neto knjigovodstvene vrijednosti, a u skladu sa MSFI/ MRS standardima, što je u statutarim finansijskim izvještajima rezultiralo dodatnim pozitivnim efektom kroz ukidanje rezervisanja, navedenom u Napomeni 10.

Dodatno, Banka je na osnovu saglasnosti Centralne banke Crne Gore a bez uticaja na pogoršanje pokazatelja solventnosti nakon datuma bilansa vratila matičnoj instituciji, HBIInt-u subordinisani dug u iznosu od EUR 18 miliona.

4.3. Tržišni rizik

Tržišni rizik se definiše kao vjerovatnoća ostvarivanja gubitaka po finansijskim instrumentima evidentiranim bilansno i vanbilansno, uzrokovane promjenama u kamatnim stopama, deviznim kursovima, cijenama, indeksima i/ili ostalim tržišnim faktorima koji utiču na vrijednost finansijskih instrumenata, kao i na rizike povezane sa prometom finansijskih instrumenata na tržištu, kao što su rizik druge ugovorne strane, emitenta i plasmana.

Odgovornosti za upravljanje tržišnim rizicima

Za upravljanje tržišnim rizikom, kojem je Banka izložena, odgovoran je Odbor direktora, koji ovlašćuje Komitet za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO) da sprovodi Politiku upravljanja tržišnim rizikom i donosi operativne odluke koje imaju za cilj efikasno i uspješno upravljanje tržišnim rizicima.

Služba za upravljanje bilansnim pozicijama, sredstvima i operacijama na finansijskom trzistu (BSM & Treasury)

Služba operativno sprovodi odluke ALCO komiteta vezane za smanjenje izloženosti tržišnim rizicima i održavanje neto otvorene devizne pozicije Banke u okviru limita, kao i daje predloge vezane za hedžing tržišnih rizika i godišnju strategiju investiranja i trgovanja.

Odjeljenje kontrole rizika (Risk Controlling)

Odjeljenje kontrole rizika je odgovorno za postavljanje interne metodologije, praćenje i nadzor izloženosti Banke tržišnim rizicima. Odjeljenje kontrole rizika je dužno da mjerenje i kontrolu tržišnih rizika vrši najmanje na mjesečnom nivou i o tome izvještava Odbor direktora i ALCO komitet.

Najmanje kvartalno se vrši stres testiranje osjetljivosti na tržišne rizike i o tome izvještava ALCO komitet i Odbor direktora Banke. Za svaki od stres scenarija postoje dokumentovane pretpostavke koje su se koristile za analizu promjena.

Nadležni tržišni sektori

Tržišni sektori su dužni da se pridržavaju odluka donijetih na sjednicama Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom (odluke o hedžingu, odluke o indikatorima koji će se koristiti za formiranje ukupne kamatne stope na strani aktive i pasive, odluke o opcijama prijevremenog vraćanja ili povlačenja na nivou proizvoda, odluka o procesima implementacije novih proizvoda, i sl.), a s ciljem adekvatnog upravljanja tržišnim rizicima.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

Oblasti u kojima se vrši identifikacija, kontrola i ograničavanje rizika

Oblasti djelatnosti/aktivnosti Banke za koje je identifikovano da predstavljaju područja izvora izloženosti tržišnom riziku, za koje se uspostavljaju limiti i vrši kontrola, kategorisane su kako slijedi:

- 1) Trgovačka knjiga koja predstavlja grupisane aktivnosti trgovine u kratkom roku (kraćim od godine dana) i s namjerom ostvarivanja dobiti u kratkom roku od stvarne ili očekivane razlike između njihove nabavne i prodajne cijene, ili od drugih promjena cijena ili kamatnih stopa.
- 2) Bankarska knjiga je definisana kao skup svih bilansnih i vanbilansnih stavki Banke koje se ne smatraju pozicijama iz trgovačke knjige. Osim pozicija nastalih trgovinom u bankarskoj knjizi investicija, obuhvata i sve pozicije otvorene kreditnom aktivnošću, kao i emisijom dužničkih hartija od vrijednosti.

Uspostavljeni limiti za pozicije Trgovačke i Bankarske knjige investicija se prate na dnevnom nivou. Sve pozicije Trgovačke i Bankarske knjige investicija se iskazuju po tržišnoj vrijednosti ("mark to market" princip).

Za praćenje limita na portfolio nivou zaduženo je Odjeljenje kontrole rizika, kao i za praćenje pojedinačnih limita i perioda držanja instrumenata u Trgovačkoj knjizi.

4.3.1. Devizni rizik

Devizni rizik je vjerovatnoća ostvarivanja gubitaka po bilansnim i vanbilansnim pozicijama usled promjena u valutnim kursovima i/ili neusklađenosti u nivou aktive, pasive i vanbilansnih stavki u istoj valuti.

Mjerenje i praćenje deviznog rizika vrši se kroz dnevno utvrđivanje neto otvorene devizne pozicije u apsolutnom iznosu pojedinačno i agregatno za sve valute, kao i procentualno u odnosu na sopstvena sredstva Banke, pojedinačno i agregatno. Neto devizna pozicija se utvrđuje u skladu sa podzakonskim aktima Centralne banke koji regulišu ovu oblast.

Deviznom aktivom i deviznim obavezama smatraju se i devizna aktiva i devizna pasiva čija se vrijednost u EUR izračunava na bazi odnosa kursa EUR prema drugoj valuti (ugovor sa deviznom klauzulom).

Devizni rizik se prati dnevno, i kao izražen VaR (Value at Risk) za neto otvorene pozicije u svim valutama pojedinačno. VaR izračun po Monte Karlo simulaciji predstavlja iznos potencijalnog gubitka na dnevnom nivou po osnovu promjene deviznog kursa sa vjerovatnoćom od 99% da stvarni gubitak neće biti veći od izračunatog.

Najmanje mjesečno se vrši stres testiranje osjetljivosti na promjenu kursa svih valuta $\pm 15\%$ i o tome izvještava Komitet za upravljanje aktivom i pasivom. Dnevno se testira uticaj promjene kursa uzimanjem tekućih vrijednosti kurseva ECB i njihove promjene -1% .

Upravljanje deviznim rizikom se zasniva na uspostavljanju odgovarajućeg sistema ograničenja, kao i na kontroli poštovanja tih limita. Limiti se postavljaju na iznos ukupne neusklađene pozicije, kao i dnevni VaR, a kontrolišu dnevno.

Kretanje kursa američkog dolara (USD), britanske funte (GBP), švajcarskog franka (CHF) i ostalih valuta nema značajnog uticaja na neto deviznu poziciju Banke na dan 31. decembar 2012. Ukoliko bi se kurs navedenih valuta povećao/smanjio za 10% uticaj bi bio dobitak/gubitak EUR 4. Rast kursa švajcarskog franka (CHF) za 10% vodio bi do gubitka od EUR 5, dok bi slabljenje švajcarske valute od 10% dovelo do dobitka od EUR 5, uz prepostavku da iznos neusklađene pozicije ostane isti. Takođe, ista promjena za USD bi donijela dobitak/gubitak od EUR 3, a za GBP bi bio EUR 6.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**4.3. Tržišni rizik (nastavak)****4.3.1. Devizni rizik (nastavak)**

Naredna tabela prikazuje neto deviznu poziciju Banke na dan 31. decembra 2012. godine.

Stanje na 31. decembar 2012. godine	USD	CHF	GBP	Ostale valute	Ukupno
AKTIVA					
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	231	105	106	-	442
Plasmani bankama	3.492	3.445	27	2	6.966
Plasmani komitentima u stranoj valuti	-	35.124	-	-	35.124
Potrazivanja za kamatu i naknadu	5	130	-	-	135
Ukupno aktiva	3.728	38.804	133	2	42.667
PASIVA					
Transakcioni depoziti	1.602	20	48	-	1.670
Ostali depoziti	2.089	26	28	-	2.143
Primljeni krediti	-	38.550	-	-	38.550
Obaveze po osnovu kamata i naknada	7	258	-	-	265
Ostale obaveze	-	-	-	-	-
Ukupna pasiva	3.698	38.854	76	-	42.628
Neto devizna pozicija	30	(50)	57	2	39

Naredna tabela uporedno prikazuje neto deviznu poziciju Banke na dan 31. decembra 2011. godine.

Stanje na 31. decembar 2011. godine	USD	CHF	GBP	Ostale valute	Ukupno
AKTIVA					
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	571	108	57	-	736
Plasmani bankama	2.040	2.541	40	-	4.621
Plasmani komitentima u stranoj valuti	-	44.569	-	-	44.569
Potrazivanja za kamatu i naknadu	-	259	-	-	259
Ukupno aktiva	2.611	47.477	97	-	50.185
PASIVA					
Transakcioni depoziti	884	218	41	-	1.143
Ostali depoziti	1.700	43	29	-	1.772
Primljeni krediti	-	44.367	-	-	44.367
Obaveze po osnovu kamata i naknada	6	5	-	-	11
Ostale obaveze	-	26	-	-	26
Ukupna pasiva	2.590	44.659	70	-	47.319
Neto devizna pozicija	21	2.818	27	-	2.866

Poređenje neto otvorene pozicije:	USD	CHF	GBP	Ostale valute
31. decembra 2012. godine	29	(50)	57	2
31. decembra 2011. godine	21	2.818	27	-

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

4.3.2. Rizik promjene kamatne stope

Rizik kamatne stope je vjerovatnoća ostvarivanja gubitka usljed promjena kamatnih stopa i obuhvata:

- rizik neusklađenosti dospjeća, koji predstavlja izloženost nastalu usljed nejednakih promjena kamatnih stopa po različitim rokovima dospjeća (fiksne stope), odnosno različitim rokovima ponovnog utvrđivanja cijene (varijabilne stope) osjetljivih stavki aktive, pasive i vanbilansa;
- bazni rizik je izloženost nastala usljed nekorelisanih promjena između različitih indeksa kamatnih stopa;
- rizik krive prinosa (izloženost nastala usljed nejednakih pomjeranja kamatnih stopa u različitim periodima dospjeća);
- rizik ugradjene opcije je izazvan izloženošću mogućim promjenama u očekivanim ili ugovorenim tokovima gotovine ili iz promjene dospjeća koje dovode do ponovnog utvrđivanja cijena.

Mjerenje izloženosti riziku kamatne stope pozicija Bankarske knjige se ostvaruje kroz korišćenje sistema GAP izvještaja kojim se raspoređuju pozicije aktive i pasive, kao i vanbilansa (ukoliko su izložene tom riziku) u odgovarajuće vremenske okvire prema najskorijem sljedećem datumu dospjeća ili ponovnog određivanja cijena. Mjerenje se vrši na mjesečnom nivou.

Na mjesečnom nivou se takođe korišćenjem gap analize izvještava o izloženosti pozicija baznom riziku, kao i veličini izračunatog VaR sa horizontom od 1 dana i vjerovatnoćom od 99%.

Osim navedenog, Odjeljenje kontrole rizika na mjesečnom nivou vrši mjerenje i prati uticaj rizika kamatne stope na promjenu ekonomske vrijednosti bankarske knjige korišćenjem standardizovanog kamatnog šoka za sve značajne valute pojedinačno (značaj je određen veličinom izloženosti i likvidnošću valute), a po ostalim valutama zbirno (pokazatelj Equity ratio). U značajne valute spadaju EUR, USD, CHF, GBP, CAD, JPY, RSD.

Rezultati mjerenja predstavljaju osnovu za donošenje odgovarajućih odluka Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom.

Upravljanje kamatnim rizikom se zasniva na uspostavljanju odgovarajućeg sistema ograničenja, kao i na kontroli poštovanja tih limita. Limitirani su Equity ratio pokazatelj, kao i mjesečno izračunati VaR. Pokazatelj Equity ratio je ograničen na 20% sopstvenih sredstava Banke, dok izračunati VaR sa horizontom od 1 dana i vjerovatnoćom od 99% na mjesečnom nivou ne treba da prelazi 150 EUR.

Upravljanje rizikom likvidnosti je dopunjeno praćenjem osjetljivosti bilansa uspjeha Banke u odnosu na različita scenaria promjene kamatnih stopa. Osjetljivost bilansa uspjeha je efekat pretpostavljenih promjena u kamatnim stopama na neto prihode od kamata u toku jedne godine.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**4.3. Tržišni rizik (nastavak)****4.3.2. Rizik promjene kamatne stope (nastavak)**

Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa na dan 31. decembra 2012. godine i 31. decembra 2011. godine prikazana je u sljedećim tabelama (kreditni su prikazani u bruto iznosu):

31. decembar 2012. godine	1-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	preko 1 god	Ukupno
Kamatno osjetljiva aktiva						
Kamatonosni depoziti u ostalim institucijama	4.073	-	-	-	-	4.073
Kamatonosne hartije od vrijednosti	-	2.065	-	-	-	2.065
Kreditni i ostala potraživanja	4.851	98.406	13.005	12.891	63.371	192.524
Ostala osjetljiva aktiva	1.519	-	-	-	-	1.519
Ukupno	10.443	100.471	13.005	12.891	63.371	200.181
Kamatno osjetljiva pasiva						
Kamatonosni depoziti	25.595	18.023	15.519	21.271	25.113	105.521
Kamatonosne pozajmice	111	60.114	368	837	10.062	71.492
Subordinisani dug	-	18.000	-	-	-	18.000
Ostale osjetljive obaveze	1.510	-	-	-	-	1.510
Ukupno	27.216	96.137	15.887	22.108	35.175	196.253
Periodični gap	(16.773)	4.334	(2.882)	(9.217)	28.196	3.658
Kumulativni Gap	(16.773)	(12.439)	(15.321)	(24.538)	3.658	
Kumulativni Gap / Ukupna aktiva	-6,80%	-5,04%	-6,21%	-9,94%	1,48%	
31. decembar 2011. godine						
Kamatno osjetljiva aktiva						
Kamatonosni depoziti u ostalim institucijama	6.080	-	-	-	-	6.080
Kamatonosne hartije od vrijednosti	-	1.372	-	-	-	1.372
Kreditni i ostala potraživanja	793	160.131	5.163	15.488	29.542	211.117
Ostala osjetljiva aktiva	1.291	-	-	-	-	1.291
Ukupno	8.164	161.503	5.163	15.488	29.542	219.860
Kamatno osjetljiva pasiva						
Kamatonosni depoziti	27.465	13.855	11.758	17.848	15.921	86.847
Kamatonosne pozajmice	-	110.357	159	318	6.781	117.615
Subordinisani dug	-	18.000	-	-	-	18.000
Ostale osjetljive obaveze	1.170	-	-	-	-	1.170
Ukupno	28.635	142.212	11.917	18.166	22.702	223.632
Periodični gap	(20.471)	19.291	(6.754)	(2.678)	6.840	(3.772)
Kumulativni Gap	(20.471)	(1.180)	(7.934)	(10.612)	(3.772)	
Kumulativni Gap / Ukupna aktiva	-7,59%	-0,44%	-2,94%	-3,93%	-1,40%	

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

4.3.3. Rizik promjene cijena finansijskih instrumenata i gotovinskih tokova

Cjenovni rizik je vjerovatnoća ostvarivanja gubitka usljed promjene cijena finansijskih instrumenata, evidentiranih bilansno.

Mjerenjem cjenovnog rizika se obezbjeđuju podaci o uticaju na prihode i kapital Banke nastalog usljed promjena u tržišnim cijenama.

Postavljeni limiti ograničavaju veličinu ulaganja i definišu prihvatljiv gubitak za Banku. Vrijednost ulaganja, odnosno tržišna vrijednost portfolia se utvrđuje dnevno. Takođe, praćenje poštovanja postavljenih limita se odvija na dnevnom nivou.

Važećom Strategijom rizika je predviđeno izbjegavanje ove vrste rizika kroz zabranu otvaranja pozicija u vlasničkim hartijama od vrijednosti, kao i sopstvenih pozicija Banke.

4.4. Rizik likvidnosti

Likvidnost Banke se definiše kao sposobnost da izvršava svoje obaveze u skladu sa rokom dospijeca.

Rizik likvidnosti se definiše kao rizik da Banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili rizik da će banka za izmirenje obaveza morati obezbjeđivati novčana sredstva uz troškove koji su veći od uobičajenih.

Svoje obaveze iz poslovanja Banka izvršava iz sljedećih izvora:

- Tekućih novčanih priliva,
- Priliva od prodaje likvidnih instrumenata,
- Pozajmljenih sredstava sa tržišta.

Komiteo za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO) definiše, donosi odluke i prati sprovođenje Politke upravljanja rizikom likvidnosti.

Služba za upravljanje bilansnim pozicijama, sredstvima i operacijama na finansijskom tržištu je odgovorna za upravljanje kratkoročnom likvidnošću Banke, u skladu sa procedurom Upravljanje likvidnošću.

Menadžer za likvidnost prati kratkoročnu likvidnost kroz sagledavanje i poređenje raspoloživih likvidnih novčanih sredstava i najavljenih potreba za likvidnim novčanim sredstvima od strane drugih poslovnih sektora banke. Upravlja profilom likvidnosti, pokazateljima i rezervama, a takođe aktivno učestvuje u planiranju.

Odjeljenje kontrole rizika je odgovorno za postavljanje interne metodologije, praćenje i nadzor likvidnosti na rok (preko trideset dana) u svim valutama. Odjeljenje kontrole rizika takođe određuje načine i postupke za kvantitativno i kvalitativno mjerenje likvidnosti.

Nadležni tržišni sektori aktivno učestvuju u procesu upravljanja kratkoročnom (dnevnom) likvidnošću, odnosno likvidnošću na rok do trideset dana. Nadležni sektori su dužni da, u skladu sa procedurom Upravljanje likvidnošću, dostavljaju podatke o planiranim (dnevnim i mjesečnim) prilivima i odlivima sa svih računa i u svim valutama.

S obzirom da ovi podaci imaju direktan uticaj na donošenje odluka u vezi sa likvidnošću, pravilnost i ažurnost dostavljenih podataka je od posebnog značaja za šta su ovi sektori odgovorni. Svaka promjena u predviđenim prilivima i odlivima mora blagovremeno biti prosljeđena Službi za upravljanje bilansnim pozicijama, sredstvima i operacijama na finansijskom tržištu.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti (nastavak)

Način praćenja i mjerenja likvidnosti

Kratkoročna (dnevna) likvidnost

Osnovni instrumenti i pokazatelji za praćenje i mjerenje kratkoročne (dnevne) likvidnosti su:

- Priprema i praćenje plana novčanih tokova u određenom vremenskom razdoblju (nedjeljno praćenje za period od 1 godine od dana izvještavanja);
- Analiza kretanja i projekcija usklađenosti novčanih tokova u pojedinim vremenskim intervalima i poštovanje postavljenih limita za scenarije normalnih uslova poslovanja, krize srednjeg inteziteta, kao i u slučaju ozbiljnih poremećaja na tržištu, na nedjeljnom i mjesečnom nivou;
- Obim potencijalnih novčanih tokova koje je moguće pokriti korišćenjem sekundarnih izvora likvidnosti;
- Ispunjavanje regulatornih zahtjeva na području likvidnosti.

Likvidnost na rok

Odjeljenje kontrole rizika vrši utvrđivanje uskladenosti novčanih priliva i odliva preko skale dospjeća (GAP analiza), najmanje za sljedeće vremenske periode: 7, 30, 90, 180, 365 i preko 365 dana. Adekvatna ročna usklađenost sredstava i izvora sredstava obezbjeđuje se poštovanjem sljedećih limita:

- 1) kratkoročni izvori sredstava sa dospjećem do 30 dana mogu se angažovati samo u instrumente aktive sa rokom dospjeća do 30 dana (pokriće 100%);
- 2) kratkoročni izvori sredstava sa dospjećem od 30 do 90 dana mogu se angažovati samo u instrumente aktive sa rokom dospjeća do 90 dana (pokriće 100%);
- 3) najviše 10% kratkoročnih izvora sredstava sa dospjećem od 90 do 180 dana mogu se angažovati samo u instrumente aktive sa rokom dospjeća dužim od 180 dana (pokriće 10%);

Ključni faktori likvidnosti u Hypo Alpe-Adria-Bank ad Podgorica

Imajući u vidu značajnu povezanost sa matičnom kompanijom Hypo Alpe-Adria-Bank International AG Klagenfurt, Austrija, kao i planove i principe poslovanja po kojima će raditi Banka, kao ključne faktore za održavanje likvidnosti prepoznaju se:

Eksterni faktori:

- Raspoloživost depozitnih izvora od matične kompanije,
- Raspoloživost depozita domaćih pravnih lica.

Interni faktori:

- Redovna naplata kredita.
- Upravljanje likvidnošću, u skladu sa procedurama upravljanja likvidnošću.

HYPO ALPE-ADRIA-BANK A.D. PODGORICA

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti (nastavak)

Ključni faktori likvidnosti u Hypo Alpe-Adria-Bank ad Podgorica (nastavak)

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza sa stanjem na dan 31. decembar 2012. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

Finansijska aktiva u bilansu stanja	1 - 7 dana	8 - 15 dana	16 - 30 dana	31 - 90 dana	91 - 180 dana	181 - 365 dana	1 - 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Novčana sredstva i računski depozita kod depozitnih institucija	37.236	163	652	1.955	1.629	1.222	1.792	244	44.893
Aktiva za trgovinu i raspoložive za prodaju, izuzev akcija	84	-	-	-	-	-	-	-	84
Kredit i ostala potraživanja	68	144	3.237	15.393	15.258	19.894	84.118	54.412	192.524
HoV koje se drže do dospeljeća	-	-	2.065	-	-	-	-	-	2.065
Ostala finansijska aktiva	553	-	145	338	338	145	-	-	1.519
Ukupno :	37.941	307	6.099	17.686	17.225	21.261	85.910	54.656	241.085
Finansijske obaveze u bilansu stanja									
Depoziti	6.121	1.639	5.674	20.523	15.992	22.681	35.704	1.995	110.329
Obaveze po uzetim kreditima i pozajmicama	-	-	111	3.468	418	837	59.941	4.444	69.219
Obaveze prema Vladi	-	-	-	-	-	-	2.043	230	2.273
Subordinisani dugovi	-	-	-	-	-	-	18.000	-	18.000
Ostale finansijske obaveze	1.510	-	-	-	-	-	-	-	1.510
Ukupno :	7.631	1.639	5.785	23.991	16.410	23.518	115.688	6.669	201.331
Gap dospeljeća I-II	30.310	(1.332)	314	(6.305)	815	(2.257)	(29.778)	47.987	39.754
Kumulativni Gap	30.310	28.978	29.292	22.987	23.802	21.545	(8.233)	39.754	
% od ukupnog izvora sredstava	15,1%	14,4%	14,5%	11,4%	11,8%	10,7%	-4,1%	19,7%	

Ukupno garancije i preuzete obaveze na dan 31. decembar 2012. godine (Napomena 23)

	Do godinu dana	Preko godinu dana	Ukupno
Garancije	2.735	7.702	10.437
Preuzete neopozive obaveze za neiskorišćene odobrene kredite	4.558	1.097	5.655
Ukupno	7.293	8.799	16.092

HYPO ALPE-ADRIA-BANK A.D. PODGORICA

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti (nastavak)

Ključni faktori likvidnosti u Hypo Alpe-Adria-Bank ad Podgorica (nastavak)

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza sa stanjem na dan 31. decembra 2011. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

Finansijska aktiva u bilansu stanja	1 - 7 dana	8 - 15 dana	16 - 30 dana	31 - 90 dana	91 - 180 dana	181 - 365 dana	1 - 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Novčana sredstva i računski depozita kod depozitnih institucija	20.379	139	557	1.671	1.392	1.044	1.531	209	26.922
Aktiva za trgovinu i raspoložive za prodaju, izuzev akcija	79	-	-	-	-	-	-	-	79
Kreditni i ostala potraživanja	30	32	3.114	12.552	17.542	24.181	85.950	67.716	211.117
HoV koje se drže do dospijeća	-	-	-	-	1.372	-	-	-	1.372
Ostala finansijska aktiva	408	-	161	376	537	-	-	-	1.482
Ukupno :	20.896	171	3.832	14.599	20.843	25.225	87.481	67.925	240.972
Finansijske obaveze u bilansu stanja									
Depoziti	3.801	1.309	4.307	16.289	13.493	19.591	30.782	194	89.766
Obaveze po uzetim kreditima i pozajmicama	-	-	-	111	159	28.318	31.142	55.303	115.033
Obaveze prema Vladi	-	-	-	-	-	-	1.196	1.386	2.582
Subordinisani dugovi	-	-	-	-	-	-	-	18.000	18.000
Ostale finansijske obaveze	1.199	-	-	-	-	-	-	-	1.199
Ukupno :	5.000	1.309	4.307	16.400	13.652	47.909	63.120	74.883	226.580
Gap dospijeća	15.896	(1.138)	(475)	(1.801)	7.191	(22.684)	24.361	(6.958)	14.392
Kumulativni Gap	15.896	14.758	14.283	12.482	19.673	(3.011)	21.350	14.392	
% od ukupnih izvora sredstava	7,0%	6,5%	6,3%	5,5%	8,7%	-1,3%	9,4%	6,4%	

Ukupno garancije i preuzete obaveze na dan 31. decembar 2011. godine (Napomena 23)

	Do godinu dana	Preko godinu dana	Ukupno
Garancije i akreditivi	7.920	8.200	16.120
Preuzete neopozive obaveze za neiskorišćene odobrene kredite	5.710	4.981	10.691
Ukupno	13.630	13.181	26.811

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)****4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****4.4. Rizik likvidnosti (nastavak)**

Banka je u toku 2012. godine održavala dnevni koeficijent likvidnosti iznad limita od 0,9 propisanog od strane Centralne banke Crne Gore.

Dnevni koeficijent likvidnosti	2012.
na dan 31. decembar	3,98
prosjeak za decembar	4,24
maksimalan nivo u toku godine	4,36
minimalan nivo u toku godine	2,33

Vrijednosti dnevnog koeficijenta tokom 2011. godine:

Dnevni koeficijent likvidnosti	2011.
na dan 31. decembar	2,53
prosjeak za decembar	3,40
maksimalan nivo u toku godine	6,84
minimalan nivo u toku godine	2,53

Banka je tokom 2012. godine održavala adekvatnu ročnu usklađenost sredstava i izvora sredstava, osim u posljednjem mjesecu godine.

Struktura na dan 31. decembra 2012. godine je sljedeća:

Učešće likvidnih obaveza u likvidnim sredstvima - ročnost do 30 dana	34%
Učešće likvidnih obaveza ročnosti od 31 - 90 dana u likvidnim sredstvima ročnost do 90 dana	51%
Procenat obaveza ročnosti od 91 - 180 dana koji su plasirani u instrumente aktive sa ročnošću preko 180 dana	97%

U 2012. godini je došlo do probijanja limita procenta obavezne ročnosti od 91-180 dana koji su plasirani u instrumente aktive sa ročnošću preko 180 dana. Uzrok tome je prijevremena otplata uzetih kredita od matične kompanije, koja je rezultirala u nedovoljnim izvorima sredstava preko 180 dana na strani pasive, koji bi odgovarali datim kreditima iste ročnosti.

Usporedna struktura na dan 31. decembra 2011. godine je sljedeća:

Učešće likvidnih obaveza u likvidnim sredstvima - ročnost do 30 dana	43%
Učešće likvidnih obaveza ročnosti od 31 - 90 dana u likvidnim sredstvima ročnost do 90 dana	57%
Procenat obaveza ročnosti od 91 - 180 dana koji su plasirani u instrumente aktive sa ročnošću preko 180 dana	0%

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.5. Kreditni rizik

Kreditni rizik je definisan kao vjerovatnoća potpunog ili djelimičnog gubitka usljed neizvršavanja ugovorenih obaveza uzrokovanih slabljenjem kreditne sposobnosti zajmoprimca, odnosno komitenta banke.

Kreditni portfolio banke se sastoji od kredita korporativnim privrednim subjektima, malim i srednjim preduzećima (SME), preduzetnicima, javnom sektoru, fizičkim licima.

Nosilac ukupnih ovlašćenja za preuzimanje kreditnog rizika je Uprava Banke. Uprava Banke ovlašćena je za preuzimanje kreditnog rizika u iznosima do EUR 3.000.000. U skladu sa važećim operativnim politikama, Uprava Banke delegirala je 50% ovlašćenja za preuzimanje kreditnog rizika na Kreditni odbor Banke, pa ovo važno tijelo Banke može donositi kreditne odluke u iznosima do EUR 1.500.000. Takođe, u skladu sa važećim operativnim politikama Banke, Uprava Banke delegirala je ovlašćenja za preuzimanje kreditnog rizika s Kreditnog odbora na pojedinačne rukovodioce sektora Rizika za kreditne odluke za predmetni tržišni sektor.

Tri glavne komponente procesa upravljanja kreditnim rizikom su:

- usmjeravanje i vršenje akcija u cilju mjerenja, preuzimanja, izbjegavanja i disperzije rizika,
- limitiranje rizika i
- kontrola rizika (mjerenje, praćenje, izvještavanje).

Prilikom aktivnosti mjerenja, usmjeravanja i vršenja akcija u cilju preuzimanja, izbjegavanja i disperzije kreditnog rizika, Banka sprovodi 4 (četiri) pristupa:

- Finansijska analiza klijenta, uvid u klijentovu kreditnu istoriju s Bankom i drugim finansijskim institucijama, analiza tekućeg kreditnog zahtjeva, analiza klijentovog biznis modela, analiza klijentovih poslovnih planova i projekcija i posljedično odobrenje (preuzimanje) kreditnog rizika;
- Redovna prezentacija statusa poslovanja klijenta nadležnom nosiocu preuzetih ovlašćenja za definisani kreditni rizik najmanje jednom godišnje tokom perioda trajanja ugovora između Banke i klijenta;
- Redovan nadzor klijentovih aktivnosti, a naročito u oblasti redovnog plaćanja dospjelih obaveza, značajnih promjena u finansijskom stanju i internom rejtingu klijenta;
- Eventualno restrukturiranje klijentovih obaveza prema Banci i posljedično pristupanje koracima prinudne naplate, u slučaju neuspješnog restrukturiranja.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.5. Kreditni rizik (nastavak)

Preuzimanje kreditnog rizika

Uprave Banke, kao nosilac ukupnih ovlaštenja za preuzimanje kreditnog rizika, nadležna je za delegiranje ovlaštenja na Kreditni Odbor Banke i na pojedinačne ovlaštenja za preuzimanje kreditnog rizika zaposlenih u sektorima Rizika.

Prije donošenja odluke o podnijetom kreditnom prijedlogu, nosilac ovlaštenja za preuzimanje kreditnog rizika mora imati na raspolaganju informacije o kvantitativnim i kvalitativnim pokazateljima kreditne sposobnosti potencijalnog korisnika kredita, kao što su podaci:

- o strukturiranju transakcije (kredita) između Banke i klijenta,
- o finansijskom stanju klijenta,
- o tržišnom segmentu klijenta i o tržištu uopšte (kod pravnih lica i o korporativnoj strategiji klijenta),
- namjeni za koju se kredit odobrava,
- kod pravnih lica i o biznis modelu klijenta i same transakcije (kredita),
- izvorima za vraćanje kredita,
- vrsti i vrijednosti obezbjeđenja kredita
- i o svim eksternim informacijama koje mogu biti relevantne za donosioca kreditne odluke.

Strukturiranje transakcije (kredita) između Banke i klijenta vrši se u Sektorima (Odjeljenjima) prodaje, utvrđivanjem optimalnog odnosa između klijentovih potreba i Bančine ponude proizvoda.

Finansijsko stanje korisnika kredita, tržišni segment i komparativne prednosti, namjena kredita, biznis model, izvori za vraćanje kredita, opis i vrijednost kolaterala i druge relevantne informacije nosiocu ovlaštenja za preuzimanje kreditnog rizika prezentuju se u standardizovanoj formi kreditne aplikacije (zahtjeva) kompletirane zajedničkim radom i analizama sektora Prodaje i ovlaštenog sektora Rizika, koji prati tržišni sektor.

U postupku odobravanja kredita, za procjenu drugih faktora relevantnih za odluku o preuzimanju kreditnog rizika, naročito se posvećuje pažnja sljedećem:

- 1) informacijama o opštem ekonomskom ciklusu;
- 2) informacijama o stanju i perspektivama privredne grane kojoj pripada dužnik;
- 3) podacima o koncentraciji kredita u pojedinim privrednim granama
- 4) tržišnoj poziciji dužnika;
- 5) vlasničkoj i statusnoj promjeni kod dužnika;
- 6) korporativnom upravljanju i sposobnosti menadžmenta;
- 7) strukturiranosti kredita;
- 8) kompatibilnosti namjene kredita sa djelatnošću dužnika, i
- 9) usklađenosti odobravanja kredita sa politikama i procedurama Banke.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.5. Kreditni rizik (nastavak)

Izbjegavanje kreditnog rizika

Opšte usmjerenje Banke je da ne odobrava sljedeće vrste kredita/kreditnih zahtjeva:

- Kredite of-šor kompanijama za poslove u drugim zemljama;
- Kredite podnosiocima zahtjeva sumnjivog karaktera odnosno integriteta;
- Kredite za poslove koji djeluju nezakoniti s aspekta tekuće regulative odnosno, odstupaju od Bančine poslovne politike;
- Kredite potencijalnom zajmoprimcu koji odbija da obezbijedi banci standardnu finansijsku i ostalu prateću dokumentaciju, odnosno relevantne podatke poslovanja;
- Nove kreditne zahtjeve klijenata koji su prouzrokovali gubitke za Banku, neposlovnim ponašanjem prilikom ranije uzetih kredita.

Takođe, licima povezanim sa Bankom se ne smije davati specijalni tretman prilikom odobravanja kredita, utvrđivanja uslova, troškova, tražene (standardne) dokumentacije ili planova otplate kredita.

Izraz "lica povezana sa bankom" definisan je Zakonom o bankama (član 3- Pojmovnik) i to su:

- članovi organa banke, akcionari, zaposleni u banci, kao i članovi njihove uže porodice (bračni drug i djeca),
- pravno lice u kojem lice koje ima kvalifikovano učešće u banci,
- pravno lice u kojem jedno od lica iz al. 1 i 2 ove tačke ima značajan uticaj ili je lice iz alineje 1 ove tačke direktor ili član odbora direktora ili drugog odgovarajućeg organa tog pravnog lica,
- lice koje ima učešće u kapitalu ili glasačkim pravima od najmanje 50% u pravnom licu koje ima kvalifikovano učešće u banci.

Disperzija i limiti izloženosti kreditnom riziku

Kreditni rizik može biti koncentrisan kod jednog ili više komitenata sa potencijalom da proizvede gubitke koji mogu ugroziti stabilnost i mogućnost Banke da obavlja svoje osnovne aktivnosti.

U svrhu disperzije kreditnog rizika utvrđuju se limiti izloženosti prema jednom ili više zajmoprimaca, u skladu sa regulativom: Zakonom o bankama, Odlukom o minimalnim standardima upravljanja kreditnim rizikom i Odlukom o minimalnim standardima poslovanja banke sa licima povezanim sa bankom.

Zakon o bankama propisuje da ukupna izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica ne smije biti veća od 25% sopstvenih sredstava banke.

Izloženost Banke prema jednom licu, odnosno grupi povezanih lica, predstavlja ukupan iznos svih potraživanja banke po kreditima i drugoj aktivi, uključujući i iznos vanbilansnih obaveza i nenaplaćene otpisane aktive, umanjen za iznos potraživanja koji je obezbijeđen kvalitetnim instrumentima obezbjeđenja potraživanja, u skladu sa propisom Centralne banke.

Izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica, koja je jednaka ili veća od 10% sopstvenih sredstava banke, smatra se velikom izloženošću banke.

Zbir svih velikih izloženosti banke ne smije biti veći od 800% sopstvenih sredstava banke.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.5. Kreditni rizik (nastavak)

Disperzija i limiti izloženosti kreditnom riziku (nastavak)

Za izloženosti prema licima povezanim sa bankom, Banka je dužna da primijeni sljedeća ograničenja:

- 1) ukupna izloženost banke prema svim licima povezanim sa bankom ne smije biti veća od 200% sopstvenih sredstava banke;
- 2) ukupna izloženost prema licu koje je član odbora direktora, odbora za reviziju ili izvršni direktor, uključujući i članove njegove uže porodice, smije iznositi najviše 2% sopstvenih sredstava banke;
- 3) ukupna izloženost prema pravnim licima koja su pod kontrolom lica iz tačke 2 ovog stava i/ili članova njihove uže porodice smije iznositi najviše 10% sopstvenih sredstava banke;
- 4) ukupna izloženost prema zaposlenom koji nije lice iz tačke 2 ovog stava smije iznositi najviše 1% sopstvenih sredstava banke;
- 5) ukupna izloženost prema akcionaru koji nema kvalifikovano učešće u banci, uključujući i izloženost prema pravnim licima koja su pod kontrolom tog akcionara, smije iznositi najviše 10% sopstvenih sredstava banke;
- 6) zbir ukupne izloženosti banke ne smije iznositi više od 20% sopstvenih sredstava banke prema sljedećim licima:
 - akcionarima koji imaju kvalifikovano učešće u banci, uključujući i izloženost prema pravnim licima koja su pod kontrolom tih akcionara,
 - pravnim licima koja kontroliše lice koje kontroliše i banku,
 - pravnim licima koje kontroliše banka.

Metodi mjerenja i praćenje izloženosti kreditnom riziku

Praćenje, mjerenje i kontrola poštovanja uspostavljenih limita za preuzimanje kreditnog rizika odvijaju se na dva nivoa – po pojedinačnoj izloženosti i na portfolio nivou.

Sektor za kreditnu podršku i administraciju i Sektor za finansijsku analizu i ocjenu kreditnog rizika su dužni da uspostave i sprovedu praćenje individualnih kreditnih izloženosti po sljedećim osnovama:

- adekvatnu administraciju kreditnih dosijea u skladu sa procedurom Sektora, ažurnu knjigovodstvenu evidenciju svih promjena u kreditnom odnosu;
- sprovođenje ažurne kontrole ispunjavanja kreditnih obaveza, s ciljem da se u najranijoj fazi identifikuje mogući nepovoljan trend u kreditnom dosijeu;
- utvrđivanje ukupnog iznosa izloženosti prema pojedinačnom zajmoprimcu ili grupi povezanih lica, kao i prema licima povezanim sa bankom, i utvrđivanje da li spadaju u velike izloženosti;
- adekvatnu mjesečnu procjenu kreditnog rizika po zajmoprimcu u smislu dodjeljivanja pravilne kategorije rizika i izdvajanje rezervacija u skladu sa istim;
- dostavljanje informacija o kašnjenjima zajmoprimaca i puna kooperacija sa tržišnim sektorima u cilju efikasnije naplate potraživanja;
- pripremu materijala za Odbor za praćenje potencijalno problematičnih kredita, za koji se redovno priprema kompletna informacija o kreditnoj izloženosti kojoj je dodijeljen interni rejting 4A i niži;
- adekvatan monitoring obezbjeđenja povraćaja kredita, što podrazumijeva najmanje godišnju certifikovanu evaluaciju sredstava obezbjeđenja i davanje instrukcija tržišnim sektorima u slučaju potrebe za preduzimanjem mjera kako bi se ponovo uspostavio ugovoreni stepen pokrića.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.5. Kreditni rizik (nastavak)

Metodi mjerenja i praćenje izloženosti kreditnom riziku (nastavak)

Rejting klijenta procjenjuje se na kraju izvršene finansijske analize, a na osnovu određenih kriterijuma koji se koriste u analizi. Takođe, redovna mjesečna rekalkulacija internog rejtinga vrši se na osnovu informacija o:

- danima kašnjenja klijenta,
- eksternih faktora koji mogu uticati na pogoršanje finansijske situacije klijenata, i
- bilo koje eksterne ili interne informacije koja ukazuje na materijalno uvećanje kreditnog rizika.

Odjeljenje Rehabilitacije kredita obračunava rezervacije za kreditne gubitke, u skladu sa relevantnom regulativom Centralne banke Crne Gore. Prilikom obračuna rezervacija za kreditne gubitke, odjeljenje Rehabilitacije kredita mora poštovati pravila određena od strane Centralne banke Crne Gore i posebno odrediti nivo potrebnih rezervacija za kreditne gubitke za svakog klijenta.

Obračun rezervacija za kreditne gubitke radi se u periodu koji propisuje Centralna banka Crne Gore. Prilikom primarnog prijedloga obračuna, kriterijumi za klasifikaciju definišu se u Odjeljenju za Finansijsku analizu i ocjenu kreditnog rizika, a to su: kreditna sposobnost dužnika, ekonomska i finansijska racija kalkulirana na osnovu klijentovih finansijskih izvještaja, kvalitet ponuđenog sredstva obezbjeđenja kredita i skup opštih relevantnih faktora (ekonomski ciklus, perspektiva grane, tržišna pozicija). Prilikom svakog narednog prijedloga obračuna, Odjeljenje za Rehabilitaciju kredita mora uzeti kao kriterijum za klasifikaciju i urednost u izmirivanju obaveza klijenta prema Banci.

Kalkulacijom navedenih kriterijuma dobija se rezultat koji svakog pojedinačnog klijenta svrstava u određenu klasifikacionu grupu. Svaka klasifikaciona grupa ima definisan procenat rezervisanja, koji primijenjen na izloženost Banke prema klijentu daje iznos rezervisanja.

Prilikom kalkulacije, obavezno se sumiraju bilansna i vanbilansna izloženost prema klijentu (kredit, kamate, naknade, izdate garancije, otvoreni akreditivi, odobreni, a neiskorišćeni krediti...). Tako definisana izloženost umanjuje se za iznos kolateralu u vidu novčanog depozita, i/ili, iznos kolateralu u vidu neopozivih garancija Vlade Crne Gore, zemalja ili centralnih banaka zemalja OECD-a ili banaka sa rejtingom boljim od BBB+, utvrđenim od rejting agencije Standard & Poor's, odnosno ekvivalentnim rejtingom drugih Međunarodno priznatih rejting agencija i pravnih lica čije poslovanje kontroliše Centralna banka Crne Gore.

Odjeljenje za kontrolu rizika je dužno da na portfolio nivou prati izloženost kreditnom riziku po sljedećim osnovama:

- utvrđivanje zbira velikih izloženosti i kontrola poštovanja limita ovlašćenja,
- utvrđivanje i praćenje kvaliteta kreditnog portfolia (struktura po kategorijama rizika, po veličini kredita, po privrednim granama i kontrola poštovanja limita ovlašćenja,
- praćenje razvoja u odnosu na prethodne periode.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**4.5. Kreditni rizik (nastavak)*****Instrumenti obezbeđenja***

Procjena kvaliteta kolaterala vrši se na osnovu njegove procijenjene vrijednosti, tržišnih i drugih uslova za realizaciju tog kolaterala, uzimajući naročito u obzir rokove u kojima se kolateral može realizovati.

Instrumenti obezbeđenja koje Banka koristi u poslovanju su:

- 1) hipoteke nad poslovnim i stambenim objektima
- 2) jemstva pravnih i fizičkih lica
- 3) zaloga nad nepokretnom i pokretnom imovinom,
- 4) zaloga nad hartijama od vrijednosti,
- 5) garancije banaka i korporativne garancije
- 6) položeni garantni depoziti.

Maksimalna izloženost kreditnom riziku bez uzimanja u obzir sredstava obezbeđenja:

	<u>2012.</u>	<u>2011.</u>
Bilansna aktiva		
Gotovina i gotovinski ekvivalenti (napomena 12)	32.662	17.361
Potraživanja za kamatu i naknadu (napomena 16)	1.522	1.640
Depoziti kod banaka (napomena 12)	12.231	9.561
Plasmani komitentima (napomena 13)		
- Preduzeća	84.537	85.102
- Stanovništvo (uključujući kreditne kartice)	73.677	79.471
- Hipotekarni krediti	20.431	28.863
- Preduzetnici i mala preduzeća	13.879	17.681
Hartije od vrijednosti (izuzev sopstevnih akcija) (napomena 12)	2.149	1.451
Ostali plasmani	-	34
Ostala sredstva (napomena 16)	<u>1.113</u>	<u>2.241</u>
Ukupno bilansna aktiva	<u>242.201</u>	<u>243.405</u>
Vanbilansne stavke		
Finansijske garancije i akreditivi (napomena 23)	10.437	16.120
Nepovučena sredstva i ostale neopozive obaveze (napomena 23)	<u>5.655</u>	<u>10.691</u>
Ukupno vanbilansne stavke	<u>16.092</u>	<u>26.811</u>
Ukupno	<u>258.293</u>	<u>270.216</u>

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.5. Kreditni rizik (nastavak)

Plasmani

Pregled plasmana prikazan je u tabeli:

	31. decembar 2012.		31. decembar 2011.	
	Plasmani komitentima	Depoziti kod banaka	Plasmani komitentima	Depoziti kod banaka
Neobezvrijeđena potraživanja bez kašnjenja	122.471	12.231	120.264	9.561
Neobezvrijeđena dospjela potraživanja	8.537	-	2.721	-
Obezvrijeđena potraživanja	61.516	-	88.132	-
Ukupni bruto plasmani	192.524	12.231	211.117	9.561

U skladu sa Odlukom Centralne banke o privremenim mjerama za upravljanje kreditnim rizikom („Sl. List Crne Gore“, br.64/09, 87/09, 66/10 i 70/10), na dan 31. decembar 2012. kao i na dan 31.12.2011. godine, Banka nije izdvajala rezervacije za stavke aktive klasifikovane u kategoriju „A - dobra aktiva“.

Neobezvrijeđeni plasmani bez kašnjenja

Neobezvrijeđeni plasmani po kreditima bez kašnjenja na dan 31. decembar 2012. godine iznose EUR 122.471 (EUR 120.264 na dan 31. decembar 2011). Ovi plasmani predstavljaju dio ukupnih plasmana klasifikovanih u kategoriju „A - dobra aktiva“, u skladu sa odlukama CBCG.

Neobezvrijeđeni dospjeli plasmani

Na dan 31. decembar 2012. godine, neobezvrijeđeni dospjeli plasmani komitentima iznose:

31. decembar 2012.	Stanovništvo, preduzetnici i mala preduzeća			Privreda	
	Hipotekarni kreditni	Stanovništvo	Preduzetnici i mala preduzeća	Preduzeća	Ukupno
U kašnjenju do 29 dana	95	1.243	801	6.374	8.513
U kašnjenju 30 - 89 dana	2	7	4	4	17
U kašnjenju 90 dana - manje od jedne godine	7	-	-	-	7
Ukupni bruto plasmani	104	1.250	805	6.378	8.537

Na dan 31. decembar 2011. godine, neobezvrijeđeni dospjeli plasmani komitentima iznose:

31. decembar 2011.	Stanovništvo, preduzetnici i mala preduzeća			Privreda	
	Hipotekarni kreditni	Stanovništvo	Preduzetnici i mala preduzeća	Preduzeća	Ukupno
U kašnjenju do 29 dana	-	-	705	441	1.146
U kašnjenju 30 - 89 dana	268	468	299	533	1.568
U kašnjenju 90 dana - manje od jedne godine	7	-	-	-	7
Ukupni bruto plasmani	275	468	1.004	974	2.721

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.5. Kreditni rizik (nastavak)

Obezvrijeđena potraživanja

Pregled bruto iznosa obezvrijeđenih potraživanja, na dan 31. decembar 2012. godine prikazan je u tabeli koja slijedi:

	Stanovništvo, preduzetnici i mala preduzeća			Privreda	
	Hipotekarni krediti	Preduzetnici i mala preduzeća	Ostalo	Preduzeća	Ukupno
31. decembar 2012.					
Pojedinačno obezvrijeđeni plasmani, bruto	7.200	4.937	13.788	35.591	61.516

Pregled na dan 31. decembar 2011. godine je kao što slijedi:

	Stanovništvo, preduzetnici i mala preduzeća			Privreda	
	Hipotekarni krediti	Preduzetnici i mala preduzeća	Ostalo	Preduzeća	Ukupno
31. decembar 2011.					
Pojedinačno obezvrijeđeni plasmani, bruto	15.200	8.898	27.327	36.707	88.132

Refinansirani plasmani

U toku 2012. godine, a nastavljajući praksu uspostavljenu u prethodnom periodu, Banka je restrukturirala određeni dio kredita, na način da su promijenjeni uslovi kredita (produženje roka otplate za glavnice ili kamatu, i druge pogodnosti koje olakšavaju finansijsku poziciju dužnika), u skladu sa propisima CBCG. Ukupan iznos potraživanja po restrukturiranim kreditima u toku 2012. godine iznosi EUR 13.244 (restrukturirani krediti u 2011. godini su iznosili EUR 5.610 hiljada). Od ukupno restrukturiranih kredita u 2012. godini 46,13% se odnosi na investicione kredite, 44,67% na kredite za projektno finansiranje i 9,2% na kredite za obrtni kapital.

4.6. Rizik zemlje

Rizik zemlje predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitka za Banku zbog nemogućnosti naplate potraživanja od lica izvan Crne Gore, iz razloga koji su vezani za politički, socijalni i ekonomski ambijent zemlje u kojoj se nalazi sjedište, odnosno prebivalište dužnika i obuhvata:

- 1) političko-ekonomski rizik (vjerovatnoća ostvarivanja gubitka koja proizilazi iz nemogućnosti naplate potraživanja Banke zbog ograničenja utvrdjenih aktima državnih i drugih organa zemlje dužnika, kao i opštih ekonomskih i sistemskih prilika u toj zemlji);
- 2) rizik transfera (vjerovatnoća ostvarivanja gubitka zbog nemogućnosti naplate potraživanja iskazanih u valuti koja nije zvanična valuta zemlje dužnika, koja proizilazi iz ograničenja plaćanja obaveza prema povjeriocima iz drugih zemalja u određenoj valuti, utvrdjenih aktima državnih i drugih organa zemlje dužnika).

Odjeljenje kontrole rizika je odgovorno za planiranje na godišnjem nivou, praćenje izloženosti riziku zemlje, izvještavanje Uprave Banke o poštovanju interno uspostavljenih limita i, u slučaju potrebe, o visini potrebnih rezervacija i kategorizaciji izloženosti, odnosno rangiranju zemalja dužnika.

Nadležni tržišni sektori učestvuju u procesu planiranja aktivnosti na tržištima van Crne Gore i dužni su da se pridržavaju propisanih limita izloženosti riziku zemlje.

Potrebni kapital za rizik zemlje po metodologiji regulatora se utvrđuje tako što se ukupna neto izloženost prema dužnicima iz te zemlje ponderiše odgovarajućim ponderom rizika.

Neto izloženost prema jednoj zemlji predstavlja ukupnu izloženost prema dužnicima te zemlje, potom umanjenu za formirane rezerve za potencijalne kreditne gubitke po tim izloženostima.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.7. Operativni rizik

Operativni rizik je rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i usljed nastupanja nepredvidivih eksternih događaja. Banka identifikuje, procjenjuje i prati operativni rizik u svim materijalno značajnim proizvodima, aktivnostima, procesima i sistemima, a prije njihovog uvođenja procjenjuje operativni rizik koji može nastati njihovim uvođenjem.

Cilj Banke pri upravljanju operativnim rizikom jeste, pored identifikacije, i smanjenje vjerovatnoće nastanka identifikovanih potencijalnih događaja, kao i minimizacija gubitaka pri događajima po osnovu izloženosti Banke operativnom riziku.

Banka koristi jednostavni metod za izračunavanje potreba za kapitalom za operativni rizik.

4.8. Pravična (fer) vrijednost

Međunarodni standard finansijskog izvještavanja 7 "Finansijski instrumenti: Objelodanjivanja" predviđa objelodanjivanje pravične (fer) vrijednosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza u Napomenama uz finansijske izvještaje. Za navedene potrebe, pravična (fer) vrijednost je definisana kao iznos za koji se neko sredstvo može razmijeniti, ili obaveza izmiriti, u transakciji između dobro obaviještenih i voljnih strana, međusobno suočenih. Obaveza Banke je da objelodani sve informacije u vezi sa poštenom (fer) vrijednošću sredstava, potraživanja i obaveza za koje postoje raspoložive tržišne informacije i za koje se identifikuje materijalno značajna razlika između knjigovodstvenih vrijednosti i poštene (fer) vrijednosti.

Dopuna MSFI 7 zahtijeva objelodanjivanje mjerenja fer vrijednosti prema sljedećim hijerarhijskim nivoima:

- kotirane cijene (nekorigovane) na aktivnom tržištu za ista sredstva ili iste obaveze (nivo 1);
- informacije, osim kotiranih cijena uključenih u nivo 1, koje su zasnovane na dostupnim tržišnim podacima za sredstva ili obaveze, bilo direktno (tj.cijene) ili indirektno (tj.izvedeni iz cijena) (nivo 2),
- informacije o sredstvu ili obavezi koje nijesu zasnovane na dostupnim tržišnim podacima (nivo 3).

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu (kao što su hartije od vrijednosti kojima se trguje i hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju) zasniva se na kotiranim tržišnim cijenama na dan bilansa stanja. Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu utvrđuje se različitim tehnikama procjene. Banka primjenjuje različite metode i utvrđuje pretpostavke koje se zasnivaju na tržišnim uslovima koji postoje na datum bilansa stanja. Te metode uključuju kotirane tržišne cijene ili kotirane cijene za slične instrumente, te procijenjene diskontovane vrijednosti novčanih tokova.

U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje finansijskih sredstava i obaveza, kao i ostalih finansijskih instrumenata, i zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu (fer) vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u uslovima nepostojanja aktivnog tržišta, kako to zahtevaju MRS i MSFI. Kako je objelodanjeno u napomeni 3.2, po mišljenju rukovodstva, iznosi objelodanjeni u finansijskim izvještajima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

5. PRIHODI I RASHODI KAMATA**a) Prihodi od kamata**

	<u>2012.</u>	<u>2011.</u>
Po osnovu depozita kod:		
- inostranih banaka	5	50
- Centralne banke	18	18
Ukupno po osnovu depozita	<u>23</u>	<u>68</u>
Po osnovu kredita datih:		
- finansijskim institucijama	15	26
- državnim organizacijama	1.261	1.052
- preduzećima	8.864	10.885
- fizičkim licima	7.782	8.915
Ukupno po osnovu kredita	<u>17.922</u>	<u>20.878</u>
Ukupno prihodi od kamata	<u>17.945</u>	<u>20.946</u>

b) Rashodi kamata

	<u>2012.</u>	<u>2011.</u>
Po osnovu depozita:		
- finansijskih institucija	394	430
- državnim organizacijama	108	120
- preduzeća	408	270
- fizičkih lica	3.387	2.379
- ostalo	113	-
Ukupno po osnovu depozita	<u>4.410</u>	<u>3.199</u>
Kamate po kreditima	3.553	8.473
Kamate po subordiniranim dugovima	1.431	1.533
Ukupno po osnovu kredita	<u>4.984</u>	<u>10.006</u>
Ukupno rashodi od kamata	<u>9.394</u>	<u>13.205</u>

6. TROŠKOVI ZA GUBITKE PO BILANSNIM I VANBILANSNIM POZICIJAMA**a) Knjiženja na teret rashoda**

	<u>2012.</u>	<u>2011.</u>
Neto rezervisanja po osnovu:		
- kredita	3.691	19.572
- kamata	(520)	(2.284)
- vanbilansnih stavki	(73)	(137)
- otpremnina zaposlenima	(12)	79
Umanjenje vrijednosti stečene aktive	(419)	12.985
Ukupno troškovi za gubitke	<u>2.667</u>	<u>30.215</u>

HYPO ALPE-ADRIA-BANK A.D. PODGORICA

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

6. TROŠKOVI ZA GUBITKE PO BILANSNIM I VANBILANSNIM POZICIJAMA (nastavak)

b) Promjene na računima ispravke vrijednosti nenaplativih potraživanja i rezervisanja

	Kreditni i poslovni lizinga (napomena 13)	Kamate i ostala potraživanja (napomena 16)	Vanbilansna evidencija (napomena 20)	Otpremnine zaposlenima (napomena 19)	Ukupno
Stanje na početku godine	38.832	1.799	164	4	40.799
Ispravke vrijednosti u toku godine	52.566	4.898	1.684	79	59.227
Ukidanje indirektnih otpisa plasmana i rezervisanja	(32.994)	(7.182)	(1.821)	-	(41.997)
Otpis	(43.622)	(3.425)	-	-	(47.047)
Prenos	(4.464)	4.340	124	-	-
Ostalo	(45)	21	-	-	(24)
Stanje, 31. decembar 2011. godine	10.273	451	151	83	10.958
Ispravke vrijednosti u toku godine	19.343	6.016	867	-	26.226
Ukidanje indirektnih otpisa plasmana i rezervisanja	(15.652)	(6.061)	(899)	(12)	(22.624)
Otpis	(5.560)	-	-	-	(5.560)
Stanje, 31. decembar 2012. godine	8.404	406	119	71	9.000

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

7. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA

a) Prihodi od naknada

	<u>2012.</u>	<u>2011.</u>
Naknade po kreditima	904	2.642
Naknade po vanbilansnim poslovima	380	434
Naknade za usluge platnog prometa	1.139	1.031
Ostale naknade i provizije	<u>391</u>	<u>545</u>
	<u>2.814</u>	<u>4.652</u>

b) Rashodi od naknada

	<u>2012.</u>	<u>2011.</u>
Naknade po uzetim kreditima	150	370
Naknade po vanbilansnim poslovima	66	85
Naknade Centralnoj banci	108	139
Naknade za usluge platnog prometa i e-banking poslova	41	125
Ostale naknade i provizije	<u>273</u>	<u>158</u>
	<u>638</u>	<u>877</u>

8. OSTALI PRIHODI, Neto

	<u>2012.</u>	<u>2011.</u>
Prihodi iz poslovanja sa devizama	612	80
Neto (gubici)/dobici po osnovu nerealizovanih kursnih razlika	(504)	90
Realizovani dobiti od prodaje hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	60	8
Dobici od prodaje osnovnih sredstava	-	56
Prihod od izdavanja poslovnog prostora	251	27
Ostali prihodi	<u>17</u>	<u>23</u>
	<u>436</u>	<u>284</u>

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

9. OPŠTI TROŠKOVI

	<u>2012.</u>	<u>2011.</u>
Neto zarade	3.588	2.873
Porezi i doprinosi na zarade	2.019	1.941
Troškovi stručnog usavršavanja zaposlenih	74	51
Naknade članovima Upravnog odbora	26	7
Troškovi službenih putovanja	192	216
Ostale naknade zaposlenima	-	31
Troškovi zakupa	1.070	1.124
Obezvrjeđenje po osnovu oneroznih ugovora o zakupu	1.937	-
Troškovi održavanja imovine	1.794	1.380
Troškovi amortizacije:		
- nekretnina, postrojenja i opreme (napomena 14)	438	535
- nematerijalnih ulaganja (napomena 16)	458	434
Troškovi obezvrjeđenja:		
-ulaganja u tuđa osnovna sredstva	328	-
-nematerijalne imovine (T24)	876	-
Troškovi obezbjeđenja	103	102
Troškovi osiguranja	434	384
Ostali troškovi poslovnog prostora i fiksne aktive	115	108
Troškovi reklame	350	480
Usluge telekomunikacija	275	254
Kancelarijski materijal	69	76
Stručne usluge	575	1.204
Ostale naknade i takse	75	34
Troškovi poreza na dodatu vrijednost, poreza po odbitku i ost poreza	580	74
Ostali troškovi	366	388
	<u>15.742</u>	<u>11.696</u>

Banka zakupljuje poslovni prostor za centralu Banke, kao i za ekspoziture. Kao što je obelodnjeno u Napomeni 2.4, banka je identifikovala ugovore o dugoročnom zakupu poslovnog prostora gdje troškovi nadmašuju ekonomske koristi.

Na osnovu procenjenog obima i stukture poslovanja Banka (Napomena 2.4) i po tom osnovu identifikovanih indikatora obezvrjeđenja Banka je utvrdila iznos umanjenja vrednosti nematerijalnih ulaganja (osnovne bankarske aplikacije) kao i iznos umanjenja vrijednosti ulaganja u poslovnu mrežu banke. Troškovi poreza se odnose na ukupne troškove PDV-a (Banka je otpočela intenzivnu aktivnost odobravanja lizing kredita), kao i zaostalih obaveza za prirez na prihode od kapitala, kao i porez na imovinu (prodana stečena aktiva).

10. OSTALI VANREDNI PRIHODI, NETO

	<u>2012.</u>	<u>2011.</u>
Vanredni prihodi iz naplate prethodno otpisanih kredita i kamata:		
- Preneseni u Hypo Development	9.501	26.491
- Sticanje aktive	-	9.160
- Ostalo	97	1.950
Ukupno prihodi iz naplate prethodno otisanih kredita i kamata	<u>9.598</u>	<u>37.601</u>
Ostali vanredni prihodi iz poslovanja	-	109
Ukupno vanredni prihodi	<u>9.598</u>	<u>37.710</u>

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

11. POREZI I DOPRINOSI IZ DOBITKA**a) Komponente poreza na dobit**

	<u>2012.</u>	<u>2011.</u>
Tekući porez na dobit	-	-
Odloženi poreski rashodi	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>

b) Usaglašavanje iznosa poreza na dobit u bilansu uspjeha i rezultata prije oporezivanja

	<u>31. decembar 2012.</u>	<u>31. decembar 2010.</u>
Dobitak/(gubitak) prije oporezivanja	2.352	7.599
Porez na dobit po zakonskoj stopi od 9%	(212)	(684)
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	(91)	(20)
Iskorišćeni prenosivi poreski gubici po osnovu kojih nisu priznata odložena poreska sredstva	(303)	(704)
Poreski efekti priznati u bilansu uspjeha	-	-

c) Komponente odloženih poreskih sredstava i obaveza

	<u>31. decembar 2012.</u>	<u>31. decembar 2011.</u>
Odložene poreske obaveze po osnovu privremene razlike između poreske osnovice osnovnih sredstava i njihove knjigovodstvene vrijednosti (Napomena 19)	(82)	(82)
	<u>(82)</u>	<u>(82)</u>

d) Nepriznata odložena poreska sredstva

Na dan 31. decembra 2012. godine Banka nije priznala odložena poreska sredstva u ukupnom iznosu od EUR 6.475 (31. decembar 2011. godine: EUR 7.138) i to po osnovu neiskorišćenih prenosivih poreskih gubitaka za period od 2008. do 2010. godine.

Banka nije priznala odložena poreska sredstva po osnovu neiskorišćenih prenosivih poreskih gubitaka zbog opreznosti u realizaciji planiranih poslovnih aktivnosti, kao i zbog dodatne opreznosti od izmjene poreskih propisa u odnosu na koje bi se odložena poreska sredstva mogla iskoristiti.

Prava na prenose neiskorišćenih poreskih gubitaka za koja nisu priznata odložena poreska sredstva u naprijed navedenim iznosima su istaknuta u sljedećim periodima:

	<u>Neiskorišćena poreska sredstva po osnovu prenetih poreskih gubitaka 2012.</u>	<u>Neiskorišćena poreska sredstva po osnovu prenetih poreskih gubitaka 2011.</u>
Do 1 godine	613	663
Od 1 do 5 godina	5.862	6.475
Preko 5 godina	-	-
Ukupno	<u>6.475</u>	<u>7.138</u>

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

12. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD DEPOZITNIH INSTITUCIJA

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Gotovina u blagajni:		
- u EUR	4.106	2.850
- u stranoj valuti	442	735
Žiro račun	19.968	8.961
Korespondentni računi kod inostranih banaka	12.231	4.815
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	8.146	6.961
Oročeni depoziti kod matične banke	-	2.600
	44.893	26.922

Korespondentski računi su otvoreni kod banaka članica Hypo Grupe i JP Morgan banke.

Obavezna rezerva sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine izdvojena je u skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore (Sl.list Crne Gore 35/11), koja propisuje da banke izdvajaju obaveznu rezervu primjenom stope od:

- 9,5% - na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana;
- 8,5% - na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana.

Na depozite ugovorene sa ročnošću preko jedne godine, odnosno 365 dana, koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja tih depozita u roku kraćem od jedne godine, odnosno u roku kraćem od 365 dana, primjenjuje se stopa od 9,5%.

Obračunatu obaveznu rezervu Banka izdvaja na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune Centralne banke u inostranstvu. Banka može do 25% obavezne rezerve izdvojiti i držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora.

Na 25% ukupno izdvojenih sredstava obavezne rezerve Banke, Centralna banka obračunava kamatu po stopi od 1% na godišnjem nivou, a plaća do osmog u mjesecu za prethodni mjesec. Obavezna rezerva se izdvaja u EUR.

Na dan 31. decembra 2012. godine, Banka je u obliku državnih zapisa držala obaveznu rezervu u nominalnoj vrijednosti od EUR 2.078. Državni zapisi su klasifikovani kao hartije od vrijednosti koje se drže do dospeća. Knjigovodstvena vrijednost ovih zapisa, nakon umanjenja za neamortizovani diskont, na dan 31. decembra 2012. godine iznosi EUR 2.065 hiljada (31. decembar 2011: EUR 1.372 hiljada).

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

13. KREDITI I POSLOVI LIZINGA

I u 2012. godini se nastavilo sa praksom odobravanja kratkoročnih kredita privrednim društvima (MSP), koji se najvećim dijelom odobravaju za obrtna sredstva sa rokom do 12 mjeseci, dok su dugoročni krediti odobreni na period od 12 do 120 mjeseci i uglavnom se odnose na privredna društva iz oblasti trgovine, usluga, građevinarstva, turizma i ugostiteljstva.

Kratkoročni krediti privrednim društvima (MSP) se najčešće odobravaju uz kamatnu stopu u rasponu od 8% do 15% na godišnjem nivou. Dugoročni krediti privrednim društvima se najčešće odobravaju uz kamatne stope na godišnjem nivou u visini tromjesečnog EURIBOR-a, uvećanog za 9% do 13% godišnje.

Kratkoročni krediti stanovništvu se odobravaju sa kamatom u rasponu od 9,87% do 18% na godišnjem nivou. Najveći dio ovih kredita odobren je po kamatnoj stopi od 9,87% do 12% u zavisnosti od kategorije klijenta, primarno određenog na osnovu redovnosti naplate ugovorenih obaveza. Dugoročni krediti stanovništvu obuhvataju kredite za kupovinu i izgradnju stambenih prostora kao i za ostale namjene, odobrene na period od 60 do 240 mjeseci uz kamatnu stopu na godišnjem nivou u visini tromjesečnog EURIBOR-a za kredite odobrene u EUR, uvećanih za marginu od 7,0 % do 10% godišnje. Hipotekarni krediti fizičkim licima u 2012. godini odobravani su po kamatnoj stopi 10,9 do 15% na godišnjem nivou, uz ročnost od 60 do 180 mjeseci.

	<u>31. decembar 2012.</u>	<u>31. decembar 2011.</u>
Dospjela potraživanja po osnovu kredita i finansijskog lizinga:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	9.460	6.542
- privredna društva u državnom vlasništvu	240	847
- opštine i javne organizacije	171	145
- neprofitne organizacije	3	6
- Zaposleni	88	87
- fizička lica	1.927	2.217
Kratkoročna potraživanja po osnovu kredita i finansijskog lizinga:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	2.685	2.728
- zaposleni	1	2
- fizička lica	124	148
Dugoročna potraživanja po osnovu kredita i finansijskog lizinga:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	65.306	72.593
- privredna društva u državnom vlasništvu	4.735	4.444
- opštine i javne organizacije	14.458	15.410
- društva za osiguranje	126	162
- zaposleni	7.506	9.523
- fizička lica	85.694	96.263
Bruto krediti i finansijski lizing	<u>192.524</u>	<u>211.117</u>
<i>Minus: Rezerve za kreditne gubitke (napomena 6b)</i>	<u>(8.404)</u>	<u>(10.273)</u>
Ukupno krediti i finansijski lizing	<u><u>184.120</u></u>	<u><u>200.844</u></u>

Geografska koncentracija plasiranih kredita komitentima od strane Banke u kreditnom portfolio na kraju 2012. godine obuhvata najvećim dijelom komitente sa sjedištem na području Crne Gore: 97% (2011: 96,4%).

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

13. KREDITI I POSLOVI LIZINGA (nastavak)

Koncentracija po djelatnostima ukupno bruto plasiranih kredita komitentima od strane Banke je sljedeća:

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Poljoprivreda, lov i ribolov	6.844	7.349
Energetika	906	-
Građevinarstvo	9.428	9.145
Trgovina	25.902	32.132
Usluge, turizam, ugostiteljstvo	16.575	11.109
Transport, skladištenje, PTT, komunikacije	3.071	3.617
Finansije	138	219
Trgovina nekretninama	2.791	2.945
Administracija, druge javne usluge	15.506	14.245
Stanovništvo	95.435	108.334
Ostalo	15.928	22.022
	192.524	211.117

Ukupna potraživanja po osnovu finansijskog lizinga na dan 31. decembra 2012. iznose EUR 6.389 (31. decembra 2011. godine: EUR 1.093), što čini 3,32% ukupnih datih kredita.

	31. decembar 2012.		31. decembar 2011.	
	Zbir minimalnih rata lizinga	Sadašnja vrijednost minimalnih rata lizinga	Zbir minimalnih rata lizinga	Sadašnja vrijednost minimalnih rata lizinga
Do 1 godine	2.674	2.230	354	291
Od 1 do 5 godina	4.641	4.143	909	797
Preko 5 godina	17	16	6	5
Ukupno minimalne rate lizinga	7.332	6.389	1.269	1.093
<i>Minus: Budući finansijski prihodi</i>	<i>(943)</i>	<i>-</i>	<i>(176)</i>	<i>-</i>
Sadašnja vrednost minimalnih rata lizinga	6.389	6.389	1.093	1.093

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

14. FIKSNA AKTIVA**a) Osnovna sredstva**

	Građevinski objekti	Oprema i ostala sredstva	Investicije u toku	Ukupno
Nabavna vrijednost				
Stanje na dan 01. januara 2011. godine	1.627	3.323	17	4.967
Nabavke	-	-	364	364
Prenosi	1	52	(53)	-
Prenosi na nematerijalna ulaganja	-	-	(104)	(104)
Ostalo	-	(12)	-	(12)
Stanje na dan 31. decembra 2011. godine	1.628	3.363	224	5.215
Nabavke	-	84	-	84
Prenosi na nematerijalna ulaganja (napomena 16)	-	-	(195)	(195)
Ostalo	-	(5)	-	(5)
Stanje na dan 31. decembra 2012. godine	1.628	3.442	29	5.099
Ispravka vrijednosti				
Stanje na dan 01. januara 2011. godine	423	1.470	-	1.893
Amortizacija	147	388	-	535
Stanje na dan 31. decembra 2011. godine	570	1.858	-	2.428
Amortizacija	147	291	-	438
Obezvredenje	328	-	-	328
Stanje na dan 31. decembra 2012. godine	1.045	2.149	-	3.194
Neotpisana vrijednost na dan: 31. decembar 2012. godine	583	1.293	29	1.905
31. decembar 2011. godine	1.058	1.505	224	2.787

Na dan 31. decembra 2012. godine, Banka nema imovinu pod zalogom radi obezbjeđenja otplate kredita i drugih obaveza.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

14. FIKSNA AKTIVA (nastavak)

b) Stečena aktiva

Na dan 31. decembra 2012. godine, Banka ima stečenu aktivu u iznosu od EUR 11.231 (31.decembra 2011. godine: EUR 32.702).

Aktiva je stečena u postupcima vansudskih prodaja, radi namirenja neizmirenih potraživanja po kreditima Banke kao hipotekarnog povjerioca.

	<u>31. decembar 2012.</u>	<u>31. decembar 2011.</u>
Nekretnine	11.231	32.574
Ostala aktiva	-	128
	<u>11.231</u>	<u>32.702</u>

Stečena aktiva Banke je najvećim dijelom stečena po osnovu naplate spornih potraživanja klijenata koji su u portfolio Banke imali izloženosti obezbijedene nepokretnostima. U nekim slučajevima namirena su cjelokupna potraživanja, dok je u određenom broju slučajeva, vrijednost stečene aktive bila niža od ukupnih potraživanja od klijenta. U skladu sa važećim odlukama CBCG, koje se tiču kreditnog rizika, zbog velikog kašnjenja u otplati, razlika između iznosa potraživanja i vrijednosti stečene je otpisana i vodi se vanbilansno (Napomena 23).

Takođe, kao što je obelodanjeno u Napomeni 2.4, Banka je na kraju 2012. godine, prodala Hypo Developent-u d.o.o. stečenu aktivu u iznosu od EUR 21,671. Cijena prodaje stečene aktive Banke je bila jednaka neto knjigovodstvenoj vrijednosti, nakon obezvrjeđenja koje se sprovodilo u skladu sa posljednjim procjenama vrijednosti nepokretnosti realizovanim tokom 2012. godine na tržištu Crne Gore, ali urađenim u skladu sa međunarodnim standardima procjene nepokretnosti Hypo Alpe Adria Grupe.

15. ULAGANJA U KAPITAL DRUGIH PRAVNIH LICA

Na dan bilansa 2012. godine, Banka nema ulaganja u druga pravna lica.

16. OSTALA AKTIVA

	<u>31. decembar 2012.</u>	<u>31. decembar 2011.</u>
Potraživanja za kamate i naknade	1.522	1.640
Razgraničeni prihodi po osnovu kamata	60	70
Nematerijalna ulaganja	262	1.352
Unaprijed plaćeni troškovi:		
- zakupnine	811	2.106
- ostali troškovi	17	26
Potraživanja po osnovu plaćenog poreza po odbitku	-	192
Ostala potraživanja	197	95
	<u>2.870</u>	<u>5.481</u>
Minus: Rezerve za potencijalne gubitke na ostalu aktivu:		
- kamate, plaćanja po garancijama i akreditivima	(406)	(451)
(Napomena 6b)	<u>(406)</u>	<u>(451)</u>
	<u>2.463</u>	<u>5.030</u>

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

16. OSTALA AKTIVA (nastavak)

Promjene na nematerijalnim ulaganjima u toku 2012. i 2011. godine su bile sljedeće:

Nabavna vrijednost	Ukupno
Stanje, 1. januar 2011.	2.218
Prenosi sa investicija u toku	104
Stanje, 31. decembra 2011.	2.322
Ispravka vrijednosti	
Stanje, 1. januar 2011.	(525)
Amortizacija	(445)
Stanje, 31. decembra 2011.	(970)
Neotpisana vrijednost na dan 31. decembar 2011.	1.352
Nabavna vrijednost	
Stanje, 1. januar 2012.	2.322
Prenosi sa investicija u toku (napomena 14)	195
Nabavke	49
Stanje, 31. decembra 2012.	2.566
Ispravka vrijednosti	
Stanje, 1. januar 2012.	(970)
Amortizacija	(458)
Obezvredenje	(876)
Stanje, 31. decembra 2012.	(2.304)
Neotpisana vrijednost na dan 31. decembar 2012.	262

Na dan 31. decembra 2012. godine, nematerijalna ulaganja u iznosu od EUR 262 se odnose na prava korišćenja licenci za softvere, dok je vrijednost glavnog aplikativnog bankarskog softvera T24 u cjelosti obezvređena (Napomena 2.4).

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

17. DEPOZITI

	<u>31. decembar 2012.</u>	<u>31. decembar 2011.</u>
Depoziti po viđenju:		
- finansijske institucije	386	238
- Vlada, opštine, javne organizacije i Vladine agencije	1.056	1.405
- privredna društva u državnom vlasništvu	287	113
- privredna društva u privatnom vlasništvu	17.147	11.876
- inostrana preduzeća	13	7
- fizička lica	13.421	13.279
- neprofitne organizacije	69	129
- fondovi	43	3
Kratkoročni depoziti:		
- finansijske institucije	2.592	1.150
- privredna društva u državnom vlasništvu	80	194
- privredna društva u privatnom vlasništvu	5.364	3.086
- fizička lica	39.982	23.940
- neprofitne organizacije	-	40
- fondovi	1.800	650
Dugoročni depoziti:		
- finansijske institucije	3.850	4.650
- Vlada, opštine, javne organizacije i Vladine agencije	1.870	1.909
- privredna društva u državnom vlasništvu	-	60
- privredna društva u privatnom vlasništvu	2.927	1.415
- fizička lica	19.442	25.622
	<u>110.329</u>	<u>89.766</u>

Depoziti stanovništva po viđenju u EUR su deponovani po kamatnoj stopi od 0,5% na godišnjem nivou. Depoziti stanovništva po viđenju u stranoj valuti su deponovani, u zavisnosti od valute, uz kamatnu stopu u rasponu od 0,1% na godišnjem nivou.

Kratkoročno i dugoročno oročeni depoziti fizičkih lica u EUR su deponovani uz ponderisanu kamatnu stopu od 0,4% do 5,6% godišnje (do 12 mjeseci ročnosti), odnosno od 6,66% do 7,9% (za ročnost od 13 do i preko 60 mjeseci) na godišnjem nivou u zavisnosti od deponovanog iznosa.

Depoziti SME klijenata su oročeni po stopi od 1% do 6,4% na godišnjem nivou u zavisnosti od ročnosti, iznosa i namjene depozita (po viđenju kamata je 0,3%).

Kratkoročni depoziti preduzeća u EUR su većinom deponovani po kamatnim stopama u rasponu od 3,5% do 6,3% na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročavanja. Dugoročni depoziti preduzeća su deponovani uz kamatnu stopu od 4,1% do 6,8% na godišnjem nivou.

Od ukupnog iznosa depozita, na dan 31. decembar 2012. godine EUR 4.809 su nekamatonosni (31. decembar 2011. godine: EUR 2.919).

U novembru 2012. godine CBCG je obavezala banke u skladu sa Odlukom o privremenim mjerama za ograničenje kamatnih stopa banaka (*Sl. list Crne Gore br. 56/12*) da se primjenjuju definisani limiti aktivnih i pasivnih kamatnih stopa. Za sve novoodobrene depozitne proizvode i plasmane Banka u cjelosti primjenjuje preporuke iz navedene Odluke, a koje se odnose na sferu jačanja finansijske stabilnosti Crne Gore.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

17. DEPOZITI (nastavak)**Obaveze po osnovu kastodi poslova**

	<u>31. decembar 2012.</u>	<u>31. decembar 2011.</u>
Obaveze po osnovu kastodi poslova	-	95
	<u>-</u>	<u>95</u>

Banka je od Komisije za hartije od vrijednosti Crne Gore dobila licencu za obavljanje kastodi poslova 19. avgusta 2008. godine. Banka je prestala sa pružanjem usluga kastodi poslova 10. avgusta 2012. godine u skladu sa Rješenjem Komisije za HoV (04/17-1319/6-12 od 10.8.2012), tako da na dan 31. decembar 2012. godine Banka nije imala klijente iz kastodi poslova (na dan 31. decembar 2011. godine Banka je imala 45 kastodi klijenata).

18. OBAVEZE PO UZETIM KREDITIMA I POZAJMICAMA

	<u>Valuta</u>	<u>31. decembar 2012.</u>	<u>31. decembar 2011.</u>
Obaveze po kratkoročnim kreditima:			
Hypo Alpe-Adria-Bank International AG, Klagenfurt	EUR	3.100	28.000
Ukupno		<u>3.100</u>	<u>28.000</u>
Obaveze po dugoročnim kreditima:			
Hypo Alpe-Adria-Bank International AG, Klagenfurt	EUR	18.417	37.879
	CHF	38.549	44.367
Evropska Investiciona banka	EUR	9.152	4.787
Investiciono-razvojni fond Crne Gore	EUR	2.274	2.582
Ukupno		<u>68.392</u>	<u>89.615</u>
Ukupno obaveze po uzetim kreditima i pozajmicama		<u>71.492</u>	<u>117.615</u>

Na dan 31. decembra 2012. godine, obaveze po dugoročnim kreditima u iznosu od EUR 2.274 se odnose na kredite od Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore, koji dospijevaju u periodu od 2014. do 2019. godine, uz kamatnu stopu od 1,25% do 7%. Obaveze u iznosu od EUR 9.152 odnose se na kreditne linije od Evropske investicione banke, koje dospijevaju u periodu 2016. do jula 2022. godine, uz kamatnu stopu od 1,11% do 3,37% na godišnjem nivou.

Primljeni krediti od Hypo Alpe-Adria-International u iznosu od EUR 60.066 su uzeti na period od jedne do deset godina uz kamatnu stopu u visini EURIBOR-a ili LIBOR-a, uvećanih za prosječno 2,44% na godišnjem nivou. Primljeni krediti dospevaju do 2017. godine.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

19. OSTALE OBAVEZE

	<u>31. decembar 2012.</u>	<u>31. decembar 2011.</u>
Razgraničene kamate	1.283	855
Obaveze za obračunate kamate	79	156
Dobavljači	153	295
Rezervisanja		
- za oneorozne ugovore o zakupu	1.136	-
- za otpremnine zaposlenih (restrukturiranje)	242	-
- za otpremnine zaposlenih (MRS 19)	71	83
- za sudske sporove	51	-
- za potencijalne poreske obaveze	476	-
Ukalkulisani troškovi	638	471
Odloženi prihodi po osnovu naknada	1.648	1.756
Odložene poreske obaveze (napomena 11)	82	82
Obaveze za poreze	146	144
Unaprijed izvršene uplate komitenata po primljenim kreditima	793	1.037
Primljeni avansi	69	824
Ostale obaveze	-	804
	<u>6.867</u>	<u>6.507</u>

20. REZERVE ZA POTENCIJALNE KREDITNE GUBITKE PO VANBILANSNIM IZLOŽENOSTIMA

	<u>31. decembar 2012.</u>	<u>31. decembar 2011.</u>
Rezervisanja za potencijalne gubitke po osnovu:		
- vanbilansnih izloženosti (Napomena 6)	119	151
	<u>119</u>	<u>151</u>

Obračunata rezervisanja za potencijalne gubitke za vanbilansne izloženosti su obračunata u skladu sa važećom Odlukom CBCG o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama.

21. SUBORDINIRANI DUGOVI

Na dan 31. decembra 2012. godine, subordinirani dugovi u iznosu od EUR 18.000 (31. decembar 2011: EUR 18.000) odnose se na subordinirane dugoročne kredite primljene od Hypo Alpe-Adria-Bank International AG, Klagenfurt. Krediti u iznosu od EUR 10.000 i EUR 5.000 odobreni su na sedam godina, i aneksima Ugovora produženi na period od devet godina, sa jednokratnim rokom dospjeća na dan 12. decembra 2016. godine, odnosno 20. decembra 2016. godine, uz kamatnu stopu u visini kvartalnog EURIBOR-a uvećanog za 6,48% na godišnjem nivou. Kredit u iznosu od EUR 3.000 odobren je na period od šest godina, i aneksom Ugovora, produžen na period od osam godina, sa jednokratnim rokom dospjeća na dan 31. marta 2017. godine uz kamatnu stopu u visini kvartalnog EURIBOR-a uvećanog za 10% na godišnjem nivou. Sve obaveze koje proističu iz ovih ugovora se smatraju subordiniranim, odnosno u slučaju likvidacije ili stečaja Banke, otplaćuju se samo nakon isplate obaveza prema svim ostalim povjeriocima.

Subordinirani dug se uključuje u dopunski kapital I ili dopunski kapital II u skladu sa odredbama Odluke CBCG o adekvatnosti kapitala banaka, i doprinosi održavanju stabilnog i konzistentnog koeficijenta adekvatnosti kapitala Banke.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

22. AKCIJSKI KAPITAL

Na dan 31. decembra 2012. godine akcijski kapital Banke čini 117.000 običnih akcija nominalne vrijednosti EUR 1. Zakon o bankama (Sl. list CG br. 17/08 od 11. marta 2008 godine, 44/10 od 30. jula 2010. godine, 40/11 od 08. avgusta 2011. godine) definisao je minimalni novčani iznos osnivačkog kapitala banke u vrijednosti od EUR 5.000. Na dan 31. decembra 2012. godine novčani kapital Banke je usaglašen sa propisanim minimumom.

Vlasnička struktura Banke na dan 31. decembra 2012. i 2011. godine je sljedeća:

Naziv akcionara	2012.			2011.		
	Broj akcija	U EUR	% učešća	Broj akcija	U EUR	% učešća
Hypo Alpe-Adria-Bank International AG, Klagenfurt	116.860	116.860	99,88	116.860	116.860	99,88
Hypo Alpe-Adria-Leasing d.o.o. Podgorica	140	140	0,12	140	140	0,12
	117.000	117.000	100,00	117.000	117.000	100,00

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je na dan 31. decembra 2012. godine obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala na nivou od 10% sopstvenih sredstava banke. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore.

Na dan 31. decembra 2012. godine, prema obračunima Banke, pokazatelj zbira velikih izloženosti i pokazatelj velike izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica su ispod zakonom propisanog maksimuma od 800% sopstvenih sredstava Banke.

Na dan 31. decembra 2012. godine, Banka je nije imala izloženost prema grupi povezanih lica veću od 25% sopstvenih sredstava Banke. Pokazatelj ukupne izloženosti prema licima povezanim sa Bankom je ispod zakonom propisanog maksimuma od 200% sopstvenih sredstava Banke. Pokazatelj izloženosti prema licu koje je član odbora direktora, odbora za reviziju ili je izvršni direktor, uključujući članove njegove uže porodice i pokazatelj izloženosti prema zaposlenom su ispod zakonom propisanog maksimuma od 2%, odnosno 1% sopstvenih sredstava Banke.

Koeficijent solventnosti, izračunat od strane Banke na osnovu važeće regulative CB CG, na 31. decembar 2012. godine iznosio je 28,22% (na 31. decembar 2011. godine: 20,83%).

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

23. VANBILANSNA EVIDENCIJA

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Garancije, jemstva i preuzete neopozive obaveze:		
Garancije privrednim društvima:		
- plative	5.928	6.257
- činidbene	3.189	8.797
- carinske	834	960
Garancije fizičkim licima	-	1
Ostali akreditivi izdati za plaćanje u inostranstvu	486	105
Preuzete neopozive obaveze za neiskorišćene odobrene kredite	5.655	10.691
	16.092	26.811
Ukupno preuzete i potencijane obaveze		
Druge vanbilansne pozicije:		
- otpisani krediti	9.759	82.474
- otpisana i suspendovana kamata	2.450	7.095
- hartije od vrijednosti i dragocjenosti klijenata na čuvanju	-	6.859
- primljene garancije od drugih banaka	2.952	1.526
- sredstva obezbjeđenja	412.162	738.560
- ostale vanbilansne stavke	12	793
	443.427	864.118

Garancije su date klijentima Banke za izmirenje obaveza po osnovu uzetih kredita i izvršenja ugovorenog posla.

Otpisani krediti i kamate predstavljaju vanbilansno evidentirana potraživanja od dužnika sa kojima Banka vodi sudske sporove ili čija potraživanja nisu naplaćena u određenom vremenskom periodu. Značajan pad učešća ovih kredita je posljedica promjene regulatornog vođenja, pa su ranije ustupljeni krediti prema konceptu Hypo Development u cjelosti isknjiženi sa vanbilansnih pozicija kredita i kamate u izvještajima Banke.

Na dan 31. decembra 2012. godine, Banka je procijenila rezervu za potencijalne gubitke po vanbilansnim stavkama u iznosu od EUR 119 (31. decembra 2011. godine: EUR 151). Ova rezerva je iskazana kao obaveza u bilansu stanja (Napomena 20). Nije bilo obaveza po terminskim deviznim poslovima na dan 31. decembra 2012. godine.

Promjene na otpisanim kreditima i kamatama u toku 2012. i 2011. godine su sljedeće:

	2012.		2011.	
	Otpisani krediti	Otpisana i suspendovana kamata	Otpisani krediti	Otpisana i suspendovana kamata
Stanje na početku godine	82.474	7.095	68.414	7.660
Promjene u toku godine	(72.715)	(4.645)	14.060	(565)
Stanje na kraju godine	9.759	2.450	82.474	7.095
			31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Vrijednost sredstava obezbjeđenja za otpisanu aktivu			6.363	45.382

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

24. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Banka obavlja brojne transakcije sa povezanim licima u toku svog redovnog poslovanja. Povezana lica su: matična banka, druga pravna lica koja su članovi Hypo Group Alpe Adria, kao i ključno rukovodstvo Banke. Transakcije uključuju plasmane, depozite, transakcije u stranoj valuti i lična primanja članova Uprave i lica sa zaključenim individualnim ugovorima u Banci.

Obim transakcija sa povezanim licima, stanje sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2012. i 2011. godine i odnosni rashodi i prihodi u bilansu uspjeha prikazani su u sljedećim tabelama:

a) Potraživanja

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Korespondentni računi kod inostranih banaka:		
- Hypo Alpe-Adria-Bank DD, Zagreb	10	23
- Hypo Alpe-Adria-Bank A.D, Banja Luka	-	6
- Hypo Alpe-Adria-Bank A.D, Beograd	8	30
- Hypo Alpe-Adria-Bank D.D, Mostar	-	4
- Hypo Alpe-Adria-Bank International AG, Klagenfurt	11.543	4.016
- Hypo Alpe-Adria-Bank S.P.A, Udine	4	32
	11.565	4.111
Oročeni depoziti kod povezanih pravnih lica:		
- Hypo Alpe-Adria-Bank International AG, Klagenfurt	-	2.600
	-	2.600
Potraživanja po kreditnim karticama:		
- Hypo Alpe-Adria-Leasing d.o.o, Podgorica	1	2
	1	2
Ostala aktiva:		
- Hypo Alpe-Adria-Bank International AG, Klagenfurt	-	191
- Hypo Alpe-Adria-Bank DD, Zagreb	2	1
- Hypo Alpe-Adria-Bank D.D, Mostar	1	1
- Hypo Alpe-Adria-Bank A.D, Beograd	3	-
- Hypo Alpe-Adria-Leasing d.o.o, Podgorica	29	36
	35	229
Ukupno potraživanja	11.601	6.942

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

24. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

b) Obaveze

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Obaveze po kreditima:		
- Hypo Alpe-Adria-Bank International AG, Klagenfurt	60.066	110.246
	60.066	110.246
Depoziti:		
- Hypo Alpe-Adria-Leasing d.o.o, Podgorica	1.871	1.496
- Hypo House d.o.o, Podgorica	550	320
- Hypo Alpe-Adria Development d.o.o, Podgorica	6.232	1.903
	8.653	3.719
Obaveze po osnovu kastodi poslova:	-	86
	-	86
Ostale obaveze:		
- Hypo Alpe-Adria-Bank DD, Zagreb	27	10
- Hypo Alpe-Adria-Leasing d.o.o, Podgorica	3	6
- Hypo Alpe-Adria-Bank International AG, Klagenfurt	59	283
- Hypo Alpe-Adria-Bank A.D, Banja Luka	1	2
- Hypo Alpe-Adria-Bank A.D, Beograd	8	35
- Hypo Alpe-Adria-Bank D.D, Mostar	2	2
- Hypo Alpe-Adria Development d.o.o, Podgorica	114	815
- ZIS d.o.o, Beograd	264	57
- Probus, Beč	4	-
	482	1.210
Razgraničene kamate:		
- Hypo Alpe-Adria Development d.o.o, Podgorica	-	197
	-	197
Subordinisani dugovi:		
- Hypo Alpe-Adria-Bank International AG, Klagenfurt	18.000	18.000
	18.000	18.000
Ukupno obaveze	87.201	133.458
Obaveze, neto	(75.600)	(126.516)

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

24. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

c) Prihodi i rashodi

	<u>2012.</u>	<u>2011.</u>
Prihodi		
Prihodi od kamata:		
- Hypo Alpe-Adria-Bank International AG, Klagenfurt	11	44
	<u>11</u>	<u>44</u>
Prihodi od naknada:		
- Hypo Alpe- Adria-Bank S.P.A, Udine	4	3
- Hypo Alpe-Adria-Leasing d.o.o, Podgorica	17	33
- Hypo House d.o.o, Podgorica	-	1
- Hypo Alpe-Adria-Development d.o.o, Podgorica	7	28
	<u>28</u>	<u>65</u>
Ostali prihodi:		
- Hypo Alpe-Adria-Leasing d.o.o, Podgorica	231	46
- Hypo Alpe-Adria-Development d.o.o, Podgorica	7	-
	<u>238</u>	<u>46</u>
Ukupno prihodi	<u><u>277</u></u>	<u><u>155</u></u>
Rashodi		
Rashodi od kamata:		
- Hypo Alpe-Adria-Bank International AG, Klagenfurt	(4.819)	(9.755)
- Hypo House d.o.o, Podgorica	(1)	(1)
- Hypo Alpe-Adria-Development d.o.o, Podgorica	(6)	(88)
- Hypo Alpe-Adria-Leasing d.o.o, Podgorica	(12)	(19)
	<u>(4.838)</u>	<u>(9.863)</u>
Rashodi od naknada:		
- Hypo Alpe-Adria-Bank International AG, Klagenfurt	(213)	(454)
- Hypo Alpe- Adria-Bank S.P.A, Udine	(2)	(1)
	<u>(215)</u>	<u>(455)</u>
Opšti troškovi:		
- Hypo Alpe-Adria-Bank International AG, Klagenfurt	(95)	(360)
- Hypo Alpe-Adria-Bank DD, Zagreb	(145)	(134)
- Nekretnine, Zagreb	(6)	(9)
- ZIS d.o.o, Beograd	(1.009)	(689)
- Hypo Alpe-Adria-Leasing d.o.o, Podgorica	(75)	(129)
- Hypo House d.o.o, Podgorica	(468)	(509)
- Hypo Alpe-Adria-Development d.o.o, Podgorica	(1)	(24)
- Probus, Austrija	(13)	(29)
	<u>(1.812)</u>	<u>(1.883)</u>
Ukupno rashodi	<u><u>(6.865)</u></u>	<u><u>(12.201)</u></u>
Rashodi, neto	<u><u>(6.588)</u></u>	<u><u>(12.046)</u></u>

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

24. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

d) Vanbilans

	<u>31. decembar 2012.</u>	<u>31. decembar 2011.</u>
Primljene garancije		
- Hypo Alpe-Adria-Bank A.D, Beograd	-	300
- Hypo Alpe-Adria-Bank International AG, Klagenfurt	185	-
Ukupno vanbilans	<u>185</u>	<u>300</u>

	<u>31. decembar 2012.</u>	<u>31. decembar 2011.</u>
Primljene garancije		
- Hypo Alpe-Adria-Bank International AG, Klagenfurt	4.371	7.242
Ukupno vanbilans	<u>4.371</u>	<u>7.242</u>

Na dan 31. decembra 2012. godine, krediti zaposlenima iznose EUR 7.353 hiljade (31. decembra 2011. godine: EUR 9.334 hiljade). Krediti se najvećim dijelom odnose na stambene kredite sa prosječnom kamatnom stopom od 4,05% na godišnjem nivou (31. decembra 2011. godine: 3,07% %). Gotovinski krediti zaposlenima su u 2012. godini odobravani po kamatnoj stopi od 10,99%.

Ukupan iznos bruto naknada, koje obuhvataju zarade i naknade zarada isplaćene tokom 2012. godine licima sa posebnim ovlašćenjima i odgovornostima (Uprava Banke i direktori sektora i odjeljenja Banke) iznosi EUR 1.211 hiljade (2011. godine: EUR 1.151 hiljade).

U sklopu aktivnosti na upravljanju adekvatnošću kapitala, u toku 2012. godine Banka je izvršila prodaju potraživanja Hypo Alpe-Adria Development d.o.o. (napomena 4.2). Ukupna vrijednost prodatih bilansnih i vanbilansnih potraživanja 2012. godine je EUR 31.193 hiljada. Ukupna vrijednost prodatih potraživanja 2011. godine je EUR 219.510 hiljada. Prodaja stečene aktive objelodanjena u Napomeni 2.4.

HYPO ALPE-ADRIA-BANK A.D. PODGORICA

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

25. POSLOVANJE PO SEGMENTIMA

Banka prati kretanje sredstava i obaveza i ostvarenje prihoda i rashoda po svim značajnim poslovnim segmentima (privreda, stanovništvo i mala i srednja preduzeća, banke i finansijske institucije, državne institucije, i dr.), kako je predstavljeno u narednim tabelama.

Bilans uspjeha po segmentima za 2012. godinu

	Stanovništvo i mala i srednja preduzeća	Privreda	Javni sektor	Upravljanje sredstvima	Lizing	Investiciono bankarstvo	Ostalo, uključujući nekamatnosne poslove	Usaglašavanje obračunskih kategorija	Ukupno
Prihodi od kamata	11.633	4.324	1.964	79	-	-	-	(55)	17.945
Rashodi kamata	(3.432)	(738)	(246)	(4.978)	-	-	-	-	(9.394)
Neto prihodi od kamata	8.201	3.586	1.718	(4.899)	-	-	-	(55)	8.551
Troškovi za gubitke po bilansnim i vanbilansnim plasmanima	2.824	3.076	578	-	-	-	431	22	6.931
Neto prihodi	11.025	6.662	2.296	(4.899)	-	-	431	(33)	15.482
Prihodi od naknada	1.463	982	47	-	-	-	9	313	2.814
Rashodi naknada	(328)	(138)	(11)	(150)	-	-	(3)	(8)	(638)
Neto prihodi od naknada	1.135	844	36	(150)	-	-	6	305	2.176
Oportunitetni prihodi kamata	(713)	(321)	(151)	(83)	-	-	(393)	-	(1.661)
Oportunitetni troškovi kamata	441	144	35	548	-	-	526	(34)	1.660
Troškovi obavezne rezerve	(136)	(77)	(27)	241	-	-	-	-	1
Troškovi likvidnosti, neto	(1.264)	(1.547)	(430)	3.250	-	-	(9)	-	-
Troškovi za rizik zemlje, neto	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Neto prihodi	10.488	5.705	1.759	(1.093)	-	-	561	238	17.658
Operativni prihodi	-	-	-	176	-	-	260	-	436
Opšti troškovi	(4.884)	(620)	(144)	(132)	-	-	(9.962)	-	(15.742)
Neto (rashodi) / prihodi pre oporezivanja	5.604	5.085	1.615	(1.049)	-	-	(9.142)	239	2.352
Porezi i doprinosi iz dobitka	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Neto dobitak/(gubitak)	5.604	5.085	1.615	(1.049)	-	-	(9.142)	239	2.352

HYPO ALPE-ADRIA-BANK A.D. PODGORICA

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)**

25. POSLOVANJE PO SEGMENTIMA

Bilans uspjeha po segmentima za 2011. godinu

	Stanovništvo i mala i srednja preduzeća	Privreda	Javni sektor	Upravljanje sredstvima	Lizing	Investiciono bankarstvo	Ostalo, uključujući nekamatonske poslove	Usaglašavanje obračunskih kategorija	Ukupno
Prihodi od kamata	10.335	8.541	1.799	67	-	-	-	204	20.946
Rashodi kamata	(2.403)	(674)	(224)	(9.903)	-	-	-	(1)	(13.205)
Neto prihodi od kamata	7.932	7.867	1.575	(9.836)	-	-	-	203	7.741
Troškovi za gubitke po bilansnim i vanbilansnim plasmanima	14.666	7.382	(1.503)	-	-	-	(12.985)	(65)	7.495
Neto prihodi	22.598	15.249	72	(9.836)	-	-	(12.985)	138	15.236
Prihodi od naknada	1.718	1.884	161	189	-	88	-	612	4.652
Rashodi naknada	(256)	(245)	(23)	(298)	-	(26)	-	(29)	(877)
Neto prihodi od naknada	1.462	1.639	138	(109)	-	62	-	583	3.775
Oportunitetni prihodi kamata	(1.390)	(982)	(317)	(383)	-	-	(1.187)	(150)	(4.409)
Oportunitetni troškovi kamata	848	289	88	2.009	-	-	2.319	(1.139)	4.414
Troškovi obavezne rezerve	(97)	(99)	(15)	212	(6)	-	-	-	(5)
Troškovi likvidnosti, neto	(313)	(543)	(56)	731	(2)	-	179	-	(4)
Troškovi za rizik zemlje, neto	(1.603)	(2.787)	(287)	3.749	(13)	-	945	-	4
Neto prihodi	21.505	12.766	(377)	(3.627)	(21)	62	(10.729)	(568)	19.011
Operativni prihodi	-	-	-	191	-	-	-	93	284
Opšti troškovi	(5.172)	(1.822)	(94)	(348)	(28)	(387)	(3.676)	(169)	(11.696)
Neto (rashodi) / prihodi pre oporezivanja	16.333	10.944	(471)	(3.784)	(49)	(325)	(14.405)	(644)	7.599
Porezi i doprinosi iz dobitka	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Neto dobitak/(gubitak)	16.333	10.944	(471)	(3.784)	(49)	(325)	(14.405)	(644)	7.599

25. POSLOVANJE PO SEGMENTIMA (nastavak)

Oportunitetni prihodi i rashodi kamata su prihodi i rashodi kojima generalno upravlja Sektor upravljanja sredstvima, a povezani su sa korišćenjem sredstava pojedinih segmenata. Radi se o obračunskim kategorijama, definisanim za potrebe izvještavanja po segmentima.

Aktiva i obaveze po poslovnim segmentima na dan 31. decembra 2012. godine

	Stanovništvo i mala i srednja preduzeća	Privreda	Javni sektor	Upravljanje sredstvima	Leasing	Investiciono bankarstvo	Ostalo, uključujući nekamatonos ne poslove	Ukupno
Ukupna aktiva, bez rezervacija	109.587	64.262	19.694	46.957	-	-	15.071	255.571
Ukupne obaveze, bez rezervacija	79.032	18.768	7.505	95.879	-	-	5.504	206.688

Aktiva i obaveze po poslovnim segmentima na dan 31. decembra 2011. godine

	Stanovništvo i mala i srednja preduzeća	Privreda	Javni sektor	Upravljanje sredstvima	Leasing	Investiciono bankarstvo	Ostalo, uključujući nekamatonos ne poslove	Ukupno
Ukupna aktiva, bez rezervacija	126.542	63.906	20.886	28.373	1.120	-	39.633	280.460
Ukupne obaveze, bez rezervacija	66.059	20.156	7.116	133.033	-	-	5.619	231.983

Na početku 2012. godine Banka je odlučila da se reorganizacijom segment Lizing-a ravnomjerno, a u skladu sa namjenom i djelatnošću klijenta, uključi u pripadajuće ostale segmente, što znači da Lizing nije više pojedinačno sagledavan segment u Banci.

26. PREUZETE I POTENCIJALNE OBAVEZE

Kako Banka ima višegodišnje ugovore o zakupu poslovnih prostora sa unaprijed određenom cijenom zakupa. Tokom 2012. godine Banka nije zaključila nove ugovore o zakupu poslovnog prostora. Na dan 31. decembar 2012. godine Banka je identifikovala ugovore o dugoročnom zakupu poslovnog prostora gdje troškovi nadmašuju ekonomske koristi. Obaveze Banke po osnovu ovih ugovora će ostati na istom godišnjem nivou kao i do sada, dok su troškovi, s obzirom na identifikovane okolnosti, većim delom priznati u tekućoj godini (Napomena 10).

27. SUDSKI SPOROVI

Pasivni postupci

Broj sudskih sporova pokrenutih protiv Banke na dan 31. decembar 2012 je 63. Broj postupaka protiv Banke pokrenutih od strane fizičkih lica je 47, a od strane pravnih lica je 16. Predmet spora u većini predmeta su: poništavanje ugovora o hipoteci, poništavanje ugovora o kreditu, utvrđivanja prava vlasništva, i sl. Ukupna vrijednost sporova, u zavisnosti od mjesta pokretanja postupka ili valute u kojoj je odobren kredit, je sljedeća: RSD 600, CHF 870 i EUR 38.568. Banka očekuje uspjeh u sporu u većini predmeta.

Aktivni postupci

Broj sudskih sporova koje je Banka pokrenula na 31. decembar 2012. godine je 297 protiv fizičkih lica (uključujući MSP) i 20 protiv pravnih lica. Predmet spora u većini predmeta pokrenutih protiv fizičkih lica i MSP je sudsko namirenje duga nastalog po osnovu neplaćanja obaveza po kreditu, putem: tužbe; predloga za izvršenje na osnovu vjerodostojne isprave kroz prodaju nepokretnosti; blokadom računa pravnog lica, koje je dalo mjenicu i mjenično ovlašćenje kao obezbjeđenje kredita fizičkog lica; sudskim izvršenjem blokade zarade klijenta i/ili žiranata, a na osnovu administrativne zabrane i slično.

Ukupna vrijednost sudskih sporova pokrenutih protiv fizičkih lica, s obzirom na je valutu u kojoj je odobren kredit je sljedeća: CHF 577 hiljada i EUR 2.262 hiljade.

Predmet spora u većini predmeta pokrenutih protiv pravnih lica je, takođe, sudsko namirenje duga, a odvija se sprovođenjem prinudne naplate za naplaćivanje ukupnog duga, nastalog po osnovu neplaćanja ukupnih obaveza po kreditu; realizacijom predloga za izvršenje na osnovu vjerodostojne isprave kroz prodaju nepokretnosti; blokadom računa pravnog lica; kao i pokretanjem krivične prijave, u slučaju izdavanja mjenice bez pokrića.

Ukupna vrijednost sudskih sporova pokrenutih protiv pravnih lica je EUR 1.574 hiljade.

Broj sudskih sporova koje za Banku vode advokatske kancelarije na 31. decembar 2012. godine je 206, dok ostale sudske poslove vodi Banka.

Ukupna vrijednost sudskih sporova kod advokata, za fizička lica i MSP, je EUR 1.001 hiljada, dok se za pravna lica kod preko advokata vode sporovi u iznosu od EUR 115 hiljada.

Banka očekuje uspjeh u svim sporovima koje je pokrenula protiv fizičkih i pravnih lica.

Na dan 31. decembar 2012. godine, postoji određeni broj predmeta kod kojih Banka kao povjerilac učestvuje u stečajnim postupcima:

- 6 predmeta, gdje je Banka pokrenula stečaj, sa prijavljenim potraživanjima u ukupnom iznosu od EUR 145 hiljada;
- 2 predmeta, gdje su treća lica pokrenula stečaj, a Banka prijavila potraživanja u kupnom iznosu od EUR 9 hiljada.
- 1 predmet, gdje je započeo postupak dobrovoljne likvidacije, a Banka je prijavila potraživanja u ukupnom iznosu od EUR 151 hiljada;

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2012. GODINE**
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)

28. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA

Banka je izvršila povraćaj subordiniranog duga u iznosu od EUR 18,000 hiljada, koji se realizovao nakon saglasnosti CBCG, u drugoj polovini januara 2013. Ovim nije ugrožen koeficijent adekvatnosti kapitala Banke, koji nakon transakcije iznosi preko 20%.

Nije bilo usklađujućih događaja nakon bilansa stanja koji mogu uticati na finansijski položaj i rezultat Banke na dan 31. decembra 2012. godine.

Potpisano u ime Hypo Alpe-Adria-Bank A.D. Podgorica:

Zoran Vojnović
Glavni izvršni direktor

Christoph Schoen
Izvršni direktor za finansije

Mila Kasalica
Rukovodilac odjeljenja
računovodstva i izvještavanja

30/04/2013

Stamp: HYPO ALPE ADRIA SA ZAFITA 07 VAS ZA VAS. Hypo Alpe-Adria-Bank AD Podgorica 1

**ANALIZE UZ FINANSIJSKE
IZVJEŠTAJE ZA 2012. GODINU**

ANALIZE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA 2012. GODINU

A ANALIZA FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

I Uvod

Finansijski izvještaji Hypo Alpe Adria Banke A.D., Podgorica (u daljem tekstu „Banka“), koji su bili predmet revizije sastavljeni su u skladu sa računovodstvenim standardima i propisima Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore, koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka. Propisani obrasci finansijskih iskaza su u zakonskom roku dostavljeni Centralnoj banci Crne Gore.

II Analiza bilansa uspjeha i bilansa stanja

Detaljna analiza pozicija bilansa uspjeha i bilansa stanja je data u napomenama 4 do 28 uz finansijske izvještaje.

B PRIKAZ I OCJENA KVALITETA POSLOVANJA I FINANSIJSKE POZICIJE BANKE I KVALITETA AKTIVE BANKE

I Ocjena kvaliteta aktive

Klasifikacija aktive i odgovarajućih vanbilansnih stavki, u smislu utvrđivanja kvaliteta aktive, izvršena je saglasno Odluci Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima upravljanja kreditnim rizikom banaka (Sl. List CG 60/ 08 i 41/09) i Odluci Centralne banke Crne Gore o privremenim mjerama za upravljanje kreditnim rizikom u bankama (Sl.list CG 64/09, 87/09, 66/10 i 70/10).

Na osnovu izvršene klasifikacije i u skladu sa internim politikama, Banka je formirala rezerve za potencijalne gubitke sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine u iznosu EUR 8.929 hiljada (31. decembar 2011. godine: EUR 10.875 hiljada).

Sumirajući rezultate ispitivanja kvaliteta bilansne i vanbilansne aktive Banke sa stanovišta naplativosti i potrebe za stvaranjem rezerve za obezbjeđenje Banke od potencijalnih gubitaka dobijeni su sljedeći odnosi i pokazatelji:

Stavke aktive i vanbilansnih izloženosti na koje se izdvajaju rezerve	Rizična aktiva	% učešća	Formirana rezerva	% učešća
Kreditni	180.635	86,08%		
Dospjela potraživanja	11.889	5,67%	8.404	94,11%
Kamate	941	0,45%	350	3,92%
Ostala aktiva na koju se izdvajaju rezerve	295	0,14%	56	0,63%
Ukupna bilansna aktiva na koju se izdvajaju rezerve	193.760	92,33%	8.810	98,66%
Vanbilansna aktiva na koju se izdvajaju rezerve	16.092	7,67%	119	1,34%
Ukupno	209.852	100,00%	8.929	100,00%

ANALIZE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA 2012. GODINU

B PRIKAZ I OCJENA KVALITETA POSLOVANJA I FINANSIJSKE POZICIJE BANKE I KVALITETA AKTIVE BANKE (nastavak)**I Ocjena kvaliteta aktive (nastavak)**

Odnos između ukupne rizične vanbilansne i bilansne aktive i obračunate rezerve, prikazan je u sljedećim tabelama:

Stavke aktive bilansa	Kolateral	A	B	C	D	E	Ukupno
Kredit	4.212	118.569	37.846	16.670	3.338	-	180.635
Dospjela potraživanja	-	8.537	1.286	1.452	614	2.122	11.889
Kamate	-	624	317	-	-	280	941
Ostala aktiva na koju se izdvajaju rezerve	-	187	30	37	41	-	295
Aktiva na koju se izdvajaju rezerve za potencijalne gubitke	4.212	127.917	39.479	18.159	3.993	2.402	193.760
Aktiva na koju se ne izdvajaju rezerve za potencijalne gubitke	-	61.812	-	-	-	-	61.812
Ukupne stavke aktive bilansa	4.212	189.729	39.479	18.159	3.993	2.402	255.572
Formirane rezerve	-	-	1.165	4.433	3.213	2.402	8.811
Pokrivenost	0,00%	0,00%	2,95%	24,41%	80,47%	100,00%	3,45%
Stavke vanbilansa	Kolateral	A	B	C	D	E	Ukupno
Garancije	91	8.688	1.140	9	23	-	9.951
Akreditivi	-	486	-	-	-	-	486
Ostale vanbilasne izloženosti	-	4.525	1.098	32	-	-	5.655
Vabilans na koji se izdvajaju rezerve	91	13.699	2.238	41	23	-	16.092
Vabilans na koji se ne izdvajaju rezerve	-	415.126	-	-	-	-	415.126
Ukupno vanbilans	91	428.825	2.238	41	23	-	431.218
Formirane rezerve	-	-	61	40	18	-	119
Pokrivenost	0,00%	0,00%	2,73%	97,56%	78,26%	0,00%	0,74%

ANALIZE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA 2012. GODINU

B PRIKAZ I OCJENA KVALITETA POSLOVANJA I FINANSIJSKE POZICIJE BANKE I KVALITETA AKTIVE BANKE (nastavak)

I Ocjena kvaliteta aktive (nastavak)

Zakonom o bankama (Sl. list CG 17/08, 44/10 i 40/11) definisano je da se izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica, koja je jednaka ili veća od 10% sopstvenih sredstava Banke, smatra velikom izloženosti. Zbir svih velikih izloženosti banke ne smije biti veći od 800% sopstvenih sredstava Banke. Ukupna izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica ne smije biti veća od 25% sopstvenih sredstava Banke.

Na dan 31. decembra 2012. godine sopstvena sredstva Banke su iznosila EUR 51.092 hiljade.

Na dan 31. decembra 2012. godine, Banka nije imala izloženosti prema licima koja je veća od 10% ukupnih sredstava Banke.

Članom 58. Zakona o bankama (Službeni list Crne Gore br. 17/08 i 44/10), definisani su limiti ukupne izloženosti banke prema pojedinačnim licima ili grupi povezanih lica. Prema navedenom članu ukupna izloženost prema akcionaru koji posjeduje kvalifikovano učešće u akcijskom kapitalu Banke, uključujući i izloženost prema pravnim licima koja su pod kontrolom tog akcionara, ne može iznositi preko 20% sopstvenih sredstava banke.

Banka na dan 31. decembra 2012. godine nije imala izloženosti prema prema akcionaru koji posjeduje kvalifikovano učešće u akcijskom kapitalu Banke preko 20% sopstvenih sredstava.

Banka je kreditnom politikom i procedurama za odobravanje kredita definisala osnove strategije za identifikovanje, mjerenje, praćenje i kontrolu kreditnog rizika, kao što je propisano Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama (Službeni list Crne Gore br. 60/08 i 41/09). Detaljnije objelodanjeno u napomeni 4.

II Kapital i solventnost kapitala

Zakon o bankama (Sl. list CG 17/08, 44/10 i 40/11) definisao je minimalni novčani iznos osnivačkog kapitala banke u vrijednosti od EUR 5.000 hiljada. Na dan 31. decembra 2012. godine novčani kapital Banke je usaglašen sa propisanim minimumom. Na dan 31. decembra 2012. godine akcijski kapital Banke čini 117.000 običnih akcija nominalne vrijednosti EUR 1 hiljada.

Na dan 31. decembra 2012. godine, dobitak iznosi EUR 2.352 hiljada, a preneseni gubici prethodnih godina iznose 79.398 hiljada.

Osnovni kapital Banke, formiran u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke (Službeni list Crne Gore br. 41/09), na dan 31. decembra 2012. godine iznosi EUR 39.692 hiljade. Osnovni kapital Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine čine osnovni elementi sopstvenih sredstava Banke: uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, gubitak iz prethodnih godina, dobitak iz tekuće godine i odbitak po osnovu nematerijalne imovine.

Dopunski kapital banke sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine iznosi EUR 11.400 hiljada i čini ga pripadajući dio subordiniranog duga.

Sopstvena sredstva Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine iznose EUR 51.092 hiljade i predstavljaju zbir osnovnog kapitala Banke i dopunskog kapitala Banke.

Rizikom ponderisana bilansna aktiva, formirana u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke, na dan 31. decembra 2012. godine iznosi EUR 141.493 hiljada, dok ponderisane vanbilansne stavke iznose EUR 9.487 hiljada. Izdvojeni kapital za ostale rizike (valutni, opeprativni i rizik zemlje) iznosi na 31. decembra 2012. godine EUR 3.010 hiljada.

Koeficijent solventnosti Banke je na dan 31. decembra 2012. godine iznosio 28,22%.

ANALIZE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA 2012. GODINU

B PRIKAZ I OCJENA KVALITETA POSLOVANJA I FINANSIJSKE POZICIJE BANKE I KVALITETA AKTIVE BANKE (nastavak)
III Ocjena likvidnosti Banke

Likvidnost Banke se definiše kao njena sposobnost da u roku izvršava dospjele obaveze. Usaglašenost i kontrolisana neusaglašenost dospjeća i kamatnih stopa aktive i obaveza su fundamentalne za rukovodstvo Banke. Nije uobičajeno za banke da se ikada u potpunosti usaglase plasmani i izvori, obzirom da se poslovne transakcije različitog tipa vrše na neodređeni period.

Procedurom za upravljanje rizikom likvidnosti Banke je definisano da je likvidnost Banke zasnovana na regularnoj i stabilnoj naplati potraživanja o njihovim rokovima dospjeća, i shodno tome Banka vrši praćenje plasiranih sredstava sa stanovišta vjerovatnoće naplate u predviđenim rokovima. Primarni izvori sredstava Banke su kreditne linije odobrene od strane matične Banke, kao i kredit Evropske Investicione Banke i depoziti domaćih pravnih lica i stanovništva.

Banka održava likvidnost konstantno prateći usklađenost izvora i plasmana, da bi na taj način bila u mogućnosti da sve svoje obaveze, kao i obaveze svojih deponenata, izmiruje u rokovima dospjeća, pokušavajući istovremeno da zadovolji potrebe osnivača i poslovnih komitenata prilikom odobravanja kredita, odnosno da uskladi rokove dospjeća kredita sa potrebama zajmotražioca.

Likvidnost Banke se, na dan 31. decembra 2012. i 2011. godine, može bliže sagledati iz sljedećih pokazatelja:

				<u>2012.</u>	<u>2011.</u>
Dati krediti		192.524			
-----	=	-----	x 100 =	174,50%	235,19%
Depoziti		110.329			
Likvidna aktiva		44.977			
-----	=	-----	x 100 =	40,77%	30,08%
Depoziti		110.329			
Likvidna aktiva		44.977			
-----	=	-----	x 100 =	18,23%	10,01%
Ukupna aktiva		246.761			
Likvidna aktiva		44.977			
-----	=	-----	x 100 =	56,95%	30,49%
Kratkoročne obaveze		78.974			

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine prikazana je u Napomeni 4.4.

Banka je u toku 2012. godine održavala dnevni koeficijent likvidnosti iznad limita od 0.9% dnevnog prosejka, indikatora koji je propisan od strane Centralne banke Crne Gore.

Banka je tokom 2012. godine održavala adekvatnu ročnu usklađenost sredstava i izvora sredstava, detaljnije istaknutu u Napomeni 4.4.

ANALIZE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA 2012. GODINU

B PRIKAZ I OCJENA KVALITETA POSLOVANJA I FINANSIJSKE POZICIJE BANKE I KVALITETA AKTIVE BANKE (nastavak)

IV Ocjena rizika od promjene kamatnih stopa

Primjenjivane kamatne stope utvrđene su Odlukama o kamatnim stopama za 2012. godinu i Katalozima proizvoda Banke. Ovi dokumenti definišu osnovne ciljeve i smjernice politike kamatnih stopa, principe i načine utvrđivanja kamatnih stopa po kojima Banka ugovara, obračunava i naplaćuje kamate na plasmane, odnosno plaća kamate na depozite i ostala primljena sredstva. Banka može promijeniti kamatnu stopu u roku trajanja ugovora, u skladu sa promjenama zakonskih propisa i akata poslovne politike Banke.

Banka prihvata određenu izloženost efektima promjena u nivoima tržišnih kamatnih stopa na njen finansijski položaj i tokove gotovine.

Upravljanje kamatnim rizikom se zasniva na uspostavljanju odgovarajućeg sistema ograničenja, kao i na kontroli poštovanja tih limita. Limitirani su Equity ratio pokazatelj, kao i mjesečno izračunati VaR. Pokazatelj Equity ratio je ograničen na 20% sopstvenih sredstava Banke, dok izračunati VaR sa horizontom od 1 dana i vjerovatnoćom od 99% na mjesečnom nivou ne treba da prelazi 150.000 EUR.

Mjerenje izloženosti riziku kamatne stope pozicija bankarske knjige se ostvaruje kroz korišćenje sistema GAP izvještaja kojim se raspoređuju pozicije aktive i pasive, kao i vanbilansa (ukoliko su izložene tom riziku) u odgovarajuće vremenske okvire prema najskorijem sledećem datumu dospijanja ili ponovnog određivanja cijena. Mjerenje se vrši na mjesečnom nivou.

Na mjesečnom nivou se takodje korišćenjem gap analize izvještava o izloženosti pozicija baznom riziku, kao i veličini izračunatog VaR sa horizontom od 1 dana i vjerovatnoćom od 99%.

Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa na dan 31. decembra 2012. godine data je u napomeni 4.3.2.

V Ocjena deviznog rizika

Devizni rizik je vjerovatnoća ostvarivanja gubitaka po bilansnim i vanbilansnim pozicijama usled promjena u valutnim kursovima i/ili neusklađenosti u nivou aktive, pasive i vanbilansnih stavki u istoj valuti.

Mjerenje i praćenje deviznog rizika vrši se kroz dnevno utvrđivanje neto otvorene devizne pozicije u apsolutnom iznosu pojedinačno i agregatno za sve valute, kao i procentualno u odnosu na sopstvena sredstva Banke, pojedinačno i agregatno. Neto devizna pozicija se utvrđuje u skladu sa podzakonskim aktima Centralne banke Crne Gore, koji regulišu ovu oblast.

Stres testiranje osjetljivosti na promjenu kursa svih valuta $\pm 15\%$ se vrši kvartalno i o tome se izvještava Odbor direktora Banke. Uticaj promjene kursa uzimanjem tekućih vrijednosti kurseva ECB i njihove promjene -1% se testira na dnevnom nivou.

Upravljanje deviznim rizikom se zasniva na uspostavljanju odgovarajućeg sistema ograničenja, kao i na kontroli poštovanja tih limita. Limiti se postavljaju na iznos ukupne neusklađene pozicije, kao i dnevni VaR, a kontrolišu dnevno.

Devizna usklađenost aktive i pasive prikazana je u Napomeni 4.3.1.

ANALIZE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA 2012. GODINU

B PRIKAZ I OCJENA KVALITETA POSLOVANJA I FINANSIJSKE POZICIJE BANKE I KVALITETA AKTIVE BANKE (nastavak)

VI RIZIK ZEMLJE

Rizik zemlje predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitka za Banku zbog nemogućnosti naplate potraživanja od lica izvan Republike Crne Gore, iz razloga koji su vezani za politički, socijalni i ekonomski ambijent zemlje u kojoj se nalazi sjedište, odnosno prebivalište dužnika i obuhvata:

- 1) političko-ekonomski rizik (vjerovatnoća ostvarivanja gubitka koja proizilazi iz nemogućnosti naplate potraživanja Banke zbog ograničenja utvrdjenih aktima državnih i drugih organa zemlje dužnika, kao i opštih ekonomskih i sistemskih prilika u toj zemlji);
- 2) rizik transfera (vjerovatnoća ostvarivanja gubitka zbog nemogućnosti naplate potraživanja iskazanih u valuti koja nije zvanična valuta zemlje dužnika, koja proizilazi iz ograničenja plaćanja obaveza prema povjericima iz drugih zemalja u određenoj valuti, utvrdjenih aktima državnih i drugih organa zemlje dužnika).

Sektor Upravljanja finansijskim sredstvima i operacijama na finansijskom tržištu je odgovoran za koordinaciju planiranja izloženosti prema drugim zemljama na godišnjem nivou, u skladu sa strateškim ciljevima Banke i planom odobrenim od strane ALCO komiteta (Komitet za upravljanje aktivom i pasivom).

Odjeljenje kontrole rizika je odgovorno za praćenje izloženosti riziku zemlje, izvještavanje Uprave Banke o poštovanju interno uspostavljenih limita i eventualno o visini potrebnih rezervacija i kategorizaciju izloženosti, odnosno rangiranje zemalja dužnika.

Nadležni tržišni sektori aktivno učestvuju u procesu planiranja aktivnosti na tržištima van Crne Gore u saradnji sa Sektorom Upravljanja finansijskim sredstvima i operacijama na finansijskom tržištu. Dužni su da se pridržavaju propisanih regionalnih i pojedinačnih limita izloženosti riziku zemlje.

Potrebni kapital za rizik zemlje se utvrđuje tako što se ukupna neto izloženost prema dužnicima iz te zemlje ponderiše odgovarajućim ponderom rizika.

Neto izloženost prema jednoj zemlji predstavlja ukupnu izloženost prema dužnicima te zemlje i umanjenu za formirane rezerve za potencijalne kreditne gubitke po tim izloženostima.

VII Operativni rizik

Operativni rizik je rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u banci, kao i usljed nastupanja nepredvidivih eksternih događaja. Banka identifikuje, procjenjuje i prati operativni rizik u svim materijalno značajnim proizvodima, aktivnostima, procesima i sistemima, a prije njihovog uvođenja procjenjuje operativni rizik koji može nastati njihovim uvođenjem. Cilj Banke pri upravljanju operativnim rizikom jeste, pored identifikacije, i smanjenje verovatnoće nastanka identifikovanih potencijalnih događaja kao i minimizacija gubitaka pri događajima po osnovu izloženosti Banke operativnom riziku.

Za izračunavanje potreba za kapitalom za operativni rizik Banka koristi jednostavni metod.

ANALIZE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA 2012. GODINU

C SISTEM INTERNE KONTROLE I INTERNE REVIZIJE

Pod sistemom interne kontrole podrazumijeva se sistem organizacije, pravila i postupaka, procedura i politika Banke koje obezbjeđuju efikasno i efektivno obavljanje poslovnih aktivnosti na svim nivoima odnosno solidno i stabilno poslovanje banke.

Banka je razvila Pravila uspostavljanja i funkcionisanja sistema interne kontrole kojima se obezbeđuje permanentna procjena i adekvatnost funkcionisanja sistema interne kontrole, uspostavljaju i razvijaju procedure identifikacije, procjene, kontrolisanja i limitiranja svih značajnih rizika u poslovanju, utvrđuje efikasna organizaciona struktura banke, kroz opšta i druga akta banke precizno definišu ovlašćenja i odgovornosti na svim nivoima u banci, uspostavlja efikasnost informacionog sistema u funkciji sistema interne kontrole, utvrđuju smjernice za stalni nadzor i periodičnu kontrolu efektivnosti, razvoja i usavršavanja sistema interne kontrole.

U Banci je kao poseban organizacioni dio organizovano Odjeljenje interne revizije. Interna revizija je nezavisna u svom radu i neposredno odgovorna Odboru za reviziju i Odboru direktora Banke. Obavljanje aktivnosti odjeljenja interne revizije se vrši u skladu sa Priručnikom za rad interne revizije, Standardima interne revizije, Poveljom interne revizije, Etičkim kodeksom, Politikom nezavisnosti i godišnjim planom aktivnosti.

Izrada godišnjih planova i izvještaja kao i sam proces revidiranja, obavlja se prema metodologiji koja je važeća na nivou Hypo Alpe Adria Grupe, a definisana je u Priručniku za rad interne revizije.

Takođe, rad Interne revizije je usklađen sa Odlukom o internoj reviziji u bankama.

Interna revizija se obavlja u skladu sa godišnjim planom rada Interne revizije, koji je urađen na osnovu metodologije analize rizika.

Tokom 2012. godine rad Interne revizije Banke se obavljao u skladu sa Planom interne revizije za 2012. godinu.

Interna revizija je tokom 2012. godine redovno izvještavala Odbor za reviziju i Odbor direktora.

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2012. godine izvršene su sljedeće revizije: filijala Budva, filijala Herceg Novi, filijala Kotor, Poslovi kreditiranja - Tehnička oprema, Poslovi kreditiranja - organizaciona struktura, Operacije, Poslovi kreditiranja - Organizacija procesa, Poslovi kreditiranja - Zaposleni, Usklađenost poslovanja s propisima, IT, Upravljanje kontinuitetom poslovanja, Planiranje kontinuiteta informacionih tehnologija, Računovodstvo, Lizing, Sprječavanje pranja novca, ICAAP, Ljudski resursi, Collection. Ukupno je izdato 19 izvještaja.

Tokom 2012. godine održano je 5 sjednica Odbora za reviziju. U skladu sa Poslovníkom o radu, Odbor za reviziju je tokom 2012. godine o svom radu tromjesečno izvještavao Odbor direktora.

Na dan 31. decembra 2012. godine, direktor Službe interne revizije je Miodrag Vujković.

ANALIZE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA 2012. GODINU

D ORGANIZACIONA STRUKTURA BANKE

Odlukom o unutrašnjoj organizaciji utvrđena je unutrašnja organizacija Banke, vrsta organizacionih djelova, njihov djelokrug i nadležnost i vrsta i obim poslova.

Poslovi Banke se obavljaju u sjedištu Banke-Centrali i djelovima Banke. Djelovi Banke su filijale, ekspoziture, šalteri i predstavništva.

Kao organizacioni oblici (jedinice) u Banci, organizuju se sektori, odjeljenja, službe i nezavisne pozicije, u zavisnosti od potrebe direktne odgovornosti / izvještavanja prema Upravi banke i od broja zaposlenih u određenom organizacionom obliku.

Banka svoje poslovanje obavlja preko sljedećih organizacionih oblika (jedinica) - Sektora, Odjeljenja, Službi, Nezavisnih pozicija pozicija i to:

SEKTOR / ODJELJENJE / SLUŽBA / NEZAVISNA POZICIJA

1. Sektor upravljanja prodajom proizvoda na malo – Retail Banking
2. Sektor operacija – Operations
3. Sektor za kreditnu podršku i administraciju – Credit Processing
4. Odjeljenje za kontrolu rizika – Risk Controlling
5. Odjeljenje za upravljanje kreditnim rizikom – Credit Management
6. Odjeljenje za organizaciju/informacione tehnologije – ORG/IT
7. Odjeljenje upravljanja imovinom – REM
8. Odjeljenje rehabilitacije – Credit Rehabilitation
9. Odjeljenje za poslovanje sa privredom i javnom upravom – Corporate & Public Finance
10. Odjeljenje za naplatu potraživanja – Collection
11. Odjeljenje za računovodstvo i izvještavanje – Accounting & Reporting
12. Odjeljenje pravnih poslova i poslova podrške upravi banke – Legal & BA
13. Služba za upravljanje bilansnim pozicijama, sredstvima i operacijama na finansijskom trzistu – BSM & Treasury
14. Služba interne revizije – Internal Audit
15. Služba za lizing poslove – Leasing
16. Služba za praćenje usklađenosti poslovanja i bezbjednost – Compliance & Security
17. Služba za marketing – Marketing
18. Služba za ocjenu rizika poslova na malo – Retail risk management
19. Služba za finansijski kontroling – Financial Controlling
20. Služba za upravljanje ljudskim resursima – HR
21. Služba za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma – AML/CFT
22. Nabavka – Nezavisna pozicija – Procurement
23. Odnosi sa javnošću – Nezavisna pozicija – Corporate communications

Bankom upravlja Odbor direktora.

Banka ima Upravu, koju čine izvršni direktori, a koji rukovode ključnim definisanim područjima poslovanja Banke. Na dan 31. decembra 2012. godine, Banka ima četiri izvršna direktora: Zoran Vojnović (Glavni izvršni direktor i Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima), Tarik Telačević (Izvršni direktor za komercijalne poslove) i Miodrag Radonjić (Izvršni direktor poslove podrške poslovanju) i Christoph Schoen (Izvršni direktor za finansije).

ANALIZE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA 2012. GODINU

D ORGANIZACIONA STRUKTURA BANKE (nastavak)

Uprava Banke odgovorna je za sprovođenje akata Odbora direktora, za organizaciju, vođenje poslova i za upravljanje rizicima u ključnim područjima poslovanja Banke, u skladu sa Statutom, opštim aktima Banke i pozitivnim zakonskim i drugim propisima.

Na dan 31. decembra 2012. godine Banka je imala 224 zaposlena radnika (31. decembra 2011. godine: 241 zaposlenog). Kvalifikaciona struktura Banke na dan 31. decembra 2012. godine bila je sljedeća:

	<u>Broj radnika</u>	<u>Učešće</u>
Magistri	11	4,91%
Visoka stručna sprema	156	69,64%
Viša stručna sprema	15	6,70%
Srednja stručna sprema	41	18,30%
Kvalifikovani	1	0,45%
Ukupno:	224	100%

PODACI O SASTAVU ODBORA DIREKTORA, ODBORA ZA REVIZIJU I KOMITETA ZA UPRAVLJANJE AKTIVOM I PASIVOM

Članovi Odbora direktora Banke, na dan 31. decembra 2012. godine, su:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Privredno društvo</u>	<u>Funkcija</u>
Johannes Proksch	Hypo Alpe Adria Bank International AG	Predsjednik Odbora direktora
Vladimir Čupić	Hypo Alpe Adria Bank a.d. Beograd	Zamjenik Predsjednika Odbora direktora
Zoran Vojnović	Hypo Alpe Adria Bank a.d. Podgorica	Član odbora direktora
Gottwald Kranebitter	Hypo Alpe Adria Bank International AG	Član odbora direktora
Milan Kojić	Hypo Alpe Adria Bank International AG	Član odbora direktora
Tarik Telačević	Hypo Alpe Adria Bank a.d. Podgorica	Član odbora direktora
Gordana Đurović	Hypo Alpe Adria Bank International AG	Član odbora direktora

Članovi Odbora za reviziju, na dan 31. decembra 2012. godine, su:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Privredno društvo</u>	<u>Funkcija</u>
Gordana Đurović	Hypo Alpe Adria Bank International AG	Predsjedavajući
Bernhard Mörtl	Hypo Alpe Adria Bank a.d. Podgorica	Član
Ingrid Mickl	Hypo Alpe Adria Bank International AG	Član

Članovi Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO), na dan 31. decembra 2012. godine, su:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Privredno društvo</u>	<u>Funkcija</u>
Zoran Vojnović	Hypo Alpe Adria Bank a.d. Podgorica	Član
Tarik Telačević	Hypo Alpe Adria Bank a.d. Podgorica	Član
Miodrag Radonjić	Hypo Alpe Adria Bank a.d. Podgorica	Član
Christoph Schoen	Hypo Alpe Adria Bank a.d. Podgorica	Član
Maja Ljumović	Hypo Alpe Adria Bank a.d. Podgorica	Član
Zoran Kalezić	Hypo Alpe Adria Bank a.d. Podgorica	Član
Milena Bevenja	Hypo Alpe Adria Bank a.d. Podgorica	Član
Mila Kasalica	Hypo Alpe Adria Bank a.d. Podgorica	Član

**IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA
AKCIONARIMA HYPO ALPE-ADRIA-BANK A.D, PODGORICA****Izveštaj na finansijske izvještaje**

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Hypo Alpe-Adria-Bank A.D., Podgorica (u daljem tekstu: „Banka“), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2012. godine, bilans uspjeha, izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja se završila na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i ostalih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremu i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore i propisima Centralne Banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim da omoguće pripremu finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed prevare ili greške.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, na osnovu revizije koju smo izvršili. Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih normi i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija obuhvata sprovođenje procedura u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima u finansijskim izvještajima. Izbor revizorskih procedura zavisi od procjene revizora pri čemu se uzima u obzir i ocjena rizika da li finansijski izvještaji sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare ili greške. Vršeci procjenu takvog rizika, revizor razmatra i interne kontrole bitne za pripremu i objektivno prikazivanje finansijskih izvještaja pravnog lica, u cilju kreiranja odgovarajućih revizorskih procedura u skladu sa okolnostima, ali ne i u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Banke. Revizija takođe uključuje ocjenu opravdanosti primjene odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući da obezbijede osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji prikazuju objektivno i istinito finansijsko stanje Banke na dan 31. decembra 2012. godine i rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završila na taj dan, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore i propisima Centralne Banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Podgorica, 30. april 2013. godine

Ernst & Young Montenegro d.o.o.
Podgorica, Crna Gora

Stephen Fish
Partner

Danijela Dimovski
Ovlašćeni revizor

BILANS USPJEHA
U PERIODU OD 1. JANUARA DO 31. DECEMBRA 2012. GODINE

<i>(u 000 EUR)</i>	Napomene	2012.	2011.
Prihodi od kamata	2.5, 5a	17.945	20.946
Rashodi kamata	2.5, 5b	(9.394)	(13.205)
Neto prihodi od kamata		8.551	7.741
Troškovi za gubitke po stavkama aktive	2.9, 6	(2.667)	(30.215)
Neto prihodi/(rashodi)		5.884	(22.474)
Prihodi od naknada	2.5, 7a	2.814	4.652
Rashodi od naknada	2.5, 7b	(638)	(877)
Neto prihodi od naknada		2.176	3.775
NETO PRIHODI/(RASHODI) OD KAMATA I NAKNADA		8.060	(18.699)
Ostali prihodi, neto	8	436	284
Opšti troškovi	9	(15.742)	(11.696)
NETO RASHODI PRIJE VANREDNIH STAVKI		(7.246)	(30.111)
Ostali vanredni prihodi, neto	10	9.598	37.710
DOBITAK PRIJE OPOREZIVANJA		2.352	7.599
Porezi i doprinosi iz dobitka	2.7, 11	-	-
NETO DOBITAK		2.352	7.599

Napomene na stranama od 7 do 75 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Potpisano u ime Hypo Alpe-Adria-Bank A.D., Podgorica:

 Zoran Vojnović Glavni izvršni direktor	 Christoph Schoen Izvršni direktor za finansije	 Mila Kasalica Rukovodilac odjeljenja računovodstva i izvještavanja
--	--	--

BILANS STANJA
NA DAN 31. DECEMBRA 2012. GODINE

(u 000 EUR)	Napomene	Stanje na dan 31. decembra	
		2012. godine	2011. godine
AKTIVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	12	44.893	26.922
Aktiva za trgovinu i raspoloživa za prodaju, izuzev akcija		84	79
Kreditni i poslovi lizinga	13	184.120	200.844
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	12	2.065	1.372
Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	14a	1.905	2.787
Stečena aktiva	14b	11.231	32.702
Ostala aktiva	16	2.463	5.030
Ukupna aktiva		246.761	269.736
PASIVA			
Obaveze			
Depoziti	17	110.329	89.766
Obaveze po osnovu kastodi poslova	17	-	95
Obaveze po uzetim kreditima i pozajmicama	18	71.492	117.615
Ostale obaveze	19	6.867	6.507
Rezerve za kreditne gubitke po vanbilansnim izloženostima	20	119	151
Subordinirani dugovi	21	18.000	18.000
Ukupne obaveze		206.807	232.134
Kapital			
Akcijski kapital	22	117.000	117.000
Gubitak		(77.046)	(79.398)
Ukupan kapital		39.954	37.602
Ukupno pasiva		246.761	269.736
VANBILANSNA EVIDENCIJA	23	443.427	864.118

Napomene na stranama od 7 do 75 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Potpisano u ime Hypo Alpe-Adria-Bank A.D., Podgorica:

 Zoran Vojnovic Glavni izvršni direktor	 Christoph Schoen Izvršni direktor za finansije	 Mila Kasalica Rukovodilac odjeljenja računovodstva i izvještavanja
--	--	--

PODACI O SASTAVU ODBORA DIREKTORA, ODBORA ZA REVIZIJU, KOMITETA ZA UPRAVLJANJE AKTIVOM I PASIVOM, GENERALNOM DIREKTORU I INTERNOM REVIZORU BANKE

Članovi Odbora direktora Banke, na dan 31. decembra 2012. godine, su:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Privredno društvo</u>	<u>Funkcija</u>
Johannes Proksch	Hypo Alpe Adria Bank International AG	Predsjednik Odbora direktora Zamjenik Predsjednika Odbora direktora
Vladimir Čupić	Hypo Alpe Adria Bank a.d. Beograd	Član odbora direktora
Zoran Vojnović	Hypo Alpe Adria Bank a.d. Podgorica	Član odbora direktora
Gottwald Kranebitter	Hypo Alpe Adria Bank International AG	Član odbora direktora
Milan Kojić	Hypo Alpe Adria Bank International AG	Član odbora direktora
Tarik Telačević	Hypo Alpe Adria Bank a.d. Podgorica	Član odbora direktora
Gordana Đurović	Hypo Alpe Adria Bank International AG	Član odbora direktora

Članovi Odbora za reviziju, na dan 31. decembra 2012. godine, su:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Privredno društvo</u>	<u>Funkcija</u>
Gordana Đurović	Hypo Alpe Adria Bank International AG	Predsjedavajući
Bernhard Mörtl	Hypo Alpe Adria Bank a.d. Podgorica	Član
Ingrid Mickl	Hypo Alpe Adria Bank International AG	Član

Članovi Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO), na dan 31. decembra 2012. godine, su:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Privredno društvo</u>	<u>Funkcija</u>
Zoran Vojnović	Hypo Alpe Adria Bank a.d. Podgorica	Član
Tarik Telačević	Hypo Alpe Adria Bank a.d. Podgorica	Član
Miodrag Radonjić	Hypo Alpe Adria Bank a.d. Podgorica	Član
Christoph Schoen	Hypo Alpe Adria Bank a.d. Podgorica	Član
Maja Ljumović	Hypo Alpe Adria Bank a.d. Podgorica	Član
Zoran Kalezić	Hypo Alpe Adria Bank a.d. Podgorica	Član
Milena Bevenja	Hypo Alpe Adria Bank a.d. Podgorica	Član
Mila Kasalica	Hypo Alpe Adria Bank a.d. Podgorica	Član

Na dan 31. decembra 2012. godine Glavni izvršni director Hypo Alpe-Adria-Bank A.D, Podgorica je gospodin Zoran Vojnović.

Na dan 31. decembra 2012. godine direktor Službe interne revizije je gospodin Miodrag Vujković.

POKAZATELJI POSLOVANJA BANKE NA DAN 31. decembra 2012. GODINE

Pokazatelji poslovanja Banke na dan 31. decembra 2012. godine su bili sljedeći:

Pokazatelji	Ostvareni pokazatelji poslovanja
Osnovni kapital	39.692 hiljade EUR
Dopunski kapital	11.400 hiljade EUR
Sopstvena sredstva Banke	51.092 hiljade EUR
Ponderisana bilansna aktiva	141.493 hiljade EUR
Ponderisane vanbilansne stavke	9.487 hiljade EUR
Koeficijent solventnosti	28,22%
Povraćaj na prosječnu aktivu	0,91%
Povraćaj na prosječni kapital	6,07%